

LIETUVOS Farmacijos žinios

Lithuanian Pharmaceutical News

2021 m. Nr. 3-4 (268-269)

Tradicinis Lietuvos Farmacijos Sąjungos renginys „Farmacijos dienos 2021“

(plačiau 46 pusl.)

ISSN 1648-0066

Šventieji Kosmas ir Damianas – Šv. Bazilijaus Didžioji graikų ortodoksų bažnyčia

„Lietuvos farmacijos žinios“ – Lietuvos farmacijos
sąjungos periodinis žurnalas, skirtas farmacijos
specialistams, tęsia „Farmacijos žinių“
(1923-1940) tradicijas

Vyr. redaktorius

Prof. Dr. (HP) Ona Ragažinskienė

Prof. Habil. Dr. Eduardas Tarasevičius

REDAKCINĖ KOLEGIJA

Vaist., gyd. Laimis Akramas, klinikinė farmacija, mikrobiologija; doc.
dr. Zita Barsteigienė, farmakognozija; prof. dr. Jurga Bernatienė,
vaistų technologija; prof. dr. Liudas Ivanauskas, toksikologinė chemija,
vaistų technologija; doc. dr. Rimantas Klimas, vaistų technologija; prof.
dr. Romaldas Mačiulaitis, klinikinė farmacija, farmakoterapija; doc.
dr. Vaidas Skyrius, socialinė farmacija; dr. Regina Žukienė, farmacijos
istorija, socialinė farmacija; dr. Jonas Grincevičius, socialinė farmacija;
doc. dr. Raimondas Radžiūnas, socialinė farmacija.

REDAKCINĖS KOLEGIJOS KONSULTANTAI

Doc. dr. Algis Baranauskas, socialinė farmacija; prof. dr. Jurga
Bernatienė, vaistų technologija; prof. dr. Valdas Jakštas,
farmakognozija; doc. dr. Audronis Lukošius, farmakognozija; prof.
dr. Liudas Ivanauskas, doc. dr. Rūta Marksienė, toksikologinė chemija;
vaist. Rimas Masiliūnas, vaist. Jadvyga Mikalauskienė, farmacijos
istorija; prof. dr. Vilma Petrikaitė – vaistų chemija; prof. dr. Ona
Ragažinskienė, farmakognozija; vaist. Liudvikas Rulinskas, farmacijos
istorija; vaist. Birutė Varanavičienė, klinikinė farmacija; vaist. Liudas
Šlepikas, vaistų chemija.

REDAKCINĖS KOLEGIJOS GARBĖS NARIAI

Farm. dr. Juozas Kalvaitis, klinikinė farmacija, JAV, Čikaga; farm.
dr. Algirdas Lukoševičius, klinikinė farmacija, JAV, Niujorkas; farm.
dr. Algis Pliūra, vaistų informacija, JAV, Niujorkas; farm. dr. Jerzy
Lazowski, onkologinė farmacija, Lenkija, Varšuva.

Leidėjo ir redakcijos adresas:

Ateities g. 2C-1, LT-08333 Vilnius,
El. paštas: ona.ragazinskiene@vdu.lt

Kviečiame apsilankyti LFS tinklalapyje:

www.lfsajunga.lt

Šiame leidinyje pateikta informacija skirta tik
farmacijos ir medicinos specialistams.

Straipsnių autorių nuomonė gali nesutapti su redakcijos
nuomone. Recenzuojame tik mokslinius straipsnius.

Rankraščių negražiname. Redakcija už reklamos turinį neatsako.

© „Lietuvos farmacijos žinios“
2021, Nr. 3-4 (268-269)

Numerį parengė LFS leidybos centras,
Ateities g. 2C-1, LT-08333 Vilnius

Tiražas: 300 egz.

Spausdino:

UAB „Regrafas“

Piliakalnio g. 3, Kaunas. LT-46224

Tel. (8-37) 44 11 11

GERBIAMEJI!

*Lietuvos farmacijos sąjungos žurnalas – „Lietuvos
farmacijos žinios“ leidžiamas nuo 1991 metų, kurio
nuolatinis ir ilgamečiu vyriausiuoju redaktoriumi
buvo prof. habil. dr. Eduardas Tarasevičius.*

*2021 m. šio žurnalo trečias numeris skirtas
Lietuvos farmacijos sąjungos XXXVI suvažiavimo
ir tarptautinės mokslinės-praktinės konferencijos
Farmacijos dabartis ir ateitis: prof. habil. dr. Eduardo
Tarasevičiaus atminimui, tęsiant Jo ir redakcinės
kolegijos, konsultantų bei garbės narių veiklos
tradicijas.*

*Ta proga cituojame 1991 m. pirmame numeryje
atspausdintą Redaktoriaus žodį: „Lietuvos farmacijos
žinių“ žurnalas skiriamas Jums mieli farmacininkai.
Čia naudingų žinių ras mūsų Kolegos medikai,
veterinarijos specialistai, visi, kurie darbuojasi kartu su
farmacininkais vaistų pramonėje, farmacijos studentai
ir moksleiviai... Visi, kam brangi atgimstančios
Lietuvos farmacija, aktyviai dalyvaukime leidybinėje
veikloje. Te būnie šis žurnalas Jūsų geriausias bičiulis
ir įdomus pašnekovas“.*

*Tęsiant darbą, sudėtingu COVID-19 pandemijos
laikotarpiu, Lietuvos farmacijos sąjungai svarbu
atliepti į dabartinius iššūkius ir tapti atsakingu –
autoritetingu lyderiu visuomenės sveikatos priežiūros
sistemoje, kartu užtikrinant tradicinio žurnalo
„Lietuvos farmacijos žinios“ leidybą.*

Pagarbiai

Prof. Dr. (HP) Ona Ragažinskienė

<u>Vyr. Redakatoriaus žodis</u>	3
<u>Non omnis moriar</u>	6
<u>FIP veiklos aktualijos</u>	11
<u>Iš LFS veiklos</u>	
LFS XXXVI suvažiavimas ir tarptautinė mokslinė-praktinė konferencija	12
<u>Farmacijos aktualijos</u>	
Įspūdžiai iš Pasaulinės vaistinių dienos minėjimo Vilniaus universiteto Farmacijos centre	14
<u>Iš LFS veiklos</u>	
Išrinktų ir patvirtintų LFS Prezidento, Viceprezidentės ir Valdybos Pirmininko pristatymas	15
<u>Tradiciniai jubiliejai</u>	20
<u>LFS valdybos narių veikla teisėkūros procese</u>	22
<u>Iš LFS veiklos</u>	
Minima Pasaulinė vaistinių diena	26
<u>Farmacijos aktualijos</u>	27
<u>Ką rašė „Farmacijos žinios“ prieš 90 metų</u>	38
<u>LFS valdybos narių veikla teisėkūros procese</u>	42
<u>Farmacijos studentų veiklos naujienos</u>	44
<u>Iš LFS veiklos</u>	
Farmacijos dienos-2021	46
<u>Farmacijos naujienos iš žiniasklaidos</u>	49
VVKT vadovas išrinktas Europos šalių vaistų agentūrų vadovų tinklo Valdymo grupės nariu	50
<u>Farmacijos istorija</u>	51
<u>Farmacijos muziejai</u>	54

TAPKITE EKSPERTU IR DALYVAUKITE EUROPOS VAISTŲ AGENTŪROS PROCEDŪROSE

VALSTYBINĖ VAISTŲ KONTROLĖS TARNYBA
 PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS

TAPKITE EKSPERTU IR DALYVAUKITE EUROPOS VAISTŲ AGENTŪROS PROCEDŪROSE

2021 m. lapkričio 16 d. 13 val.

VIRTUALUS SUSITIKIMAS TEAMS PLATFORMOJE

Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba (toliau – VVKT) yra pasirašiusi bendradarbiavimo sutartį su Europos vaistų agentūra (toliau – EVA) ir yra atsakinga už šalies mokslinių resursų koordinavimą, vertinant ir prižiūrint vaistinių preparatų kokybę, saugumą, veiksmingumą ir farmakologinį budrumą, dalyvaujant EVA procedūrose.

VVKT, siekdama įgyvendinti minėtus įsipareigojimus, nori plėsti ekspertų ratą, kurie norėtų aktyviai įsitraukti į vaistinių preparatų vertinimą, dalyvaujant EVA registracinėse ir poregistracinėse procedūrose bei mokslinių patarimų teikimą didžiausioms pasaulio farmacijos kompanijoms. Dalis VVKT ekspertų taip pat yra deleguojami atstovauti Lietuvą EVA komitetuose ar darbo grupėse.

Dalyvauti EVA procedūrose, gali tik asmenys įrašyti į EVA akredituotų ekspertų sąrašą. Tapus EVA ekspertu, dalyvauti EVA procedūrose galima dviem būdais:

1. Prisijungti prie VVKT ekspertų komandos. VVKT siūlo lankstų darbo grafiką ir atlyginimą, priklausantį nuo rezultatų.
2. Tarpant išoriniu ekspertu, dalyvaujant VVKT skelbiamuose viešuosiuose ekspertinių paslaugų pirkimuose.

Susitikimo temos:

- Kaip tapti EVA ekspertu?
- VVKT ekspertų ir išorės ekspertų dalyvavimas EVA procedūrose

Trukmė - 1 val.

Registracija į susitikimą vyksta iki š. m. lapkričio 12 d.
 Registracijos forma: <https://forms.office.com/r/xYgNtWtjH3>

Klausimus organizatoriams galite siųsti iš anksto adresu: rytegedrikaite@vvkt.lt

NON OMNIS MORIAR

(Ne visas miriau)

Horacijus

Prof. habil. dr. Eduardas Tarasevičius

(1942 rugpjūčio 25 - 2021 liepos 30)

2021 liepos 30 d. netekome Lietuvos farmacijos mohikano – ilgamečio Kauno medicinos instituto (dabar – Lietuvos sveikatos mokslų universitetas) Farmacijos fakulteto dekaną ir Lietuvos farmacijos sąjungos prezidentą, žinomo nacionaliniu ir tarptautiniu mastu pedagogo, mokslininko – profesorius habilituoto daktaro Eduardo Tarasevičiaus.

Jis gimė 1942 m. rugpjūčio 25 d. Baltakiškių kaime, Pastovų rajone, Vitebsko srityje, Baltarusijoje. Tėvai buvo ūkininkai.

Pradžios mokyklą lankė Anykščių rajone, Mičionyse, kur gyveno ištekėjusi jo sesuo.

1959 m. baigė Vilniaus 7-ąją vidurinę mokyklą.

1959-1964 m. jis studijavo Kauno medicinos institute Farmacijos fakultete, įgyjęs provizoriaus diplomą, keletą mėnesių dirbo Turgelių vaistinės vedėju.

1964-1967 m. – aspirantūros studijos (doktorantūros atitikmuo) Lvovo medicinos instituto Farmacinės chemijos katedroje. Jo darbo mokslinis vadovas buvo prof. M. Turkevičius, kuris institute vienintelis skaitydavo paskaitas ukrainiečių kalba. E. Tarasevičius, gerbdamas savo mokslinio darbo vadovą, savarankiškai išmoko ukrainiečių ir šia kalba 1967 m. Lvovo institute apgynė farmacijos mokslų kandidato disertaciją.

Eduardo Tarasevičiaus buvo poliglotas – mokėjo vokiečių, anglų, prancūzų, rusų, lenkų, ukrainiečių kalbas.

Nuo 1967 m. dirbo Kauno medicinos instituto Farmacijos fakulteto Farmacinės chemijos katedroje asistentu, po metų buvo paskirtas vyriausiuoju dėstytoju.

1972 m. – jam buvo suteiktas pedagoginis docento vardas; 1972–1983 m. jis dirbo Farmacinės chemijos katedros vedėjo pareigose; 1976–1989 m. jis tapo Farmacijos fakulteto dekanu.

1990 m. Maskvos Sečenovo medicinos akademijoje E. Tarasevičius apgynė habilitacinį darbą, o 1998 m. jam suteiktas pedagoginis Profesoriaus vardas.

Prof. habil. dr. Eduardas Tarasevičius bendradarbiavo su Greifswaldo, Ciuricho, Charkovo, Bostono universitetų mokslininkais.

Jis savo moksliniame darbe atliko furano naujų junginių sintezę ir nustatė biologinį aktyvumą, įvertino jų priešmikrobines ir priešgrybelines savybes, dirbdamas kartu su studentais bei aspirantais, iš kurių šeši sėkmingai apgynė farmacijos mokslo daktaro disertacijas.

Tuo laikotarpiu farmacijos studentai turėjo galimybę

išvykti į užsienio šalį – Čekiją (tuo metu Čekoslovakiją) atlikti vaistų kokybės analizės praktikas: Hradec Kralovė Karolio universiteto moderniam farmacijos fakultetui ir Prahoje, mokslinių tyrimų institute, kur susipažino su vykdomais moksliniais tyrimais ir naujausia aparatu bei darbo specifika vaistinėje.

E. Tarasevičius, bendradarbiaudamas doc. dr. Alfonsu Kaikariu Kauno medicinos instituto Farmacijos fakulteto dėstytojais, aspirantais ir studentais, sukūrė Lietuvos medicinos ir Farmacijos istorijos muziejų.

1970-1990 m. prof. E. Tarasevičius vadovavo Farmacininkų mokslinei draugijai (RFMD), kurią 1948 m. reorganizavo iš Lietuvos farmaceutų sąjungos prof. Kazimieras Grybauskas, būdamas pirmuoju ir ilgalaikiu šios organizacijos pirmininku.

1990 m. spalio 13 d, Farmacininkų mokslinė draugija buvo perorganizuota į Lietuvos farmacijos sąjungą (LFS), kurios ilgamečiu prezidentu iki 2021 m. (iki mirties) tapo prof. habil. dr. E. Tarasevičius.

1990 m. jis atgaivino tarpukario žurnalo "Farmacijos žinios" leidybą. Lietuvos farmacijos sąjungos žurnalas – "Lietuvos farmacijos žinios" leidžiamas lietuvių kalba nuo 1991 metų, kurio nuolatinis ir ilgamečiu vyriausiuoju redaktoriumi buvo prof. habil. dr. Eduardas Tarasevičius.

1990 m. prof. habil. dr. Eduardas Tarasevičiaus iniciatyvos dėka Lietuvos farmacijos sąjunga priimta asocijuotos narės teisėmis į Tarptautinę farmacijos federaciją ((FIP – International Pharmaceutical Federation); nuo 1995 m. LFS tapo tikruoju FIP nariu ir Lietuvos vaistininkai, mokslininkai dalyvauja kasmetiniuose tradiciniuose Pasauliniuose farmacijos ir farmacijos mokslo kongresuose (FIP World Congress of Pharmacy and Pharmaceutical Sciences).

Jis mokslinio darbo duomenis su bendraautoriais pateikė 150 publikacijų, 20 patentų ir 10 mokomųjų knygų.

Mokslininkas yra įvertintas už šiuos nuopelnus farmacijos mokslui, studijoms ir praktikai nacionaliniu ir tarptautiniu mastu: apdovanotas Lietuvos farmacijos garbės ženklu „Gloriae pharmaciae Lithuaniae 2017“. Jam suteiktas Lietuvos nusipelnusio sveikatos apsaugos darbuotojo vardas, apdovanotas Lietuvos sveikatos darbuotojo garbės ženklu (2017). Lietuvos Farmacijos sąjunga įvertino jo darbus, suteikdama Lietuvos Farmacijos Sąjungos Garbės nario vardą (2020) ir apdovanodama prof. J. F. Volfgango atminimo medaliu (2019).

Jo mokslinė, pedagoginė ir visuomeninė veikla bus paminėta Lietuvos farmacijos sąjungos XXXVI suvažiavime ir tarptautinėje mokslinėje – praktinėje konferencijoje „Farmacijos dabartis ir ateitis“ prof. habil. dr. Eduardo Tarasevičiaus atminimui, kuri įvyks 2021 m. lapkričio 13 d.

Koks ilgas, prasmingas ir nuoseklus šio mokslininko darbo ir gyvenimo kelias, pašvęstas Lietuvos medicinos ir farmacijos mokslo vystymui bei žmonių sveikatos gerinimui.

Prof. Ona Ragažinskienė

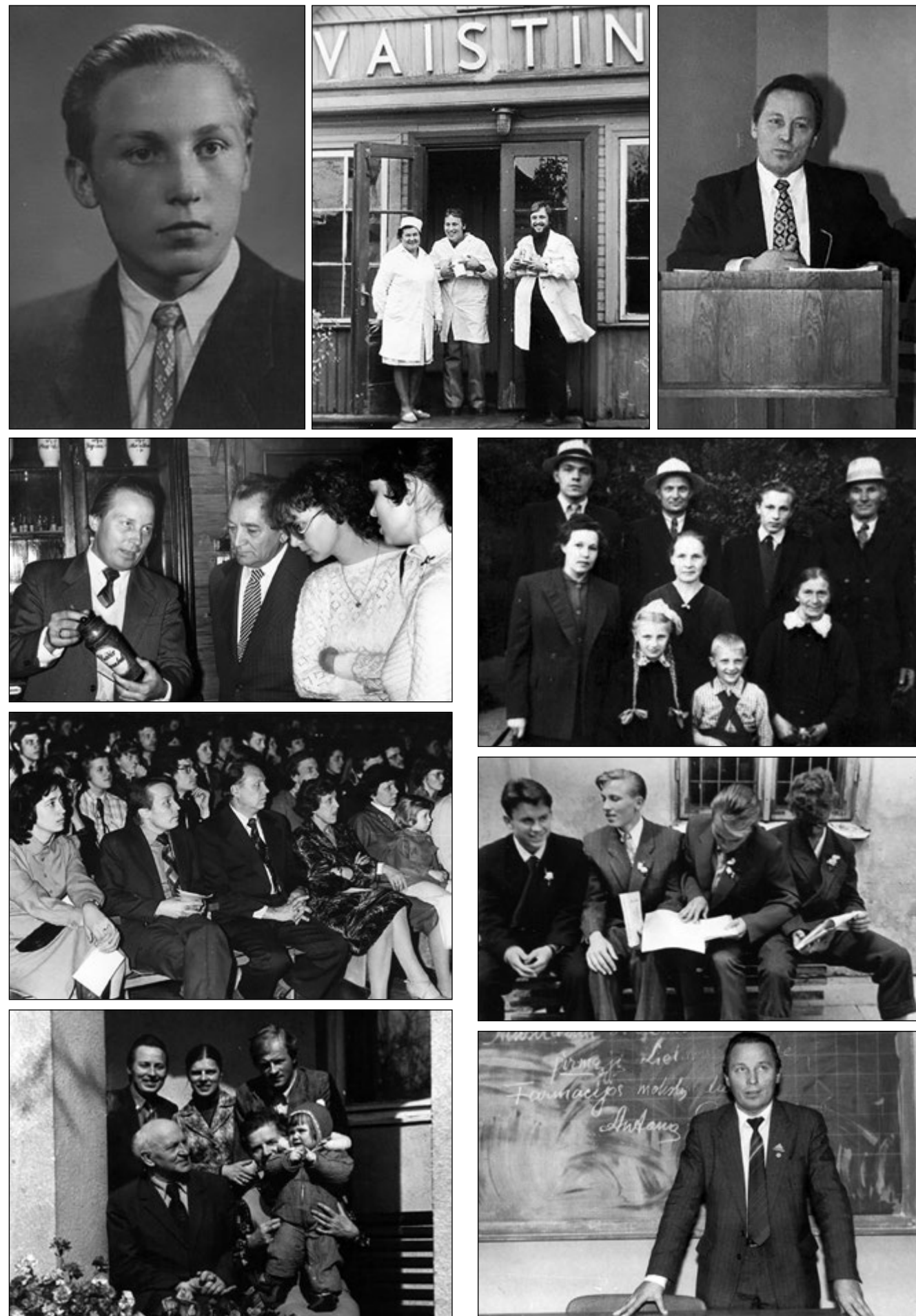
Lietuvos farmacijos sąjungos viceprezidentė
Vytauto Didžiojo universiteto Botanikos sodas

Lietuvos farmacijos sąjungos archyvo nuotraukos

Istorinėse nuotraukose – prof. habil. dr. Eduardo Tarasevičiaus gyvenimo akimirkos:

Istorinėse nuotraukose – prof. habil. dr. Eduardo Tarasevičiaus gyvenimo akimirkos:

Istorinėse nuotraukose – prof. habil. dr. Eduardo Tarasevičiaus gyvenimo akimirkos:

TARPTAUTINĖS FARMACIJOS FEDERACIJOS VEIKLOS DABARTINĖS AKTUALIJOS

Vaistininė magistrė *Rūta Matulaitienė*,
Lietuvos farmacijos sąjungos atsakingoji sekretorė

Nustatyta, kad Pasaulyje žmonių mirčių kiekis sumažėtų 5 milijonais, jeigu jie būtų fiziškai aktyvūs ir sveikai maitintųsi.

FIP nariai vaistinininkai, mokslininkai pastebėjo ir nustatė, kad viena iš pagrindinių priežasčių įvairioms ligoms atsirasti yra netinkama mityba.

2021 m. gegužės mėnesį Tarptautinė farmacijos federacija (FIP) paskelbė naują rinkinį: „Mitybos ir svorio valdymo paslaugos: įrankių rinkinys vaistinininkams“.

Vaistinininkai privalo išsivirti šią informaciją, pagrįstą naujausių mokslinių tyrimų duomenimis apie racionalią mitybą ir sveiką gyvenimo būdą bei taikyti savo praktikoje.

Daugiau informacijos: <https://www.fip.org/>

Naujas FIP FIPWiSE moterų organizacijos nuostatų rinkinys „Moterų darbo aplinkos pagerinimas farmacijos mokslo ir švietimo srityse“, išleistas 2021 m. rugsėjo 23 d.

FIP-WiSE – tai moterys dirbančios mokslo ir švietimo institucijose svarsto moterų paslaugų darbo sąlygų gerinimo, užmokesčio už darbą didinimo, sprendžiant lygių teisių ir galimybių su vyrais problemą pasaulyje.

Daugiau informacijos: <https://virtual2020.fip.org/programme-session/fip-wise-womens-leadership-lab-web-panel-ps5/>

Nuovos įvairių valstybių farmacininkų organizacijos prisijungė prie tarptautinės farmacijos federacijos

Tarptautinė farmacijos federacija (*FIP – The International Pharmaceutical Federation*) yra pasaulinė nevyriausybinė institucija, kuri atstovauja daugiau kaip 4 milijonams aukštąjį universitetinį išsilavinimą įgijusių vaistinininkų bei farmacijos mokslininkų ir vienija 146 nacionalines

profesines organizacijas, akademinę institucijų narius bei pavienius vaistinininkus visame pasaulyje.

Nuo 1995 m. Lietuvos farmacijos sąjunga (LFS) yra tikrasis Tarptautinės farmacijos federacijos narė.

2021 m. rugsėjo 16 d. tarptautinę farmacijos federaciją papildė naujos įvairių valstybių farmacininkų organizacijų narės:

- Egipto farmacijos, plėtros ir mokymo organizacija
- Nacionalinė Meksikos farmacijos mokslų akademija
- Nacionalinis visuomenės sveikatos, klinikinės epidemiologijos ir toksikologijos institutas Libane
- Nigerijos užsienio privačių vaistinių asociacija
- Pietų Sudano farmacijos draugija
- Somalio vaistinininkų asociacija

Tarptautinės farmacijos federacijos generalinė direktorė Catherin Duggan pabrėžė šios pasaulinės organizacijos ir jos narių vaidmenį, gerinant farmacijos specialistų teikiamų paslaugų kiekybę ir kokybę bei užtikrinant visuomenės sveikatą.

FIP rekomendacijos vaistinininkams, kaip jie turėtų išaiškinti ir nurodyti pacientams savarankiškai valdyti skausmą

Vaistinininkai pacientui nurodo analgetikų savybes ir vartojimo ypatumus skausmo valdymui.

Pagrindiniai analgetikų vartojimo ypatumai, kuriuos turi žinoti vaistinininkas:

- Analgetikus vartoti tik būtinais atvejais;
- Nustatyti konkretų, tinkamiausią analgetiką;
- Konsultuoti pacientą dėl veiksmingo ir saugaus analgetikų dozavimo bei vartojimo būdų;
- Kontroliuoti analgetikų sąveiką su jau paciento vartojamais vaistais nuo kitų ligų;
- Patarti pacientams apie saugų analgetikų vartojimą;
- Rekomenduoti pacientams kitas, nemedikamentines skausmo valdymo priemones.

Lietuvos farmacijos sąjungos XXXVI suvažiavimas ir tarptautinė mokslinė-praktinė konferencija
„FARMACIJOS DABARTIS IR ATEITIS“
prof. habil. dr. Eduardo Tarasevičiaus atminimui

XXXVI Congress of the Lithuanian Pharmaceutical Association and the International
Scientific-Practical Conference

„PRESENT AND FUTURE OF PHARMACEUTICS“
In memory of Prof. Habil. Dr. Eduardas Tarasevičius

Programa / Program

Šeštadienis, lapkričio 13 d. 2021, Sukilėlių 13, Kaunas
Saturday, November 13, 2021

09.00-10.00	Registracija	Registration
	Plenarinė sesija / Plenary session I	
Posėdžio vadovai/ Chairpersons	Prof. Liudas Ivanauskas, Lietuva / Lithuania Konferencijos organizacinio komiteto pirmininkas / Chairperson of the Organizing Committee Prof. Ona Ragažinskienė, Lietuva / Lithuania Konferencijos mokslinio komiteto pirmininkė / Chairperson of the Scientific Committee	
10.00-10.10	XXXVI suvažiavimo ir tarptautinės konferencijos atidarymas Ilgamečio Lietuvos Farmacijos Sąjungos Prezidento prof. habil. dr. E. Tarasevičiaus nuopelnai Lietuvos farmacijai Prof. Liudas Ivanauskas Lietuvos Farmacijos sąjungos Prezidentas	Opening of the XXXVI Congress and International Conference Merits to Lithuanian Pharmacy of the long-term President of the Lithuanian Pharmaceutical Association Prof. Habil. Dr. Eduardas Tarasevičius Prof. Liudas Ivanauskas President of the Lithuanian Pharmaceutical Association
10.10-10.20	Suvažiavimo svečių sveikinimai ir pasisakymai	Greetings and speeches by Congress guests
10.20-10.40	Lietuvos farmacijos sąjungos praeitis ir ateitis Doc. Tauras Antanas Mekas Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejaus Prof. Ona Ragažinskienė, Vytauto Didžiojo universiteto Botanikos sodas	Past and future of the Lithuanian Pharmaceutical Association Assoc. Prof. Tauras Antanas Mekas Lithuanian University of Health Sciences, The Museum of Medicine and Pharmacy History, Lithuania Prof. Ona Ragažinskienė, Botanical Garden of Vytautas Magnus University
10.40-11.10	Farmacijos aktualijos Lietuvoje Aurimas Pečkauskas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos viceministras	Pharmaceutical trends in Lithuania Aurimas Pečkauskas Vice Minister of Ministry of Health, Lithuania
11.10-11.30	Naujovės, kurios keičia farmacijos praktiką Prof. Ramunė Morkūnienė Farmacijos fakulteto dekanė Lietuvos sveikatos mokslų universitetas	Innovations that change pharmaceutical practice Prof. Ramunė Morkūnienė, Dean of Faculty of Pharmacy Lithuanian University of Health Sciences
11.30-11.50	Svajonių vaistinė. Pirmoji patirtis Ukrainoje Prof. Viktoriya Georgiyants Nacionalinis farmacijos universitetas, Ukraina	Dream Pharmacy. The first experience in Ukraine Prof. Viktoriya Georgiyants National University of Pharmacy, Ukraine
11.50-12.20	Atgaivos pertraukėlė / Stendinių pranešimų pristatymas	Refreshment break / Presentation of poster presentations
12.20-12.40	COVID – 19 pandemijos situacija Lietuvoje ir pasaulyje Prof. Mindaugas Stankūnas Lietuvos sveikatos mokslų universitetas	Coronavirus disease (COVID – 19) pandemic situation in Lithuania and in the World Prof. Mindaugas Stankūnas, Lithuanian University of Health Sciences
12.40-13.00	Vaistų vartojimo peržiūros paslaugos Estijos vaistinėse Doc. Daisy Vomer Tartu Universitetas, Estija	Medication use review services in pharmacies in Estonia Assoc. Prof. Daisy Vomer Tartu University, Estonia
13.00-13.20	Farmacinių paslaugų įvairovės plėtra visuomenės vaistinėse Lietuvoje Doc. Vaidas Skyrius Lietuvos sveikatos mokslų universitetas	Development of diversity of pharmaceutical services in public pharmacies in Lithuania Assoc. Prof. Vaidas Skyrius Lithuanian University of Health Sciences

13.20-13.40	COVID – 19 pandemijos informacijos ir dezinformacijos žinios bei sprendimai skleidžiami visuomenei Laimis Akramas Vaistininkas – gydytojas, Kaunas	Coronavirus disease (COVID – 19) pandemic information and disinformation and solutions disseminated to the public Laimis Akramas Pharmacist – Doctor, Kaunas
13.40-14.00	Nauja realybė virsta esama realybe. Kokios vaistininko savybės padeda lengviau adaptuotis prie vykstančių pokyčių Aurimas Vitrinas Far. mag., VAUMA mokymų agentūra, Verslo vadybos konsultantas, Vadovų ugdymo ekspertas, Vilnius	A new reality turns into an existing reality. What characteristics of a pharmacist make it easier to adapt to ongoing changes Aurimas Vitrinas VAUMA Business Management Consultant, Expert in leadership development, Vilnius
14.00-15.20	Pietų pertrauka	Lunch break
15.20-15.30	Lietuvos Farmacijos Sąjungos Garbės nario vardo suteikimas	Awarding the title of Honorary Member of the Lithuanian Pharmaceutical Association
15.30-15.40	Prof. J. F. Volfgango atminimo medalis „Pro Gloria Pharmaciae“ įteikimas	Awarding of Prof. J. F. Wolfgang of the commemorative medal “Pro Gloria Pharmaciae”
15.40-15.50	LFS Valdybos nario išrinkimas	Election of the LPA Board member
15.50-16.20	Vaistininko tribūna. Einamieji klausimai	Pharmacist’s grandstand. Ongoing topics
16.20-17.00	Lietuvos farmacijos sąjungos veikla ir jos optimizavimo galimybės. Suvažiavimo ir tarptautinės konferencijos baigiamosios diskusijos ir rezoliucijos priėmimas	Activities of the Lithuanian Pharmaceutical Association and Possibilities for Its Optimization. Final discussion and resolution of the Congress and the International Conference
17.00-19.00	Baigiamosios diskusijos	Closing discussions

Organizacinis komitetas/ Organizing committee Pirmininkas: Prof. Liudas Ivanauskas	Mokslinis komitetas/ Scientific committee Pirmininkė: Prof. Ona Ragažinskienė
Sekretorė/ Secretary Vaistininkė doktorantė Milda Girdenytė	Sekretorė/ Secretary Vaistininkė Rūta Matulaitienė
Nariai/ Members: Vaistininkė Eglė Dieninytė Vaistininkė Birutė Varanavičienė Vaistininkas Kęstutis Ramanauskas	Nariai/ Members: Prof. Vilma Petrikaitė Vaistininkė doktorantė Indrė Trečiokienė Vaistininkas Tautvydas Endriukaitis

LFS Valdyba maloniai kviečia Jus dalyvauti

LFS XXXVI suvažiavime ir tarptautinėje mokslinėje – praktinėje konferencijoje „FARMACIJOS DABARTIS IR ATEITIS“ prof. habil. dr. Eduardo Tarasevičiaus atminimui

Renginio data ir vieta: 2021 m. lapkričio 13 d., šeštadienis
Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Farmacijos fakultetas
Adresas: Sukilėlių g. 13, Kaunas

Išpūdžiai iš Pasaulinės vaistininkų dienos minėjimo Vilniaus universiteto Farmacijos centre

Vaistininkė doktorantė Milda Girdenytė

Rugsėjo 25-oji – pasaulinė vaistininkų diena, kuri Tarptautinės farmacijos federacijos (FIP) iniciatyva yra minima nuo 2009 m. Kasmet visame pasaulyje yra organizuojami įvairūs renginiai, kurių metu pabrėžiama vaistininko, kaip neatsiejamą sveikatos specialistų komandos nario, veikla. Šiais metais daugiau nei 190 pasaulio šalių vyko nuotolinės konferencijos ir socialinių medijų kampanijos, kiekvienas specialistas galėjo ne tik pasidalinti savo įžvalgomis apie vaistininko veiklą, bet ir pasipuošti atitinkamais rėmeliais ir (arba) kitais būdais paminėti vaistininkų dieną. Vilniaus universitete šiemet studentų iniciatyva buvo suorganizuotas bendruomenės vakaras, kuriame dalyvavo Farmacijos centro darbuotojai ir studentai.

Pasaulinės vaistininkų dienos išvakarėse farmacijos studentai organizavo diskusiją, kurioje dalyvavo tiek studentai, tiek visuomenės vaistinėje dirbantys vaistininkai. Jos metu buvo kalbama apie tai, kokią vaistininko rolę visuomenėje mato studentai, kuomet dar tik pradedama pažinti vaistininkystės kelią. Pokalbių metu buvo galima išskirti keletą įdomesnių aspektų. Viena iš jų – vaistininkų matomumas. Diskusijos dalyviai sutiko, jog apie vaistininkystę ir vaistininko darbą žinoma iš tiesų pakankamai mažai lyginant su žiniomis, kurios yra gaunamos studijų metu. Šis skirtumas ypatingai matomas tuo atveju, kuomet artimoje aplinkoje nėra praktikuojančių vaistininkų. Dėl šios priežasties farmacijos studijos būna pasirenkamos dėl dominančių studijų dalykų ir (arba) darbo perspektyvų neturint ryškaus vaizdinio, kokios yra realios vaistininkų veiklos. Kitas įdomus aspektas – vaistininko darbo monotoniškumas ir augimo perspektyvos. Sklandant istorijoms apie darbą visuomeninėje vaistinėje tarp studentų kartais susidaro įspūdis, jog sprendžiant tapačias pacientų problemas pakankamai greitai pasiekiamas veiklos pikas ir nebėra vietos tobulėti. Šiuo atveju diskusijoje dalyvavę vaistininkai dalinosi visai kitokiais veiklos ypatumais. Tenka pripažinti, kad ateinant tam tikriems metų sezonams į vaistinę atvykstantys pacientai skundžiasi panašiomis problemomis. Vis dėlto, kiekvienas asmuo yra skirtingas ir galimi skirtingi situacijų sprendimo

būdai. Būtent tai skatina ne tik toliau domėtis ir studijuoti, bet ir leidžia kiekvieną dieną praleisti kiek kitaip. Baigiant diskusiją diskusijos dalyviai priėjo išvadą, jog siekiant tikslingai suprasti vaistininko vietą sveikatos sistemoje yra svarbu apie tai kalbėti ir diskutuoti kuo anksčiau studijų proceso metu.

Po rimtų diskusijų bendruomenės vakaro dalyviams buvo suorganizuotas protmūšis („Pharmind wars“). Jo metu buvo sprendžiami loginiai uždaviniai, bandyta suprasti užuominas apie vietas, filmus, muziką ir kitas gyvenimo sritis. Jam besiruošiant buvo atlikta nedidelė apklausa, kurios metu buvo apklausa asmenų už farmacijos centro ribų, ką jie galvoja apie vaistininkus ir kitus klausimus, susijusius su farmacija. Apklausos rezultatai parodė, jog apklaustieji daugiausiai vertina vaistininkų rūpestingumą ir išmintingumą, o pačius vaistininkus sieja su sveikatos srities specialisto role. Viena iš įdomesnių užduotų klausimų – „Kas Jums yra gyvenimo panacėja?“ Kaip manote, koks buvo daugumos atsakymas? Tarp tokių variantų, kaip juokas, meilė, sveikas maistas ir sportas, apklausoje dalyvavę asmenys dažniausiai pasirinko miegą!

Rudens pradžioje ypatingai suaktyvėja diskusijos apie vaistininko veiklą ir galima rasti įvairių renginių, kuriuose turime galimybę ne tik kelti savo kvalifikaciją, bet ir įdomiai praleisti laiką. Vis dėlto svarbu prisiminti, jog tokios veiklos gali būti vykdomos ištisus metus. Dėkojame visiems vaistininkams už jų darbą ir atsidavimą padedant žmonėms spręsti jų sveikatos klausimus.

Išrinktų ir patvirtintų LFS Prezidento, Viceprezidentės ir Valdybos Pirmininko CURRICULUM VITAE

2021 m. rugsėjo 4 d. Lietuvos Farmacijos Valdyba išrinko ir patvirtino Lietuvos Farmacijos sąjungos Prezidentą prof. **Liudą Ivanauską**, Viceprezidentę prof. **Oną Ragažinskienę**, spalio 5 d. posėdyje – LFS Valdybos pirmininką vaistininką **Marių Aleksandravičių**, kurių gyvenimo aprašymai pristatomi.

LIUDAS IVANAUSKAS

Gimimo data: 1960 m. balandžio 19 d.

El. pašto adresas: liudas.ivanauskas@lsmuni.lt

Darbo patirtis:

2017 m. – dabar – LSMU FF Tarybos pirmininko pavaduotojas.
2015 m. – 2017 m. – LSMU FF Tarybos pirmininkas.
2013 m. – dabar – LSMU MA Farmacijos fakulteto dėstytojų ir mokslo darbuotojų priėmimo ir atestacijos komisijos pirmininkas.
2009 m. – 2009 m. – Mokslinių tyrimų darbuotojas UAB „Aurantijus“.
2008 m. – dabar – Analizinės ir toksikologinės chemijos katedros profesorius.
2008 m. – dabar – Analizinės ir toksikologinės chemijos katedros vedėjas.
1993 m. – 2008 m. – Analizinės ir toksikologinės chemijos katedros docentas.
1997 m. – 2003 m. – KMU mokomosios-gamybinės vaistinės vedėjas, KMU vaistinė.
1989 m. – 1993 m. – KMI Analizinės ir toksikologinės chemijos k-ra – vyr. dėstytojas.
1987 m. – 1988 m. – Farmacinės chemijos ir farmakognozijos k-ra – asistentas.
1983 m. – 1988 m. – Farmacinės chemijos ir farmakognozijos k-ra – mok. lab. vedėjas, KMI, FF.

Išsilavinimas:

2015 m. – Suteiktas profesoriaus pedagoginis vardas.
2008 m. – Habilitacijos procedūra tema “Chromatografinių metodų taikymas farmakologiškai aktyvių junginių standartizavimui” (biomedicinos mokslai, farmacija – 09 B) Kauno medicinos universitetas, Farmacijos fakultetas.
1995 m. – Suteikta Analitiko-provizoriaus aukščiausioji kvalifikacinė kategorija.
1994 m. – Suteiktas pedagoginis docento vardas.
1988 m. – Biomedicinos mokslų daktaras (farmacija, 08B), Lvovo valstybinis medicinos institutas, Ukraina.
1978 m. – 1983 m. – Provizorius, KMI, Farmacijos fakultetas, Kaunas.

Asmeniniai gebėjimai ir kompetencijos:

2014 m. – Projektų valdymas, administravimas ir rengimas – (40 val. mokymo kursai).
2014 m. – Verslumo ir mokslo žinių komunikacijos, mokslo populiarinimo kompetencijų ugdymas (40 val. mokymo kursai).
2011 m. – Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemos (ECTS) nacionalinės koncepcijos parengimas: kreditų harmonizavimas ir mokymosi pasiekimais grindžiamų studijų programų metodikos kūrimas ir diegimas – tarptautiniai tęstiniai mokymai Lietuvos aukštųjų mokyklų atstovams.

Gimtoji kalba – lietuvių kalba,

Kitos kalbos: anglų, rusų,

Bendravimo gebėjimai:

Savarankiškumas, atsakingumas, noras dirbti ir tobulėti, siekiant geriausio darbo rezultato, gebėjimas išklausyti, įsisavinti ir pritaikyti praktikoje gaunamą informaciją, dalyvavimas visuomeninėje veikloje. Gebu prisitaikyti ir veikti naujomis situacijomis ir sąlygomis. Komunikabilus, atsakingas, punktualus.

Organizaciniai ir vadovavimo gebėjimai:

Gebėjimas dirbti individualiai ir komandoje, koordinuoti ir administruoti projektus. Sugebėjimas vadovauti žmonėms įgytas vadovaujant ir koordinuojant mokslinių tyrimų projektus, buvau projekto vadovas, septynis metus dirbau LSMU vaistinės vedėju, dabar vadovauju fakulteto katedrai. Gebu spręsti konfliktines situacijas, patraukti ir išlaikyti studentų dėmesį, aiškiai ir suprantamai pateikti dėstomų dalykų esmę.

Projektai:

2020 m. – Vyriausiasis mokslo darbuotojas, projektas

„Inovatyvaus maisto papildo, skirto vyresniems žmonėms, siekiant išvengti senatvino silpnumo sindromo ir nepakankamos mitybos būklės, sukūrimas Nr. 01.2.1-LVPA-K-856-02-0037.

2020m. – Vyriausiasis mokslo darbuotojas, projektas „Adaptyvios robotinės gryninimo sistemos RoboCrom vystymas Nr. 01.2.2-MITA-K-702-06-0018.

2018 m. – Vyriausiasis mokslo darbuotojas, projektas „UAB Birštono mineraliniai vandenys“ ir Ko investicijų į MTEP skatinimas, kuriant inovatyvius produktus. Nr.14/BN18-23.

2018 m. – Vyriausiasis mokslo darbuotojas, projektas „UAB Akvavita“ investicijų į MTEP skatinimas, kuriant inovatyvius produktus gėrimų pramonėje“ Nr.J05-LVPA-K-0117.

2018m – Vyriausiasis mokslo darbuotojas, „ Ūminiais išeminiais sindromais sergančių ligonių personalizuotas gydymas antiagregantais: kraujo krešėjimo sistemos biožymenys“ SEN-09/2015.

2018m. – Vyriausiasis mokslo darbuotojas- „ Eubiotiškai daugiafunkcių nutraceutikų kūrimas“ (EUNUTRITECH) 01.2.2-LMT-K-718-01-0062.

2017m. – KTU ir LSMU mokslininkų grupių projektas „InoForma“, tyrėjas.

2016 m. – KTU ir LSMU mokslininkų grupių projektas „MEDiKOMPLEKSAS“. BN16-60/SV5- 0060, tyrėjas.

2014-2015 m. Projekto vadovas, vyriausiasis mokslo darbuotojas LMT vykdomame projekte „Grikių veislių ir auginimo sąlygų atranka, technologijos funkcionaliųjų komponentų didinimui kūrimas“ Nr. SVE-02/2014.

2013-2015 m. – Vyriausiasis mokslo darbuotojas LMT vykdomame projekte, „Solidago genties rūšių ir biotipų įvairovė, gausos reguliavimas ir panaudojimas“ MIP-50/2013 LSMU dalies projekto koordinatorius.

2005-2007 m Tyrėjas ES struktūrinių fondų projektas „Šiuolaikinių farmacijos studijų medžiagos bei priemonių sukūrimas ir publikavimas.

2004-2007 m. Tyrėjas KMU mokslo fondo remiami projektai „Flavanoidų turinčių augalinių žaliavų cheminės sudėties ir antioksidacinio poveikio tyrimas“.

2003-2007 m. Tyrėjas KMU mokslo fondo remiami projektai „Naujų vaistų paieškos ir jų rinkos tyrimai.

Apdovanojimai:

2016m. LR Sveikatos apsaugos ministerijos padėkos raštas. 2014m. Valstybinė vaistų kontrolės tarnybos prie LR SAM padėkos raštas.

LSMU rengiamame konkurse „Brandus metų mokslininkas-2008“ laimėta pirmą vietą.

LSMU Studentų atstovybės prizas – LSMU Garbė-2016. LSMU Studentų atstovybės prizas – Geriausias farmacijos fakulteto dėstytojas 2015 m.

LSMU Studentų atstovybės prizas – Labiausiai motyvuojantis dėstytojas 2011-2012 m

Narystės:

2017m. – dabar – LSMU gimnazijos atestacinės komisijos narys.

2013 m. – dabar – LSMA MA Farmacijos mokslo krypties doktorantūros komiteto narys.

2010 m. – dabar – Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos tarnybos narys.

1997m – dabar – Lietuvos Farmacijos sąjungos narys.

Papildoma informacija:

Su bendraautoriais paskelbta daugiau nei 131 mokslinių straipsnių įvairiuose moksliniuose žurnaluose (*DB Clarivate Analytics Web of Science* turinčiuose citavimo rodiklį), 11 mokomųjų knygų ir 13 patentų bendraautorius. Didžiuma mokslinių publikacijų vystoma augalinių žaliavų funkcionaliųjų komponentų nustatymo ir kiekybinio įvertinimo metodikų kūrimo, validavimo ir optimizavimo temomis, chromatografinio skirstymo metodikų vystyme, antioksidacinio aktyvumo nustatyme (analizuotos jonažolių, mėlynių, rykštenės, ginkmedžių, ženšenių, raudonėlių, čiobrelčių, bulvių, grikių ir kt. žaliavos, bičių produktai). Plėtojami moksliniai tyrimai analitiškai komplikuoju vaistinių preparatų kokybės kontrolės tyrimo srityje, vadovaujama ir konsultuojami šiose ir gretutinėse srityse dirbantys mokslininkai.

ONA RAGAŽINSKIENĖ

El. pašto adresas: ona.ragazinskiene@vdu.lt

Išsilavinimas:

2009 – Habilitacijos pažyma (Biologijos mokslai).

1990 – Daktaro diplomą Biomedicinos mokslai (Farmacija).

1986 – Farmacijos specialybė – Provizorius.

Mokslo, studijų veiklos įvertinimas:

2021 m. – Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu (Nr. 803 2020 birželio 8 d.) suteiktas Lietuvos sveikatos apsaugai nusipelnusio darbuotojo vardas ir apdovanota nusipelnusio Lietuvos sveikatos darbuotojo garbės vardiniu ženklu (Nr. 349) už nuopelnus farmacijos mokslui, studijoms bei praktikai nacionaliniu ir tarptautiniu mastu.

Suteiktas Lietuvos Farmacijos Sąjungos Garbės nario vardas 2020 m. – Apdovanota prof. Johano Fridricho Volfango atminimo medaliu „Pro Gloria Pharmaciae“.

2016 m. – Apdovanota LR SAM padėkos raštais už darbą, kuriant Papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros

įstatymą; tarptautinių konferencijų organizavimą ir sveikos gyvensenos mokslo žinių sklaidą specialistams, studentams ir visuomenei.

Mokslinė/ pedagoginė istorija:

2009 iki dabar – Profesorė VDU Gamtos mokslų fakultetas.

2000 iki dabar – VDU Botanikos sodo Vaistinių ir prieskoninių augalų mokslo sektoriaus vedėja, vyresn. mokslo darbuotoja.

2008-2012 – VDU Senato narė.

2000-2009 – Docentė VDU Gamtos mokslų fakultetas

1997-2000 – Mokslinė bendradarbiavė, VDU Kauno botanikos sodas

1992-1997 – Asistentė, Kauno botanikos sodas LTSR MA Botanikos institutas

1986-1992 – Stažuotoja–tyrinėtoja, Kauno botanikos sodas LTSR MA Botanikos institutas

1993-1994, 1999 – Asistentė Kauno medicinos universitetas.

Modulis: Farmakognozija

SKAITYTI MOKSLINIAI PRANEŠIMAI TARPTAUTINĖS KONFERENCIJOS

2020; International Scientific-practical Conference “PLANTA +Achievements and Prospects”, 20-21 February 2020, Kiev, Ukraine;

2019; 19th International Congress of International Society for Ethnopharmacology (ISE) „Ethnopharmacology – bridging cultures and continents”. 12–14 June 2019, Technische University Dresden, Germany;

2019; ISEM8: 8th international symposium of ecologists, October 2-5, 2019, Budva, Montenegro.

2018; 6thAnnual Meeting of The Good Practice in Traditional Chinese Medicine Research Association (GPTCMRA), July4-6, 2018, Royal Botanic Gardens, Kew and London South Bank University, UK.

2018; AGROSYM 2018: 9th international scientific agriculture symposium, October 4-7, 2018, Jahorina: University of East Sarajevo, Bosnia and Herzegovina

2017; International Symposium of Integrative Medicine. Mexico City and Cuernavaca, 4-7 of December

2017; European Conference on biodiversity and climate change (ECBCC): Challenges, Opportunities and Evidence (GAPS), 27-29 June 2017, Bonn, Germany

2016, 9th BaltPharm Forum 15 –17 April 2016. Klaipėda, Lithuania.

2013; Informal Presidency meeting of Committee on Herbal Medicinal Products (HMPC), Vilnius ,09-11-13 /11/2013.

ORGANIZUOTOS KONFERENCIJOS

2010–2021 – International scientific conference THE VITAL NATURE SIGN, Kaunas, , Lithuania.

1994–2021 – International Scientific conference „Human and Nature Safety“, Kaunas, Lithuania.

2019 – The 22nd annual international scientific-practical conference BaltPharm Forum 2019: Pharmacists as drug experts: their role in health care system. April 13-14, 2019, Kaunas, Lithuania.

2019 – The 34th Congress and International Scientific-Practical conference of Lithuanian Pharmaceutical Association: The Role of the Pharmaceutical Society in the Health System: Past, Present, Future; October 1-2, 2019, Vilnius, Lithuania.

2017 – Lietuvos farmacijos sąjungos XXXII suvažiavimas ir tarptautinė mokslinė – praktinė konferencija Vaistinių veiklos iššūkiai – farmacinių paslaugų įvairovė. Vilnius, Lietuvos

Edukologijos universitetas. 2017-10-14.

2016 – The 19 annual International Scientific-Practical Conference BaltPharm Forum 2016 „Complementary and Self-Care Health Products: a Pharmacist Competences and Responsibilities”, 15 –17 April 2016. Klaipėda, Lithuania.

2016 – XXXI Congress of Lithuanian Pharmaceutical Association and international scientific conference

„Pharmaceutical care services and their provision Perspectives”. Kaunas, Lithuania. 2016.10.08.

2015 – XXX congress of Lithuanian Pharmaceutical Association and international scientific conference. Panevėžys. 2015.10.24.

2015 – The 6th International Scientific Conference on Pharmaceutical “Science and Practice 2015”, Kaunas, Lithuania, 5-6/11/2015.

2004 – The International VII Workshop „Care and preservation of large medicinal and pharmaceutical equipment“. Tarptautinė mokslinė konferencija „Šiuolaikinės vaistažolininkystės raida“, Kaunas, Lietuva.

PEDAGOGINĖ VEIKLA

2020-2021 – 2020 rugsėjo 1 d. VDU pradėta vykdyti nauja Biotechnologijos ir farmacinės analizės magistro studijų programa (Valstybinis kodas: 6211FX022). Šios programos kūrimo viena iš iniciatorių, rengimo ir programos vykdymo komitetų narė.

Nuo 2012 iki dabar – ERASMUS tarptautinės kompleksinės, tarpdisciplininės praktikos Introduction, biodiversity and Phytochemical analysis of Medicinal (Aromatic) Plants (MAP's) vadovė.

Nuo 1987 m. iki dabar – Vadovauta bakalauro / magistro baigiamiesiems darbams.

2000-2021 – Dėstyti modulius: Toksikologinė chemija / Biologiškai veikliosios medžiagos /Vaistinių augalų molekulinė biologija / Botanika.

2018-2021 – Dviejų doktorantų mokslinė konsultantė.

2017-2021 – Doktoranto mokslinė vadovė.

Nuo 1986 iki dabar – Gynimo tarnybos narė/oponentė: daugiau kaip 20 doktorantų Lietuvoje, Botanikos ir farmakognozijos mokomųjų praktikų vadovė VDU Botanikos sode.

MOKSLO PUBLIKACIJOS

Viso 55 publikacijos įtrauktos į Clarivate Analytics, h indeksas 15, citavimų 506

187 publikacijos, tame tarpe: Psichostimuliantiniai ir haliucinogenai: Universiteto vadovėlis. Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, Kaunas, 2010, ISBN 978-9955-720-17-1. 4 mokomosios metodinės knygos (2003, 2008, 2009, 2016); Vaistinių augalų enciklopedija (2005)

MOKSLO DARBŲ APŽVALGOS IR MOKSLO SKLAIDA

74 publikacijos: iš jų du leidiniai;

72 televizijos, 65 radijo laidose ir 58 susitikimuose su visuomene.

PROJEKTAI, VADOVAVIMAS PROJEKTAMS

Pagrindinis projekto koordinatorius

1. Pagal 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 1 prioriteto „Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimas“ priemonę Nr. 01.2.1-MITA-T-851 „Inočekiai“. Dotacijos sutartis Nr. 01.2.1-MITA-T-851-01-0069. Projekto trukmė: 2019-09-11 – 2021-04-01.

2. Pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 09.3.3-LMT-K-712 priemonės „Mokslininkų, kitų tyrėjų, studentų mokslinės kompetencijos ugdymas per praktinę mokslinę veiklą“ veiklos „Studentų gebėjimų vykdyti MTEP veiklą ugdymas“ poveikės „Studentų gebėjimų ugdymas vykdant tyrimus semestro metu“ Projektas „Tujų (Thuja spp.) biologinio aktyvumo analizė“ projekto paraiškos kodas 09.3.3-LMT-K-712-16-0256. Projekto trukmė: 2019-10-18 – 2020-05-01

3. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa; Projektas Vaistinių augalų fitocheminė analizė: miniatiūrizacijos link [2017 - 2018], Nr. 09.3.3-LMT-K-712-03-0129,

4. 2009 m. Lietuvos valstybinio mokslo ir studijų fondo Vytauto Didžiojo ir Kauno medicinos universitetų mokslininkų grupės projektas „Flavonoidų kiekio įvertinimas Scutellaria baicalensis Georgi žaliavoje“ (Sutarties Nr. T–43/09).

5. 2002-2008 m. LR Švietimo ir mokslo ministerijos projekto Augalų genetinių išteklių moksliniai tyrimai. (Sutarties Nr. 12) 7 tema „Vaistinių ir aromatinčių augalų genetinių išteklių kitimo, stabilumo įvertinimas bei jų išsaugojimo strategijos kūrimas“.

Koordinatorius partneris

2017-2021; 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa; Pnaudotų medinių pabėgių nukenksminimo biologiniais metodais technologijos kūrimas (REMTECH) [2017 - 2021], Nr. 01.2.2-LMT-K-718-01-0074

2017-2013 – Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 3 prioriteto „Tyrėjų gebėjimų stiprinimas“ VP1-3.1-ŠMM-10-V „Aukšto tarptautinio lygio mokslininkų tyrimų skatinimas“ projektas „Pabėgių medienos bioremediacijos tyrimai ir technologijų kūrimas BIOREM“ (2012–2014 m.) Nr. VP1-3.1-ŠMM-10-V-02-010.

2011-2014 – Europos žemės ūkio kaimo paramos fondo projektas: Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Profesinio mokymo ir informavimo veikla“ srities „Žemės ir miškų ūkio veiklos ir žemės ūkio produktų perdirbimo ūkyje mokslo žinių ir inovacinės praktikos sklaida“ projektas „Perspektyvių vaistinių augalų auginimo ir inovatyvių vaistinės augalinės žaliavos ruošimo technologijų, naudojant Saulės energiją, sklaida“ (IPM-SW-10-1-003015 - PR001IPM-PV-10-1-003015- PR001)

2012-2014 – LMT mokslinių tyrimų mokslininkų grupės projektas Priešvėžinių gaurumečio ekstraktų frakcijų išskyrimas ir jų molekuliniai ir biologiniai tyrimai“ (Nr. MIP-084/2012).

2011-2013 – The National Program „Healthy and safe food“ Project „Application of solid-state fermentation for development of higher value and safety food products“ (BIOFITAS) (Nr. SVE-409/2011).

2003-2006 – Prioritetinės Lietuvos mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros krypties „Geros kokybės, saugaus ir ekologiškai švaraus maisto technologijos“ mokslinio tyrimo projektas „Augalinės kilmės funkciniai ingredientai ir maisto priedai maisto saugai ir kokybei“ (FUINMAKOSA). Sutarties Nr. N-14/2007.

2007-2009 – Pramoninės biotechnologijos plėtros Lietuvoje 2007-2010 metų programą vykdytas projektas „Vaistinės augalinės žaliavos kokybės gerinimas, naudojant augalų biotechnologijas (VAISTABIOTAS)“ (Sutarties Nr. N-14/200). Vykdytojas

1. Dėstytojų mainų programa: Europos bendrijos Leonardo da Vinčio programos mobilumo projektas Nr.LT/06/EX/0999 „Aplinkos želdinimo ir kraštotvarkos specialistų rengimo

kokybės gerinimas, siekiant skatinti rekreacinės ir edukacinės veiklos plėtrą želdiniuose“.

2. 2005-2007 m. Jungtinių Tautų vystymo programos Pasaulio aplinkos fondo Mažųjų projektų programos projektas „Retų ir vaistingųjų augalų apsauga ir auginimas Babrunge“ – vaistažolininkystės skatinimo pavyzdys.

3. 2005-2007 m. Jungtinių Tautų vystymo programos Pasaulio aplinkos fondo Mažųjų projektų programos projektas „Vaistažolių ūkis Panaroje kaip aplinkai palankus ūkininkavimo Džukijos nacionaliniame parke pavyzdys“.

4. ES struktūrinių fondų projektas: „Naujausių gamtos mokslų žinių sklaidos mokytojams tinklas“, ESF/2004/2.4.0-K01-157//SUT-260. Bendrojo programavimo dokumento 2 prioriteto „Žmogiškųjų išteklių plėtra“ 4 priemonė „Mokymosi visą gyvenimą sąlygų plėtra“.

5. ES SF 2.4 priemonės projektas „Inovatyvūs mokymosi metodai ir naujausios technologijos gamtos mokslų bakalauro rengimui“, ESF/2004/2.4.0-K01-160/SUT-261

Studijų ir studentų praktikų, infrastruktūriniai projektai:

1. Dalyvauja Erasmus dėstytojų mainuose: 10 dėstytojų/mokymosi vizitų (Vokietija, Prancūzija, Olandija, Belgijos karalystė, Lenkija)

3. 2018-2023 m. The National Centre for Research and Development; Poland; POWR.03.02.00-IP.08-00-DOK/16; Priority axis: III. Higher education for economy and development; Action: PhD study, Interdisciplinary, international PhD study in biomedicine and pharmacy. Projekto koordinatorius: Prof. habil. dr. Elzbieta Skrzydlewska, Błtstogės medicinos universitetas, Lenkija. Summer School „Biotechnology in medicine and pharmacy“, Kaunas, Doktorantūros vasaros mokyklos vykdytoja.

4. ES struktūrinių fondų projektas „Naujausių gamtos mokslų žinių sklaidos mokytojams tinklas“ (ESF/2004/2.4.0-K01-157); Biotechnologijos ir biofarmacijos sektoriui reikalingų aukštos kvalifikacijos specialistų rengimo tobulinimas (BIOTEFA-A) (VP1-2.2-ŠMM-09-V-01-009), projekto dalyvė.

PAGRINDINIAI MOKSLINIAI PROFESINIAI INTERESAI

Nuo 2000 iki dabar – Mokslinis kompleksinis ir tarpdisciplininis darbas dviejuose klasteriuose:

F-08-03 Instrumentinės analizės metodų vystymas ir jų taikymas molekulinei biologinių objektų, sintetinių produktų ir aplinkos analizei.

Nuo 2010 iki dabar – B-08-01 T Klimato kaitos ir aplinkos taršos poveikis organizmų sąveikai ir sveikatingumui geno-ekosistemos lygmenyse (KLIGEN). Mokslinių tyrimų kryptis: Vaistinių, prieskoninių, techninių augalų rūšių ir veislių introdukcija, jų įvairovės gausinimas bei augalų nacionalinių genetinių išteklių tyrimas ir išsaugojimas vaistažolininkystės plėtrai ir vaistinės augalinės žaliavos ruošimas, kokybė, sauga ir racionalus ir tausojamasis naudojimas.

EKSPERTINĖ VEIKLA

Nuo 2021 – Nacionalinės sveikatos tarybos narė, Laikiniai einanti Tarybos pirmininko pareigas (LR Seimo nutarimas, 2021 rugsėjo 30 d. Nr. XIV – 544).

2014-2020 – Ekspertinė veikla LR Sveikatos apsaugos ministerijos darbinėje grupėje, kuriant Papildomos alternatyvios sveikatos priežiūros (PADSP) įstatymą.

2015-2020 – Akredituota konsultantė prie LR ŽŪM programos LEADER ir žemdirbių mokymo metodikos centro 2015-05-28 Nr. 2299

VDU Rectoriaus įsakymu įvairių darbo grupių narė:

1. Bendradarbiavimo su Charkovo nacionaliniu farmacijos universitetu;
2. Bendradarbiavimo su Kauno kolegija;
3. Biotechnologijos bakalauro studijų programos kūrimo grupės narys;
4. Biotechnologijos ir farmacinės analizės studijų programos kūrimo grupės narė.

PATIRTIS VERTINANT ASMENS ĮGYTAS KOMPETENCIJAS

Darbas baigiamųjų darbų kvalifikacinėse komisijose: Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Farmacijos fakulteto magistrų baigiamųjų darbų gynimo komisijos narė (2015; 2021);

MARIUS ALEKSANDRAVIČIUS

Gimimo data: 1977-07-12

El. pašto adresas: marius.aleksandravicius@gmail.com

Išsilavinimas:

1995 09 01 – 2000 06 31 – Kauno Medicinos Universitetas, Farmacijos fakultetas, vaistininko specialybė, magistro laipsnis.

1983 09 01 – 1995 06 22 – Vilniaus Tuskulėnų vidurinė mokykla.

Profesinė patirtis:

nuo 2006 01 15 – UAB Entafarma, vaistininkas pardavimų vadovas.

nuo 2011 09 06 – UAB FD Group farmacinės veiklos vadovas.

2008 07 08 – 2011 07 01 – UAB Axellus farmacinės veiklos vadovas.

2007 10 15 – 2008 06 30 – UAB Unidentas farmacinės veiklos vadovas.

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Farmacijos magistro baigiamųjų darbų gynimo komisijos narė (2017); Kauno kolegijos Farmakoteknikos profesinio bakalauro baigiamųjų darbų gynimo komisijos narė (2014)

Nuo 2010 m. iki dabar LSMU Odontologijos fakulteto atestacijos ir konkursų komisijos narė.

NARYSTĖ (asociacijose, draugijose, sąjungose):

2013-2020; 2021 – Lietuvos farmacijos sąjungos viceprezidentė.

2018 iki dabar – Association of Good Practice in Traditional Chinese Medicine (GP-TCM-RA) valdybos narė.

2000-2010 – The International Society of Root Reseach Organization (ISRSO) narė.

2003 11 10 – 2006 01 31 – UAB vaistinė Gintarinė grupė, direktorius vaistininkas.

2004 04 19 – 2005 06 15 – UAB Inovasanta, farmacinės veiklos vadovas.

2003 07 01 – 2005 03 19 – UAB Taurakalnio vaistinė, direktorius vaistininkas.

2003 04 10 – 2006 01 31 – UAB Senojo teatro vaistinė, direktorius vaistininkas.

2002 08 29 – 2005 11 29 – UAB Naujamiesčio vaistinė, direktorius vaistininkas.

2002 07 17 – 2003 04 03 – UAB Lekofarma, vykdomasis direktorius vaistininkas.

2000 06 22 – 2002 07 17 – UAB Lekofarma, vaistininkas vedėjas.

1999 07 21 – 2000 06 22 – UAB Lekofarma, farmakoteknikas.

1998 07 27 – 1998 08 28 – VĮ Vilniaus Gedimino vaistinė, fasuotojas.

1998 04 06 – 1998 05 25 – VĮ Vilniaus Gedimino vaistinė, fasuotojas.

Projektai:

Nuo 2011 metų virtualaus nepriklausomų vaistinių tinklo MANO vaistinė veiklos koordinatorius.

Bendravimo gebėjimai:

Savarankiškumas, komunikabilumas, atsakingumas, pastovus tobulėjimas; gebėjimas išklausti; gebėjimas adaptuotis ir veikti naujomis situacijomis ir sąlygomis.

Vadovavimo gebėjimai:

Gebėjimas dirbti individualiai ir komandoje; formuoti užduotis ir siekti numatyto tikslo; spręsti konfliktines situacijas; imtis iniciatyvos.

Hobiai:

Kelionės su šeima, buvimas gamtoje, kolekcionavimas, koncertų lankymas, domėjimasis įvairiais muzikos stiliais, vaistininkystės propagavimas.

PROF. DR. PROVIZORIAUS KAZIMIERO GRYBAUSKO MOKSLINĖ, PEDAGOGINĖ IR VISUOMENINĖ VEIKLA, MININT JO 135-ĄSIAS GIMIMO METINES

aklimatizacijai. 1923 m. Lietuvos Botanikos sodo įkūrėjas prof. dr. Konstantinas .Regelis pakvietė provizorių Kazimierą Grybauską į šį sodą.

1924 m. Kazimieras Grybauskas buvo paskirtas Lietuvos universiteto Matematikos–gamtos fakulteto gamtos muziejaus vyresniuoju laborantu ir sukūrė Botanikos sode Vaistinių augalų skyrių.

Prof. dr. Konstantinas .Regelis Kazimiero Grybausko leidinio „Vaistingieji Lietuvos augalai“ (1935) pratarinėje rašo: „Įkuriant Lietuvoje Botanikos sodą vienas mano svarbiausių uždavinių buvo

Kazimieras Grybauskas gimė 1886 m. rugpjūčio 20 d. Švenčionių apskr., Dotinėnų kaime. ūkininkų šeimoje. Jis, savarankiškai pasirengęs, išlaikė gimnazijos keturių klasių kurso egzaminus ir pradėjo dirbti vaistinėje mokiniu - gizeliu. Maskvoje, Fereino vaistinėje jis dirbdamas tęsė studijas Maskvos universiteto Medicinos fakulteto Farmacijos skyriuje ir 1919 metais baigęs tapo diplomuotu Provizoriumi.

Po to, jis dirbo Kijevo, Maskvos, Nižnij Novgorodo vaistinėse ir analizavo prancūzų, vokiečių, anglų ir kitų šalių mokslininkų darbus apie vaistinius augalus. Provizorius po darbo Kijevo vaistinėje bendradarbiavo su prof. Lunačevskį-Petroniakų Kijevo universiteto farmakognozijos laboratorijoje, tirdamas vaistinius augalus. 1922 metais Petrogrado Botanikos sode susipažino su botanikos sodų kūrimo principais, struktūrą ir vaistiniais augalais jame. Provizorius Kazimieras Grybauskas Nižnij Novgorodo gubernijoje organizavo ir vadovavo vaistinių augalų paruošų darbams.

Lietuvos universiteto (dabar Vytauto Didžiojo universiteto) mokslininko Kazimiero Grybausko vaidmuo farmacijos mokslo raidai

1832 m., uždarius Vilniaus universitetą su jame sukurtu botanikos sodu, sužlugo gamtos mokslai Lietuvoje. 1923 m. buvo sukurtas naujas Lietuvos universiteto Botanikos sodas (dabar Vytauto Didžiojo universiteto Botanikos sodas) Kaune, Fredoje, Vidurio Lietuvoje tipiškomis, palankiomis ekologinėmis ir gamtinėmis sąlygomis augalų introdukcijai ir

padaryti iš jo ne tik mokslinės, bet ir taikomosios botanikos centrą, nes botanikos sodas žemės ūkio krašte turi sujungti mokslą ir praktiką, turi stengtis įvesti naujas kultūras. Pradėjus dirbti K. Grybauskui, buvo įkurtas vaistinių augalų skyrius ir šio skyriaus bandymo darbo, mokslo ir praktikos srityje rezultatas yra šis leidinys“.

Nuo 1930 m. Kazimieras Grybauskas dirbo jaunesniuoju asistentu, 1933 m. paskirtas dirbti vyresniuoju asistentu.

Lietuvos universiteto Botanikos sode Kazimiero Grybausko įkurtas Vaistinių augalų skyrius su moksline Vaistinių augalų kolekcija - buvo ir yra iki šiol kompleksinės, tarp kryptinės vaistinių augalų introdukcijos mokslinės–projektinės veiklos ir studijų centras Lietuvoje. Jis, būdamas tyrinėjimų moksliniu vadovu, pradėjo naują vaistinių augalų mokslinių

K. Grybauskas su šeima

tyrinėjimų kryptį – vaistinių augalų rūšių ir veislių introdukciją ir perspektyvių augalų auginimą Lietuvos sąlygomis, inicijavo perspektyvių prieskoninių, techninių (apynių), miško vaistinių augalų ir daržovių auginimą bei jų tyrinėjimą.

1927–1938 m. plėtėsi tyrimų apimtys – vaistinių augalų pradiniai tyrimai buvo vykdomi ne tik bandymų plotuose ir augalų kolekcijose, bet ir laboratorijoje, paraleliai tyrinėjant vaistinės augalinės žaliavos cheminę sudėtį, skiriant dėmesį augalams, kuriuose kaupiasi eteriniai aliejai.

1931 m. Kazimieras Grybauskas aktyviai dalyvavo steigiant prie Žemės ūkio rūmų Vaistingųjų augalų rinkėjų ir augintojų draugiją.

1935 m. jo iniciatyva buvo įsteigta Lietuvos vaistingųjų, kvapniųjų, gardumyninių ir į juos panašių augalų gamintojų draugija „Vaistažolė“.

1932–1935 m. introdukavo techninius augalus: vynuoges, tabaką, koksagyzą ir kitus.

Tuo laikotarpiu mokslininkas daugiausia dėmesio skyrė apyniams, Jis apibendrino paprastojo apynio 24 veislių, introdukuotų iš Vakarų Europos, tyrimų duomenis ir atrinko penkias paprastojo apynio veisles, tinkamas auginti Lietuvos sąlygomis bei tolimesniems tyrimams.

Profesoriui pavyko įtikinti karinės vadovybės atstovus, kad vaistiniai augalai galės kompensuoti vaistų stygių armijai, ir jo pastangų dėka buvo išgelbėtas Vytauto Didžiojo universiteto Botanikos sodas ir oranžerija nuo sunaikinimo Antrojo Pasaulinio karo metu.

Mokslininkas sprendė vaistinės augalinės žaliavos realizavimo klausimus, palaikė ryšius ne tik su šalies vaistinėmis, bet ir su užsienio kompanijomis.

1932 metais, Lietuvai įstojus į Tarptautinę vaistinių augalų federaciją, vaistinė augalinė žaliava pradėta eksportuoti, 1935 m. Briuselyje kongrese eksponuota Lietuvos vaistinė augalinė žaliava buvo apdovanota aukso diplomu. 1937 m. dalyvaudamas kongrese

Kazimieras Grybauskas supažino visuomenę su vaistiniais ir techniniais augalais ir apie juos rašė periodinėje spaudoje. Jis skelbė straipsnių „Farmacijos žiniose“, „Ūkininko patarėjuje“, „Ūkininke“ ir kituose.

Šio mokslininko darbai yra publikuoti daugiau kaip 230 straipsnių ir 17 atskirų leidinių.

Kazimiero Grybausko mokslinio darbo rezultatai apibendrinti biologijos mokslų daktaro disertacijoje „Fenologinis žiedadulkių kritulių spektras“ ir parengtame žiedadulkių albume, kurią jis apgynė 1942 m. Vilniaus universitete. Dabar šio mokslininko idėją pritaikė Vilniaus universiteto Šiaulių akademijos mokslininkai, vykdydami tarptautinį projektą, sukūrė internetinį Žiedadulkių dienoraštį.

Nuo 1944 metų Kazimieras Grybauskas paskirtas Botanikos ir farmakognozijos katedros vedėju. 1945 metais jam suteiktas pedagoginis profesoriaus vardas. Jis, kartu dirbdamas Vytauto Didžiojo universitete mokslinį ir pedagoginį darbą, vadovavo Vaistinių augalų skyriaus mokslinei, praktinei veiklai ir buvo Botanikos sodo direktorius 1940–1952 metais.

Profesorius buvo iniciatorius vaistinių augalų pažinimo floristinių ekspedicijų Lietuvoje, ilgametis Respublikinės Farmacininkų mokslinės draugijos ir pirmasis Botanikų draugijos pirmininkas.

Kazimieras Grybauskas po sunkios ligos mirė 1953 m. birželio 26 d. Palaidotas Kaune Petrašiūnų kapinėse.

Prof. Dr. Provizorius Kazimieras Grybauskas (1886–1953) yra išskirtinė asmenybė, kurio vardas įamžintas ne tik Lietuvos farmacijos mokslo istorijoje, tačiau jo darbai ir idėjos domina chemikus, biologus, botanikus ir kitus gamtos tyrėjus.

Nuotrauka iš VDU Botanikos sodo archyvo

Prof. Ona Ragažinskienė

Vytauto Didžiojo universiteto Botanikos sodo Mokslo skyriaus Vaistinių ir prieskoninių augalų mokslo sektoriaus vedėja

Lietuvos farmacijos sąjungos viceprezidentė,
Farmakognozijos komisijos pirmininkė

VAISTINĖJE TEIKIAMŲ PASLAUGŲ PLĖTRA

Vaistininkė Rima Losinskaja

Lietuvos farmacijos sąjungos Valdybos Vaistų technologijos komisijos pirmininkė

Tarptautinės organizacijos Europos vaistų kokybės direktoratas (*European Directorate for the Quality of Medicines – EDQM*), Tarptautinė farmacijos federacija (*FIP*) teigia, kad stebimas neracionalus, netinkamas vaistų vartojimas yra kliūtis kokybiškoms sveikatos priežiūros paslaugoms užtikrinti, gyventojų gyvenimo kokybei gerinti ir gydymo kaštams mažinti. 2020 m. kovo 11 d. Europos Tarybos Ministrų komitetas, siekdamas pagerinti vaistų vartojimą ir sveikatos paslaugų kokybę bei efektyvumą visoje Europoje, priėmė rezoliuciją (*Resolution CM/Res(2020)3 on the implementation of pharmaceutical care for the benefit of patients and health services*) dėl farmacijos rūpybos įgyvendinimo.

Nustatydami su vaistų vartojimu susijusias problemas, vaistininkai turi dirbti su pacientais bei bendradarbiauti su gydytojais ir kitais specialistais. Farmacinė priežiūra turi būti orientuota į pacientą. Siekiama, kad vaistininkai savo patirtimi prisidėtų prie sveikatos stiprinimo ir ligų prevencijos.

2021 m. kovo 2 d. Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos Ministro įsakymu sudaryta darbo grupė, sprendžianti klausimus dėl Farmacinės rūpybos (FR) ir Išplėstinės praktikos vaistininko (IPV) paslaugų plėtros vaistinėje, paslaugų apmokėjimo, farmacijos specialisto ir sveikatos priežiūros specialisto bendradarbiavimo galimybių.

Tikslas – iki 2021 m. gruodžio 20 d. parengti ir pateikti Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministrui siūlymus dėl:

- naujų Farmacinės rūpybos (FR) paslaugų poreikio, jų diegimo modelio (įgyvendinimo procesas, reikalingas reglamentavimas, teikimo tvarka);

- išplėstinės praktikos vaistininko (IPV) papildomų paslaugų poreikio, jų diegimo modelio (įgyvendinimo procesas, reikalingas reglamentavimas, teikimo tvarka);
- siūlomų teikti paslaugų sąlygų ir jų apmokėjimo;
- farmacijos ir sveikatos priežiūros specialistų bendradarbiavimo galimybių ir jo modelio sukūrimo.

Į darbo grupę įtraukti pacientų, gydytojų, vaistininkų asociacijų (ir Lietuvos farmacijos sąjungos) atstovai bei sveikatos apsaugos ministerijos specialistai.

Kviečiu Lietuvos farmacijos sąjungos narius aktyviai dalyvauti posėdžiuose, konferencijose, seminaruose su pranešimais ir rekomendacijomis; kuriant vaistininko paslaugų plėtros išplėstinės praktikos modelį vaistinėje, atsižvelgiant į vaistininko kompetencijas ir galimybes papildomų paslaugų teikimui ir kompetencijų kėlimui; siekti, kad būtų tam sudarytos atitinkamas mokymo programos, kurias parengtų ir įdiegtų universitetų mokslininkai.

Gautos vaistininkų rekomendacijos bei pasiūlymai teikiami Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministerijai.

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

NUTARIMAS DĖL NACIONALINĖS SVEIKATOS TARYBOS NARIŲ PASKYRIMO

2021 m. rugsėjo 30 d. Nr. XIV-544
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 67 straipsniu, n u t a r i a:

1 straipsnis.

Paskirti Nacionalinės sveikatos tarybos (toliau – Taryba) nariais:

1) Vaidą Aleknavičiūtę-Ablonskę	– Šiaulių valstybinės kolegijos Sveikatos priežiūros fakulteto Reabilitacijos katedros lektorę, mokslų daktarę;
2) Jurgitą Andruškienę	– Klaipėdos valstybinės kolegijos Sveikatos mokslų fakulteto prodekanę, Klaipėdos universiteto docentę, mokslų daktarę;
3) Tatjaną Ivaškienę	– Valstybinio mokslinių tyrimų instituto Inovatyvios medicinos centro direktorę, VŠĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikų Inovacijų ir technologijų perdavimo skyriaus vyriausiąją projektų vadovę, mokslų daktarę;
4) Ligita Jančorienę	– Lietuvos infektologų draugijos valdybos narę, VŠĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikų Infekcinių ligų centro vadovę, Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Klinikinės medicinos instituto Infekcinių ligų ir dermatovenerologijos klinikos vadovę, profesorę, mokslų daktarę;
5) Sonatą Jarmalaite	– Nacionalinio vėžio instituto direktoriaus pavaduotoją mokslui ir plėtrai, l. e. direktoriaus pareigas, genetikę, Vilniaus universiteto profesorę, habilituotą mokslų daktarę;
6) Irmą Juodienę	– Lietuvos asociacijos „Gyvastis“ tarybos narę, Kauno krašto nefrologinių ligonių draugijos „Kauno gyvastis“ pirmininkę;

- 7) Ramunę Kalėdienę – Lietuvos visuomenės sveikatos asociacijos prezidentę, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Medicinos akademijos Visuomenės sveikatos fakulteto dekanę, Sveikatos vadybos katedros vedėją, profesorę, habilituotą mokslų daktarę;
- 8) Nerijų Mikelionį – Kauno miesto savivaldybės Bendruomenės sveikatos tarybos narį, VšĮ Kauno miesto greitosios medicinos pagalbos stoties direktorių, Lietuvos greitosios medicinos pagalbos įstaigų asociacijos valdybos pirmininką;
- 9) Laimutį Paškevičių – Lietuvos privačių sveikatos priežiūros įstaigų asociacijos prezidentą, Lietuvos medicinos turizmo asociacijos „Medicinos Lietuva“ prezidentą, Lietuvos medicinos turizmo klasterio „LitCare“ valdybos pirmininką, mokslų daktarę;
- 10) Rožę Perminienę – Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Sveikatos apsaugos skyriaus vedėją;
- 11) Oną Ragažinskiene – Vytauto Didžiojo universiteto Kauno botanikos sodo Vaistinių ir prieskoninių augalų mokslo sektoriaus vedėją, Gamtos mokslų fakulteto profesorę, habilituotą mokslų daktarę;
- 12) Dianą Rėklaitienę – Lietuvos sporto universiteto rektorę, Treniravimo mokslo katedros profesorę, mokslų daktarę;
- 13) Aelitą Skarbaliene – Klaipėdos universiteto Sveikatos mokslų fakulteto studijų prodekanę, docentę, mokslų daktarę;
- 14) Neringą Tarvydienę – Klaipėdos rajono savivaldybės Bendruomenės sveikatos tarybos narę, Visuomenės sveikatos biuro direktorę;
- 15) Algirdą Utkų – Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto dekaną, Biomedicinos mokslų instituto Žmogaus ir medicininės genetikos katedros vedėją, profesorių, VšĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikų Medicininės genetikos centro vadovą, habilituotą mokslų daktarę.

2 straipsnis.

Pavesti Onai Ragažinskienei laikinai, iki nuolatinio Tarybos pirmininko paskyrimo, eiti Tarybos pirmininko pareigas.

Seimo Pirmininkė

Viktorija Čmilytė-Nielsen

Lietuvos Respublikos Seimo sveikatos reikalų komiteto
2021 m. rugsėjo 29 d. sprendimas Nr. 111-S-32

„Dėl darbo grupės su vaistininkų padėjėjų (farmakotechnikų) veikla susijusiems klausimams spręsti sudarymo“

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
SVEIKATOS REIKALŲ KOMITETAS**

SPRENDIMAS

**DĖL DARBO GRUPĖS SU VAISTININKŲ PADĖJĖJŲ (FARMAKOTECHNIKŲ) VEIKLA
SUSIJUSIEMS KLAUSIMAMS SPREŠTI SUDARYMO**

2021 m. rugsėjo 29 d. Nr. 111-S-
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komitetas, siekdamas tobulinti su vaistininkų padėjėjų (farmakotechnikų) veikla susijusį teisinį reglamentavimą, n u s p r e n d ž i a:

1. Sudaryti darbo grupę klausimams, susijusiems su vaistininkų padėjėjų (farmakotechnikų) veikla, spręsti:

1.1. Antanas Matulas – Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komiteto pirmininkas (darbo grupės vadovas);

1.2. Eglė Dieninytė – Lietuvos farmacijos sąjungos valdybos narė;

1.3. Prof. dr. Natalja Fatkulina – Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Sveikatos mokslų instituto direktorė;

1.4. Aurimas Galkontas – Kauno kolegijos Medicinos fakulteto Farmakotechnikos katedros vedėjas;

1.5. Lina Ganatauskienė – Lietuvos farmacijos darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkė;

1.6. Živilė Gudlevičienė – Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko patarėja sveikatos apsaugos ir neįgalųjų klausimais;

1.7. Prof. Valdas Jakštas – Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Farmacijos fakulteto prodekanas;

1.8. Jūratė Kulberkienė – Nacionalinės vaistų prekybos asociacijos direktorė;

1.9. Žydrūnas Mineikis – Vaistinių darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas;

1.10. Prof. Ramunė Morkūnienė – Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Farmacijos fakulteto dekanė;

1.11. Kristina Nemaniūtė-Gagė – Lietuvos vaistinių asociacijos pirmininkė (jai nedalyvaujant – pirmininko pavaduotoja Rūta Bardauskienė);

1.12. Anželika Oraitė – Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Farmacijos politikos skyriaus vedėja (jai nedalyvaujant dalyvauti – Farmacijos politikos skyriaus patarėja Miglė Domeikienė);

1.13. Aurimas Pečkauskas – Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos viceministras;

1.14. Rimantė Salaševičiūtė – Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komiteto narė;

1.15. Indrė Trečiokienė – Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Biomedicinos mokslų instituto Farmacijos centro jaunesnioji asistentė;

1.16. Vesta Valainytė – Seimo Sveikatos reikalų komiteto biuro patarėja (ES);

1.17. Daiva Vipartienė – Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Studijų, mokslo ir technologijų departamento Studijų skyriaus patarėja.

2. Pavesti darbo grupei iki 2022 m. gegužės 1 d.:

2.1. išanalizuoti klausimus, susijusius su vaistininkų padėjėjų (farmakotechnikų) rengimu, jų veikla ir galimybe teikti farmacinę paslaugą;

2.2. spręsti dėl vaistininkų padėjėjų (farmakotechnikų) veiklą reglamentuojančių teisės aktų tobulinimo reikalingumo;

2.3. pririnkus parengti ir Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komitetui pateikti reikalingus įstatymų pakeitimų projektus.

Komiteto pirmininkas

Antanas Marulas

Minima Pasaulinė vaistininkų diena

Prof. habil. dr. Eduardas Tarasevičius

Lietuvos farmacijos sąjungos prezidentas
Nusipelnęs Lietuvos sveikatos darbuotojas

Nuo 2009 metų Tarptautinės farmacijos federacijos (FIP) iniciatyva rugsėjo 25 diena yra minima Pasaulinė vaistininkų diena. Nuo 1995 m. Lietuvos farmacijos sąjunga (LFS) yra tikrasis Tarptautinės farmacijos federacijos narys ir nuo 2010 m. mini šią profesinę dieną Lietuvoje.

Vaistininkai Lietuvoje ruošiami laikantis Europos sąjungos direktyvos nuostatų. Per penkis studijų metus jie įgyja farmacinės chemijos, farmakologijos, klinikinės farmacijos ir kitų mokslo žinių, geba jas pritaikyti praktikoje ir sėkmingai tobulinti profesines kompetencijas po studijų. Vaistininkai yra ekspertai: kuriantys ir gaminantys vaistinius preparatus; parenkantys pacientui tinkamą vaistą ir dozę; suteikiantys farmacinę paslaugą ir bendradarbiaujantys su kitais sveikatos priežiūros specialistais. Vaistininkas

yra sveikatos priežiūros specialistas lengviausiai prieinamas pacientams.

Tačiau Lietuvoje Vaistininko profesija yra nuvertinta ir nepatraukli dėl nuolatinio įstatymų keitimo, valdžios požiūrio ir medijos priemonių formuojamos nuomonės. JAV, Japonijoje, Europoje ir kitose išsivysčiusiose šalyse, vaistininkas yra vertinamas ir pripažįstamas lygiaverčiu sveikatos priežiūros sistemos specialistu.

Lietuvos farmacijos sąjunga kviečia visus vaistininkus (praktikus, akademinės bendruomenės narius bei verslo atstovus) paminėti Pasaulinę vaistininkų dieną, pažymint vaistininko profesijos reikšmę sveikatos priežiūros sistemoje.

<https://versloidejos.lt/uncategorized/minima-pasauline-vaistininku-diena/>

Paskelbta: 24 rugsėjo, 2018

Rugsėjo 25-ąją – Tarptautinė vaistininko diena.

Sveikiname visus šalies vaistininkus ir informuojame, kad prasideda ketvirtieji Lietuvos metų vaistininko rinkimai!

Rugsėjo 25-ąją minima Tarptautinė vaistininko diena, o šią dieną jau tradiciškai prasideda geriausio metų vaistininko rinkimai. Žurnalas „Farmacija ir laikas“ kartu su instituciniu partneriu Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) Farmacijos fakultetu (FF) šiemet taip pat skelbia Lietuvos metų vaistininko rinkimų pradžią. Ta proga šalies vaistininkams – linkėjimai ir nuoširdžios padėkos už be galo atsakingą darbą iš rinkimų organizatorių, ankstesniųjų metų rinkimų nugalėtojų ir iš Sveikatos apsaugos ministerijos vadovybės.

„Gydytojo klaidas gali ištaisyti vaistininkas, o vaistininko klaidas skaičiuoja šventas Petras, – šmaikščiai perfrazuodamas farmacijos istoriką Taurą Meką, profesinės šventės ir prasidedančių geriausio metų vaistininko rinkimų proga sveikinimo žodį visiems šalies vaistininkams pradėjo sveikatos apsaugos ministras Arūnas Dulkys. – Drąsu, bet kartu tai neabejotinai perduoda žinutę apie vaistininko profesijos svarbą...“

Visą sveikatos apsaugos ministro Sveikinimą, taip pat LSMU FF prof. Ramunės Morkūnienės, prof. Loretos Kubilienės, metų vaistininkų Kristinos Vaičaitienės ir Rimvydo Blyno sveikinimus ir linkėjimus šalies vaistininkams rasite „Farmacijos ir laiko“ Facebook paskyroje.

Sveikatos apsaugos ministras, dėkodamas vaistininkams už pasiaukojantį darbą besitęsiančios pandemijos metu, palinkėjo visokeriopos sėkmės

tolesniuose darbuose ir paragino kuo drąsiau ir aktyviau dalyvauti prasidedančiuose ketvirtuosiuose geriausio metų vaistininko rinkimuose.

Kaip informavo prof. Loreta Kubilienė, šiemet pagrindinis Lietuvos metų vaistininko rinkimų kriterijus bus „Vaistininkas – farmacinės paslaugos teikėjas“, didelį dėmesį skiriant tam, kaip, konsultuodamas pacientus, vaistininkas remiasi mokslo įrodymais paremta praktika, skatina pacientą laikytis vaistų vartojimo nurodymų, sprendžia su vaistų vartojimu susijusias problemas.

Paskelbta 2021-09-24

Emedicina.lt inf.

Redakcijos archyvo nuotrauka

VAISTININKAS TARPDISCIPLININĖS KOMANDOS DALIS

Anastasija Kamarauskaitė, vaistininkė,

Vilniaus universitetas, Biomedicinos mokslų institutas, Medicinos fakultetas, Farmacijos centras Alumni

Cukrinis diabetas (CD) – lėtinė endokrininė liga, kuriai būdingas lėtinis gliukozės koncentracijos padidėjimas kraujyje (1). Tokia būklė gali tapti gyvybei pavojingų komplikacijų – širdies ir kraujagyslių ligų, kaip mikro ir makrovaskulinių komplikacijų, neuropatijų, daugelio organų (akių, inkstų, nervų, širdies ir kraujagyslių, kt.) ilgalaikio pažeidimo ar disfunkcijos, hipoglikeminės ar hiperglikeminės komos priežastimi (2). 2014 metų duomenimis, Pasaulyje CD sirgo 422 milijonų žmonių. 2019 metais Pasaulyje užregistruota 1,5 milijonų mirčių nuo CD. Naujausiais duomenimis, 2045 metais prognozuojamas CD išplitimas tarp 700 milijonų žmonių (3). 2018 metais Lietuvoje užregistruoti 109 162 CD sergantys asmenys, t. y. vienas iš 29 vyrų ir viena iš 23 moterų. Iš jų komplikacijas turėjo 80,5% 1 tipo CD sergančių ir 46,1% 2 tipo CD sergančių asmenų (4).

Glikemijos kontrolė – vienas esminių siekių, gydančių cukrinį diabetą. Optimalios gliukozės koncentracijos palaikymas šiai dienai išlieka vienas iš svarbiausių tikslų, kad išvengtų komplikacijų, o gliukozės matavimas ir rodiklių stebėjimas savikontrolės metodika yra neatsiejama cukrinio diabeto kontrolės dalis (2, 5). Duomenys patvirtina, kad kuo geresnė yra diabeto kontrolė, tuo geresnė yra komplikacijų prevencija (2, 6, 7).

2018 metais Lietuvoje atlikto tyrimo praktiniai duomenys rodo, kad pacientai glikemijos savikontrolės išvis neatlieka, arba atlieka padrikai, nestruktūrizuotai, kas lemia niekinius interpretavimo rezultatus ir neigiamą ekonominį CD savikontrolės aspektą (pvz., glikemijai skirtų matuoti juostelių pervirši), o žvelgiant į gydymo rezultatą – spragą kontroliuojant ir racionaliai naudojant medikamentus nuo CD (8). Vertinant glikemijos savikontrolės neatlikimo arba nestruktūrizuoto atlikimo priežastis, nustatyta, kad gali būti skirtingi aspektai – pacientų praktinių žinių apie glikemijos savikontrolę ir taisyklingos atlikimo technikos stoka, psichologiniai barjerai, motyvacijos trūkumas (9).

Siekiant užtikrinti savikontrolės atlikimo tikslumą ir motyvaciją, būtina padėti pacientui išspręsti kylančius sunkumus – įveikti psichologinius barjerus, apmokyti pacientą atlikti struktūrizuotą savikontrolę savarankiškai, jį motyvuoti savikontrolėi bei atitinkamai gyvenimo būdo korekcijai, gerinti ligos raštingumą, kt. Šiuos uždavinius vykdo CD paciento priežiūros tarpdisciplininė komanda, kurios pagrindą dažniausiai sudaro gydytojas endokrinologas, šeimos gydytojas, slaugytoja diabetologė (9, 10). Tačiau, tarpdisciplininė komanda nėra statiška. Užsienio tyrimų rezultatai atskleidė, kad vaistinėje dirbančio vaistininko įtraukimas į tarpdisciplininę CD pacientų priežiūros komandą ir jo teikiamos konsultacijos, paciento apmokymas ir stebėjimas, teigiamai veikia glikemijos savikontrolės atlikimą, o taip pat ir ligos kontrolę (11, 12). ADA (angl. American Diabetes Association, Amerikos Diabeto Asociacija) jau nuo 2003 metų įtraukė vaistininką į potencialių, tarpdisciplininės CD paciento priežiūros komandos narių sąrašą (13), o 2020 metais, remiantis ADA ir ACC (angl. American College of Cardiology) sutarties dokumentu, vaistininkai buvo pripažinti lygiaverčiais CD tarpdisciplininės komandos nariais (14).

Šiuo metu Lietuvoje nėra galiojančios juridinės tvarkos ir praktinių rekomendacijų, apibrėžiančių glikemijos savikontrolės konsultaciją, tikrinimą ir CD pacientų apmokymą vaistinėje. Anksčiau minėto Lietuvoje atlikto tyrimo duomenimis, nuoseklios

glikemijos savikontrolės atlikimo rezultatai yra nepatenkinami, todėl, tarpdisciplininio požiūriu, vaistininko dalyvavimas gali būti labai reikšmingas, ką rodo ir užsienio literatūra (11, 13-15). 2021 metais Lietuvoje buvo atliktas žvalgomas, testinis, pusės metų tyrimas, kurio tikslas buvo įvertinti vaistininko konsultacijos vaidmenį pacientų, sergančių CD, nuosekliai, struktūrizuotai glikemijos savikontrolėi ir jos sąsają su tiriamųjų diabeto kontrole, pacientų rutininio vizito į vaistinę metu. Žinant, kad į vaistinę CD pacientai ateina pakankamai dažnai (vaistų nuo CD, matavimo juostelių, etc.), o LR Farmacijos įstatymas Nr. X-709 nurodo, kad vaistininkas turi teisę suteikti pacientui farmacinę paslaugą, kuri apibrėžia paciento konsultaciją, informavimą apie racionalų vaistų vartojimą, sveikos gyvensenos propagavimą (16), taigi, informacijos apie glikemijos savikontrolės atlikimą suteikimas vaistinėje gali būti taip pat naudingas, sustiprinant gydytojų suteikiamą bendrąją informaciją apie diabeto savikontrolę bei nagrinėjant kylančius klausimus, ir, galimai, užtikrinant sėkmingesnę CD kontrolę. Tyrimo metu, vaistininkai, dalyvavę tyrime, atėjusiems į vaistinę CD sergantiems pacientams suteikė konsultaciją apie glikemijos savikontrolę ir prašė, ragino, skatino atlikti ją namuose, remiantis standartiniu „3 taškų 7 dienų“ savikontrolės modeliu, užpildyti dienyną. Pacientai atliktus matavimus vaistininkams pateikė jų sekančio vizito į vaistinę metu, gavo iš vaistininko pakartotiną glikemijos savikontrolės konsultaciją pagal poreikį, atsakė į kilusius klausimus, kt.

Pacientų nuomonė apie tokios paslaugos teikimą vaistinėje ir požiūris į vaistininką kaip į glikemijos savikontrolės konsultantą tyrimo metu iš nepatenkinamos ar vidutinės statistiškai reikšmingai pakito į teigiamą pusę – žmonės džiaugėsi gavę tokio pobūdžio konsultaciją. Be to, svarbu paminėti, kad per pusę metų nuosekliai ir struktūrizuotai atliekant savikontrolę, pagerėjo CD sergančių pacientų glikemijos rodiklių dinamika, o taip pat statistiškai reikšmingai pagerėjo prieš miegą atliktos glikemijos savikontrolės rodiklis, vertinant gliukozilinto hemoglobino (Hb1Ac) vertę.

Tyrimo duomenys parodė, kad vaistininkų požiūris taip pat pasikeitė: tie, kurie pusės metų laikotarpiu teikė glikemijos savikontrolės konsultacijas CD sergantiems pacientams, teigiamai pakeitė savo nuomonę apie tokių konsultacijų naudą pacientams, tačiau jų požiūris į konsultacijų prieinamumą laiko požiūriu išliko nepatenkinamas viso tyrimo metu, nors pats požiūris į paslaugą, kaip minėta anksčiau, turėjo statistiškai reikšmingą teigiamą dinamiką. Tai atskleidė „techninę problemą“ - priemonių (dienynų, rekomendacijų paruoštukų, kt.) trūkumo problemą, kurią reikėtų spręsti nedelsiant, norint gerinti CD pacientų glikemijos valdymo klausimus, konsultacijas vaistininko praktikoje. Vaistininkai mielai atliktų CD pacientų konsultavimą glikemijos savikontrolės tema, tačiau tam reikalingas tam tikras laiko išteklių sprendimas, pvz., kviečiant tam tikromis savaitės dienomis CD sergančiuosius, vaistininko, konsultuojančio glikemijos savikontrolės klausimais kompetencijų kėlimo ir skatinamųjų priemonių taikymo klausimo sprendimas ar kt.

Tyrimo rezultatai leidžia manyti, kad, vaistininkas galėtų ir turėtų būti aktyviai įtraukiamas į tarpdisciplininę CD sergančio paciento priežiūros komandą ir Lietuvoje, o šie moksliniai tyrimai turėtų būti ir toliau proaktyviai vystomi šia mokslo tiriamąja tema.

Literatūra:

1. Zabulienė L., Rudinskienė E. Gyvensenos ypatumai sergant 2 tipo cukriniu diabetu. Vilnius; 2016
2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymas dėl cukrinio diabeto ambulatorinio gydymo kompensuojamaisiais vaistais tvarkos aprašo patvirtinimo 2012 m. vasario 28 d., Nr. V – 159, Vilnius.
3. Almutairi R., Montoya P.A., Basit A., Besançon S. ir kt., Global and regional diabetes prevalence estimates for 2019 and projections for 2030 and 2045: results from the international diabetes federation, Diabetes Atlas 9th edition, Vol. 157, 2019, p. 107-123
4. CD sergamumo Lietuvoje statistika. Higienos institutas. Prieiga per internetą: <https://www.hi.lt/news/1546/1203/Lapkricio-14-ojiPasauline-diabeto-diena.html>
5. Vashist SK. Continuous Glucose Monitoring Systems: A Review. Diagnostics (Basel). 2013 Oct 29;3(4):385-412
6. Reaven P., Emanuele N., Wiitala W., Bahn G., Reda D., McCarren I., ir kt., Intensive Glucose Control in Patients with Type 2 Diabetes - 15-Year Follow-up. N Engl J Med 2019; 380 (23): 2215-2224.
7. Caramelli B., Gualandro D., Both glucocentric and cardiocentric approaches are necessary for a resilient disease such as diabetes, Revista da Associação Médica Brasileira, 2018. Vol. 64. P. 212-213.
8. J. Pečeliūnienė, A. Norkus, I. Žukauskaitė, 2021, ruošiamas spaudai
9. Reach G., MD1. Decisions in the Psychology of Glucose Monitoring, Journal of Diabetes Science and Technology 2019, Vol. 13(6) 1169–1174
10. Ross S.A., Breaking Down Patient and Physician Barriers to Optimize Glycemic Control in Type 2 Diabetes, The American Journal of Medicine, Volume 126, Issue 9, Supplement 1, 2013, Pages S38-S48, ISSN 0002-9343.
11. Warrington L, Ayers P, Baldwin AM, Wallace V, Riche KD, Saulters R, Waldrop OG, Dyess T, Delashmet GB, Peeples S, Horsley WS, Harris WJ 3rd, Butler K Jr. Implementation of a pharmacist-led, multidisciplinary diabetes management team. Am J Health Syst Pharm. 2012 Jul 15;69(14):1240-5.
12. Korcegez E.I., Sancar M., Demirkan K., Effect of a Pharmacist-Led Program on Improving Outcomes in Patients with Type 2 Diabetes Mellitus from Northern Cyprus: A Randomized Controlled Trial., J Manag Care Spec Pharm., 2017, 23(5):573-582. 57
13. Canon P. Misita, Clinical Pharmacists in Outpatient Diabetes Care: Essential Members of multidisciplinary team, Cilical Diabetes, 2013. 31(4): 162-65
14. Sandeep R. Das, ir kt., 2020 Expert Consensus Decision Pathway on Novel Therapies for Cardiovascular Risk Reduction in Patients With Type 2 Diabetes, Journal Article, Journal of the American College of Cardiology, 2020, p. 1117-1145.
15. Bragazzi N., Mansour M., Bonsignore A., Ciliberti R., The Role of Hospital and Community Pharmacists in the Management of COVID-19: Towards an Expanded Definition of the Roles, Responsibilities, and Duties of the Pharmacist. Pharmacy. 8., 2020, 139 - 143.
16. Lietuvos Respublikos Farmacijos įstatymas, 2006 m. birželio 22 d. Nr. X-709, Vilnius. Prieiga per internetą: <https://eseimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.280067>

SIMPTOMŲ TURINČIŲ ASMENŲ TESTAVIMAS BŪTINAS COVID-19 PANDEMIJAI SUVALDYTI

Šiuo metu mobiliuose testavimo punktuose Lietuvoje didžiausią teigiamų tyrimų dalį – net 47,4 proc. – sudaro simptomus turintys asmenys. Kita grupė, kurioje nustatoma didelė dalis teigiamų atvejų (35 proc.), yra sąlytį su asmeniu, kuriam patvirtinta COVID-19 liga, turėję gyventojai. Tai rodo, kad testavimo prieinamumo didinimas būtų simptominiams asmenims, taip pat asmenims, kuriems nustatytas teigiamas savikontrolės testas, ir didelės rizikos sąlytį turėjusiems asmenims yra ypač svarbus – šių grupių testavimui Lietuvoje yra ir turi būti skiriamas didžiausias prioritetas.

Sveikatos apsaugos ministerija nuolat primena, kad svarbu stebėti savo sveikatos būklę, o pasireiškus COVID-19 ligai būdingiems simptomams (karščiavimas, kosulys, pasunkėjęs kvėpavimas ir pan.), būtina nedelsiant izoliuotis ir registruotis tyrimui 1808.lt arba skambinant numeriu 1808.

Ministerija nuolat bendrauja su savivaldybių administracijų atstovais, atsakingais už mobilių testavimo punktų veiklą, stebimas šių punktų užimtumas. Šiuo metu didelę dalį testavimo vietų mobiliuose punktuose užima profilaktinius tyrimus atliekantys asmenys, kuriems atliekamas tyrimas greitiesiais antigeno testais. Todėl vis dažniau susiduriama su situacijomis, kai simptomus jaučiantys asmenys neturi galimybės užsiregistruoti tyrimui tą pačią ar dar kitą dieną po simptomų atsiradimo. Tai reiškia, kad, kol asmeniui nenustatyta COVID-19 liga, negalima pradėti įgyvendinti atvejo valdymo priemonių, o tai daro reikšmingą įtaką ligos plitimui visuomenėje.

Periodiniai profilaktiniai tyrimai taip pat turi prasmę, siekiant greičiau identifikuoti atvejus ir izoliuoti sąlytį turėjusius asmenis. Periodiško profilaktinio nepaskiepėjusių ir nepersirgusių asmenų testavimo tikslas – laiku aptikti atvejus ir organizuoti jų valdymo priemones, mat, mokslinių tyrimų duomenimis, simptomų nejaučiantys asmenys taip pat gali užkrėsti kitus. Šiuo metu Lietuvoje apie 23 proc. profilaktiškai testuojamų asmenų yra nustatomas teigiamas tyrimo rezultatas – tai ištis nemaža dalis. Todėl svarbu nenutraukti šių tyrimų atlikimo, tačiau tuo pačiu užtikrinti tyrimų prieinamumą simptomus jaučiantiems asmenims.

Periodinis profilaktinis testavimas yra ir vienas iš būdų užtikrinti kontaktinį ugdymą – ne tik mokymosi proceso, bet ir atostogų metu. Primename, kad savivaldybių administracijos ir mokyklos jau dabar rūpinasi, kad visi besitestuojantys vaikai atostogų laikotarpiui gautų po 2 greituosius antigenų savikontrolės testus ir galėtų juos atlikti namuose savarankiškai ar padedami tėvų pagal įprastą testavimo mokykloje grafiką. Tai padės laiku identifikuoti atvejus ir stabdyti galimą jų plitimą.

Rekomenduojama, kad paskutinį kartą mokiniai testuotųsi prieš pat grįždami į mokyklą, t. y. antrą ar vienintelį testą atliktų antradienį (lapkričio 9 d.). Mokiniai, kuriems testas bus teigiamas, trečiadienį (lapkričio 10 d.) į mokyklą atvykti negali, jie turi būti registruojami tyrimui 1808.lt arba skambinant 1808.

Ministerija primena, kad testavimas nepakeis vakcinacijos – šiuo metu veiksmingiausios priemonės pandemijai įveikti. Registruotis vakcinacijai galima internetu koronastop.lt arba telefonu 1808.

SAM Spaudos tarnyba
2021 10 29

HIPERTENZIJOS (NE) VALDYMAS LIETUVOJE

Indrė Trečiokienė, Vilniaus universiteto, Medicinos fakulteto, Biomedicinos mokslų instituto, Farmacijos centro jaunesnioji mokslo darbuotoja

Širdies ir kraujagyslių ligos yra dažniausia mirties priežastis Lietuvoje. Hipertenzija yra viena iš labiausiai paplitusių lėtinių ligų Lietuvos gyventojų tarpe. Oficiali statistika rodo, kad 2018 metais apie 12% Lietuvos suaugusių žmonių turėjo hipertenzijos diagnozę, o 2019 metais atliktos apklausos duomenimis – 30% respondentų turėjo padidėjusį kraujo spaudimą. Hipertenzijos valdymas – ankstyva diagnozė, gydymo paskyrimas ir paskirtų vaistų tinkamas vartojimas – yra vienas iš efektyviausių veiksnių, turintis įtakos mirtingumo nuo širdies ir kraujagyslių ligų prevencijai. Minėtus valdymo elementus apžvelkime atskirai.

Ankstyva diagnostika labai svarbi lėtinių, visą gyvenimą trukančių ligų gydyme. Ankstyva diagnostika ir širdies kraujagyslių ligų rizikos prevencija Lietuvoje vykdoma nuo 2006 metų. Ši programa yra skirta 40–54 vyrams ir 50–64 metų moterims. Programoje dalyvauja pirminė sveikatos priežiūros sistema ir specializuoti programos centrai. Programos dėka širdies ir kraujagyslių ligų rizikos veiksnių valdymas gerėja, hipertenzija ir kitos ligos širdies kraujagyslių ligos ir jų rizikos veiksniai diagnozuojami ir tikėtinas reikalingas gydymas paskiriamas anksčiau. Tačiau matome, kad nuo 2006 metų situacija jei ir gerėja, tai labai nežymiai. Norėdami išsiaiškinti galimas širdies kraujagyslių ligų paplitimo, hipertenzijos kontrolės ir kitų veiksnių turinčių įtakos statistikai Vilniaus universiteto Farmacijos centre atliekame hipertenzijai skirtų vaistų suvartojimo tyrimus.

Viename tyrime buvo siekiama nustatyti kuo pradėdami gydyti naujai diagnozuoti hipertenzija sergantys pacientai. 2018 metais Lietuvoje buvo pirmą kartą vaistai nuo kraujo spaudimo buvo paskirti 72088 tokiems pacientams (3,13% iš visų Lietuvos suaugusių asmenų). Jų amžiaus vidurkis buvo 58 metai, tačiau daugiau kaip 50% naujai pradėtų gydyti pacientų buvo nuo 50 iki 69 metų amžiaus. Iš visų pacientų 56% buvo pradėti gydyti vienu vaistu, kiti kelių veikliųjų medžiagų, dažniausiai dviejų, deriniu. Europos kardiologų draugija rekomenduoja du hipertenzijos gydymo pradėjimo būdus. Pirmasis rekomenduoja pradėti gydymą vienos veikliosios medžiagos vaistu ir nepasiekiant norimų gydymo rezultatų (pvz., rekomenduojamo kraujo spaudimo) gydymą intensyvinti didinant vaisto dozę ar pridėdant papildomą vaistą iš kitos kraujo spaudimą mažinančios vaistų klasės. Kitas rekomenduojamas būdas – iš karto pradėti gydyti dviejų vaistų kombinacija. Taigi, Lietuvos pacientams skirtas pirminis gydymas atitinka gairių rekomendacijas ir tikėtina, kad pacientams vienas ar kitas gydymo būdas parenkamas atsižvelgiant į individualią paciento situaciją. Vis tik Vilniaus universitete atliktas tyrimas rodo, kad nors ir maža dalis pacientų,

tačiau buvo pradėti gydyti nesilaikant gairių – centrinio poveikio spaudimą mažinančiais vaistais (pvz. moksonidinu) ar periferinio poveikio spaudimą mažinančiais vaistais (pvz. doksazosinu). Šie vaistai nėra pirmo pasirinkimo vaistai hipertenzijai gydyti nei Europinėse nei lietuviškose rekomendacijose.

Trečias svarbus gydymo efektyvumo elementas – paskirtų vaistų tinkamas vartojimas. Kadangi hipertenzija yra lėtinė liga, kuriai reikalingas gydymas truks visą gyvenimą, paskirto vaistų vartojimo režimo laikymasis yra labai svarbus. Kito VU Farmacijos centre atlikto tyrimo metu matoma tendencija, kad pacientai vaistų vartojimą nutraukia – net 57% pirmą kartą vaistus pradėjusių vartoti pacientų jų nebevartojo praėjus metams. Literatūroje nurodomos įvairios priežastys, kodėl pacientai vaistų nevartoja – jaučiasi gerai, spaudimas susitvarkė, nenori visą laiką vartoti vaistų ir pan. Kokia bebūtų priežastis, vaistų nevartojimas veda prie didesnės širdies kraujagyslių ligų rizikos.

Atliktų tyrimų duomenimis nustatyta, kad pacientai, kuriems paskirtos dvi ir daugiau veikliųjų medžiagų, yra 50-69 metų miestiečiai, jie dažniau laikėsi paskirto gydymo režimo. Pacientai, kuriems pirmų metų laikotarpiu gydymo taktika buvo keista (pridėtas papildomas arba pakeistas vaistas, arba skiriamų vaistų sumažinta) galėjo laikytis paskirto gydymo režimo, priešingai tiems pacientams, kuriems nebuvo koreguotas gydymo režimas. Šiame minimame tyrime buvo analizuojami tik pacientams išduoti kompensuojami vaistai.

Antihipertenzinių vaistų suvartojimo tendencijos išryškėja iš Valstybinės vaistų kontrolės ataskaitų.

Trečiame tyrime buvo išanalizuotas ir nustatytas suvartojamas Lietuvoje antihipertenzinių vaistų kiekis: daugiausiai suvartojama renino angiotenzino sistemą veikančių vaistų ir jų kombinacijų, tai atitinka gairių rekomendacijas. Lietuvoje antiadrenerginių centrinio poveikio vaistų (moksonidino, rilmenidino) suvartojama du kartus daugiau negu Latvijoje ir 10 kartų daugiau negu Estijoje, vertinant vaistų suvartojamų dozių skaičių tenkantį vienam gyventojui.

Šie vaistų vartojimo skirtumai minėtose šalyse rodo, kad Lietuvoje pacientų kraujo spaudimas nėra tinkamai reguliuojamas rekomenduojamais antihipertenziniais vaistais.

Atliktų tyrimų duomenimis įrodyta, kad Lietuvoje yra problema dėl širdies ir kraujagyslių ligų rizikos veiksnių valdymo, kraujo spaudimo mažinimo ir hipertenzijos kontrolės. Rekomenduotina, kad vaistininkai prisidėtų prie šios problemos sprendimo, teikdami hipertenzijos kontrolės farmacinės rūpybos paslaugą.

Suvestinė redakcija nuo 2021-05-01

Įsakymas paskelbtas: TAR 2020-12-15, i. k. 2020-27315

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS DĖL LIETUVOS MEDICINOS NORMOS MN 170:2020 „IŠPLĖSTINĖS PRAKTIKOS VAISTININKAS“ PATVIRTINIMO

2020 m. gruodžio 15 d. Nr. V-2921
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 10 straipsnio 6 punktu ir Lietuvos Respublikos asmens sveikatos priežiūros praktikos įstatymo 4 straipsnio 3 dalimi ir 12 straipsnio 6 punktu:

1. T v i r t i n u Lietuvos medicinos normą MN 170:2020 „Išplėstinės praktikos vaistininkas“ (pridedama).

2. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal veiklos sritį.

3. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja 2021 m. sausio 1 d.

Sveikatos apsaugos ministras
Arūnas Dulkys

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro
2020 m. gruodžio 15 d. įsakymu Nr. V-2921

LIETUVOS MEDICINOS NORMA MN 170:2020 IŠPLĖSTINĖS PRAKTIKOS VAISTININKAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos medicinos norma MN 170:2020 „Išplėstinės praktikos vaistininkas“ (toliau – Lietuvos medicinos norma) nustato išplėstinės praktikos vaistininko minimalius rengimo reikalavimus, jų teises, pareigas ir kompetenciją.

2. Lietuvos medicinos norma yra privaloma išplėstinės praktikos vaistininkams, dirbantiems Lietuvos Respublikoje, jų darbdaviams, taip pat institucijoms, rengiančioms šiuos specialistus, tobulinančioms jų kvalifikaciją bei kontroliuojančioms jų veiklą.

3. Lietuvos medicinos normoje vartojamos sąvokos ir jų apibrėžtys:

3.1. išplėstinės praktikos vaistininko praktika – išplėstinės praktikos vaistininko pagal įgytą profesinę kvalifikaciją ir nustatytą kompetenciją vykdoma asmens sveikatos priežiūra, apimanti suaugusiųjų imunoprofilaktiką negyvosiomis vakcinomis nuo sezoninio gripo, erkinio encefalito ir COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) vakcinomis bei greitųjų SARS-CoV-2 antigeno testų atlikimą;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. V-723, 2021-04-06, paskelbta TAR 2021-04-06, i. k. 2021-07129

Nr. V-1007, 2021-04-30, paskelbta TAR 2021-04-30, i. k. 2021-09325

3.2. kitos Lietuvos medicinos normoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos yra apibrėžtos Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatyme ir Lietuvos Respublikos farmacijos įstatyme, Lietuvos Respublikos asmens sveikatos priežiūros praktikos įstatyme ir kituose asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

4. Išplėstinės praktikos vaistininko profesinė kvalifikacija įgyjama vaistininkui aukštojoje mokykloje, rengiančioje vaistininkus, papildomai baigus ne trumpesnę nei 36 val. neformaliojo švietimo programą (toliau – išplėstinės praktikos vaistininko rengimo programa), atitinkančią Lietuvos medicinos normos 6 punkte nustatytus minimalius reikalavimus ir suteikiančią Lietuvos medicinos normoje nustatytą kompetenciją.

5. Užsienyje įgyta išplėstinės praktikos vaistininko profesinė kvalifikacija pripažįstama Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių profesinių kvalifikacijų pripažinimą, nustatyta tvarka.

6. Išplėstinės praktikos vaistininko rengimo programos minimalūs reikalavimai:

6.1. ne mažiau nei 26 val. trukmės teorinis kursas, apimantis bent infekcinių ligų profilaktikos ir kontrolės principus, vakcinacijos naudą, tarptautines ir Lietuvos suaugusiųjų skiepavimo rekomendacijas, vakcinas, jų tipus, imuniteto susidarymo būdus, injekcijų tipus, aseptikos ir antiseptikos principus, skiepavimo būdus, vakcinų laikymo taisyklės, galimas vakcinų nepageidaujamas reakcijas, jų valdymą ir priemones joms išvengti, imunoprofilaktikos ypatumus pagal suaugusių asmenų skiepų kategorijas (skiriant vakcinas pagyvenusiems, rizikos grupių asmenims sergančių lėtiniais susirgimais, didelės rizikos asmenims);

6.2. ne mažiau nei 10 val. praktinis kursas, kurio metu įgyjami gebėjimai taikyti imunoprofilaktikos principus praktikoje: įvertinti paciento sveikatos būklę, paruošti imunoprofilaktikai skirtą darbo vietą pagal aseptikos reikalavimus, paruošti imunoprofilaktikai skirtas priemones procedūrai atlikti, paruošti pacientą imunoprofilaktikos procedūrai, suteikti informaciją žodžiu ir raštu apie pasiruošimą imunoprofilaktikos procedūrai, jos eigą bei galimas komplikacijas, nepageidaujamas reakcijas, atlikti injekciją (į odą, poodį, raumenis) suaugusiems gyventojams vakcinomis, atpažinti nepageidaujamą reakciją į vakciną, suteikti pirmąją medicinos pagalbą ir pagalbą anafilaksinio šoko atveju, tvarkyti skiepavimo dokumentaciją.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. V-723, 2021-04-06, paskelbta TAR 2021-04-06, i. k. 2021-07129

7. Išplėstinės praktikos vaistininko praktika turi teisę verstis vaistininkas Asmens sveikatos priežiūros praktikos įstatymo nustatyta tvarka įgijęs išplėstinės praktikos vaistininko profesinę kvalifikaciją ir turintis galiojančią asmens sveikatos priežiūros praktikos licenciją verstis asmens sveikatos priežiūros praktika pagal išplėstinės praktikos vaistininko profesinę kvalifikaciją.

8. Išplėstinės praktikos vaistininkas verčiasi išplėstinės praktikos vaistininko praktika Lietuvos Respublikoje tik asmens sveikatos priežiūros įstaigoje, turinčioje galiojančią įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją teikti išplėstinės praktikos vaistininko paslaugas.

9. Išplėstinės praktikos vaistininkas verčiasi išplėstinės praktikos vaistininko praktika savarankiškai, bendradarbiaudamas su kitais asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiais specialistais, farmacijos specialistais.

10. Išplėstinės praktikos vaistininkas vadovaujasi asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą reglamentuojančiais teisės aktais, Lietuvos medicinos norma, asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kurioje dirba, įstatais (nuostatais), vidaus tvarkos taisyklėmis ir savo pareigybės aprašymu.

II SKYRIUS TEISĖS

11. Išplėstinės praktikos vaistininkas turi teisę:

11.1. verstis išplėstinės praktikos vaistininko praktika Lietuvos medicinos normos ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, nustatyta tvarka;

11.2. pagal kompetenciją konsultuoti pacientus, fizinius ir juridinius asmenis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

11.3. atsisakyti teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas, jei tai gali sukelti realų pavojų paciento ar savo gyvybei ir sveikatai, išskyrus atvejus, kai teikiama pirmoji medicinos pagalba;

11.4. gauti darbui būtiną informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų bei fizinių ir juridinių asmenų;

11.5. tvarkyti paciento duomenis, įskaitant sveikatos duomenis, vykdydamas Lietuvos medicinos normos 16 punkte nurodytą veiklą, Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių pacientų asmens duomenų tvarkymą, nustatyta tvarka;

11.6. išplėstinės praktikos vaistininkas turi ir kitų teisių, nustatytų Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais asmens sveikatos priežiūros specialisto praktiką.

III SKYRIUS PAREIGOS

12. Išplėstinės praktikos vaistininkas privalo:

12.1. teikti pirmąją medicinos pagalbą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

12.2. pagal savo kompetenciją, nurodytą Lietuvos medicinos normoje, ir asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kurioje dirba, licenciją paskirti ir atlikti suaugusiųjų imunoprofilaktiką į Lietuvos Respublikos vaistinių preparatų registrą, Sąjungos vaistinių preparatų registrą arba Lygiagrečiai importuojamų vaistinių preparatų sąrašą įrašytais negyvosiomis vakcinomis nuo sezoninio gripo ir erkinio encefalito, taip pat COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) vakcinomis, atlikti greitąjį SARS-CoV-2 antigeno testą bei užtikrinti teikiamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybę;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. V-723, 2021-04-06, paskelbta TAR 2021-04-06, i. k. 2021-07129

Nr. V-1007, 2021-04-30, paskelbta TAR 2021-04-30, i. k. 2021-09325

12.3. nepriskirtais jo kompetencijai atvejais rekomenduoti pacientui kreiptis į atitinkamos srities asmens sveikatos priežiūros specialistą;

12.4. bendradarbiauti su kitais asmens sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistais;

12.5. propaguoti sveiką gyvenseną, ligų profilaktikos ir sveikatos tausojimo bei ugdymo priemones;

12.6. teikti informaciją apie imunoprofilaktiką ir imunoprofilaktikos paslaugą pacientams;

12.7. turėti spaudą, kurio numeris suteikiamas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. V-1 „Dėl Specialisto spaudos numerio suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka;

12.8. pagal kompetenciją vykdyti privalomąsias sveikatos programas;

12.9. laikytis profesinės etikos principų, gerbti pacientų teises ir jų nepažeisti, saugoti profesinę paslaptį ir visą informaciją apie pacientą laikyti konfidencialia; kitiems asmenims ši informacija gali būti atskleista Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytais pagrindais ir tvarka;

12.10. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

12.11. laikytis licencijuojamos asmens sveikatos priežiūros specialisto praktikos veiklos sąlygų;

12.12. tvarkyti išplėstinės praktikos vaistininko praktikos dokumentus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

12.13. paaiškinti išplėstinės praktikos vaistininko praktikos aplinkybes Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos institucijų ir kitų kontroliuojančių institucijų prašymu;

12.14. pastebėjus įtariamą vakcinos sukeltą nepageidaujamą reakciją argavus informacijos apie ją, pranešti apie tai Valstybinei vaistų kontrolės tarnybai prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, naudojant nustatytą pranešimo apie įtariamą nepageidaujamą reakciją formą, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. V-185 „Dėl Sveikatos priežiūros ar farmacijos specialisto pranešimo apie įtariamą nepageidaujamą reakciją (ĮNR) pateikimo tvarkos aprašo, Sveikatos priežiūros ar farmacijos specialisto pranešimo apie įtariamą nepageidaujamą reakciją (ĮNR) formos ir Paciento pranešimo apie įtariamą nepageidaujamą reakciją (ĮNR) formos patvirtinimo“;

12.15. naudoti tik teisės aktų reikalavimus atitinkančias medicinos priemones (prietaisus), išskyrus kituose teisės aktuose nustatytas išimtis. Užtikrinti, kad medicinos priemonės (prietaisai) būtų naudojamos teisės aktų nustatyta tvarka ir vadovaujantis gamintojų su medicinos priemone (prietais) pateikiama informacija;

12.16. atlikti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūros specialisto praktiką, nustatytas pareigas.

IV SKYRIUS
KOMPETENCIJA

13. Išplėstinės praktikos vaistininko profesinę kompetenciją sudaro žinios ir gebėjimai, kurie įgyjami vaistininkui papildomai baigus Lietuvos medicinos normos 4 punkte nurodytą programą bei nuolat tobulinant įgytą profesinę kvalifikaciją atsižvelgiant į medicinos mokslo ir praktikos pažangą.

14. Išplėstinės praktikos vaistininkas turi žinoti:

14.1. dokumentų rengimo, tvarkymo ir apskaitos pagrindus;

14.2. medicinos statistikos pagrindus;

14.3. sveikatos draudimo pagrindus;

14.4. sveikatos teisės pagrindus;

14.5. darbo saugos principus;

14.6. asmens duomenų apsaugos principus;

14.7. naudojimosi informacinėmis ir ryšio technologijomis būdus ir mokėti jais naudotis.

15. Išplėstinės praktikos vaistininkas turi išmanyti:

15.1. bendruosius sveikatos priežiūros organizavimo principus;

15.2. infekcinių ligų profilaktikos ir kontrolės principus;

15.3. vakcinacijos naudą, tarptautines ir Lietuvos suaugusiųjų skiepijimo rekomendacijas;

15.4. vakcinų tipus, imuniteto susidarymo būdus ir jo ilgalaikiškumą;

15.5. injekcijų tipus, aseptikos ir antiseptikos principus;

15.6. medicininių atliekų tvarkymo reikalavimus;

15.7. vakcinų įskiepijimo būdus bei techniką;

15.8. vakcinų laikymo reikalavimus;

15.9. vakcinų sukeliamas nepageidaujamas reakcijas, jų valdymą ir priemones joms išvengti;

15.10. suaugusių asmenų imunoprofilaktikos ypatumus.

16. Išplėstinės praktikos vaistininkas turi gebėti:

16.1. taikyti imunoprofilaktikos principus praktikoje:

16.1.1. įvertinti paciento sveikatos būklę, indikacijas ir kontraindikacijas skiepijimui naudojant kontrolinį skiepų suaugusiesiems kontraindikacijų patikrinimo klausimyną;

16.1.2. paruošti imunoprofilaktikai skirtą darbo vietą pagal aseptikos ir antiseptikos reikalavimus;

16.1.3. paruošti imunoprofilaktikai skirtas priemones procedūrai atlikti;

16.1.4. paruošti asmenį imunoprofilaktikos procedūrai, suteikti informaciją žodžiu ir raštu apie paruošimą imunoprofilaktikos procedūrai, jos eigą ir galimas komplikacijas;

16.1.5. atlikti injekciją Lietuvos medicinos normos 12.2 papunktyje nurodytomis vakcinomis;

16.2. suteikti pagalbą anafilaksinio šoko metu;

16.3. paimti tepinėlį iš nosies landos greitajam SARS-CoV-2 antigeno testui atlikti;

Papildyta papunkčiu:

Nr. V-1007, 2021-04-30, paskelbta TAR 2021-04-30, i. k. 2021-09325

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos SAM, Įsakymas

Nr. V-723, 2021-04-06, paskelbta TAR 2021-04-06, i. k. 2021-07129

Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. gruodžio 15 d. Įsakymo Nr. V-2921 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 170:2020 „išplėstinės praktikos vaistininkas“ patvirtinimo“ pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos SAM, Įsakymas

Nr. V-1007, 2021-04-30, paskelbta TAR 2021-04-30, i. k. 2021-09325

Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. gruodžio 15 d. įsakymo Nr. V-2921 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 170:2020 „Išplėstinės praktikos vaistininkas“ patvirtinimo“ pakeitimo

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS
MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS
MINISTRO 2003 M.
SAUSIO 7 D. ĮSAKymo NR. V-7 „DĖL VAISTINIŲ
PATALPŲ IR ĮRENGIMŲ REIKALAVIMŲ PATVIRTINIMO“
PAKEITIMO

2021 m. rugpjūčio 3 d. Nr. V-1799

Vilnius

P a k e i ė i u Vaistinių patalpų ir įrengimų reikalavimus, patvirtintus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 7 d. įsakymu Nr. V-7 „Dėl Vaistinių patalpų ir įrengimų reikalavimų patvirtinimo“:

1. Pakeičiu 13 punktą ir jį išdėstau taip:

„13. Visos visuomenės vaistinės, labdaros vaistinės patalpos ir (ar) vietos, nurodytos Reikalavimų 10, 16 ir 22¹ punktuose, turi būti aiškiai aprašytos Geros vaistinių praktikos kokybės vadovo procedūrų aprašymuose. Vietos turi būti pažymėtos, aiškiai nurodant jų paskirtį.“

2. Papildau 22¹ punktu:

„22¹. Jeigu juridinis asmuo toje pačioje veiklos vietoje turi vaistinės veiklos licenciją ir įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją teikti išplėstinės praktikos vaistininko paslaugas, esant Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbtai valstybės lygio ekstremaliajai situacijai, visuomenės vaistinėje gali būti įrengta:

22¹.1. vaistinių preparatų, kuriuos įsigyja toje pačioje veiklos vietoje kaip ir visuomenės vaistinė veikianti asmens sveikatos priežiūros įstaiga, teikianti išplėstinės praktikos vaistininko paslaugas, laikymo patalpą ar vietą;

22¹.2. medicininių atliekų, susidarančių toje pačioje veiklos vietoje kaip ir visuomenės vaistinė veikiančioje asmens sveikatos priežiūros įstaigoje, teikiančioje išplėstinės praktikos vaistininko paslaugas (išskyrus radioaktyviąsias medicininės atliekas), saugykla – patalpą ar vietą, įrengta patalpoje, kurioje nėra laikomi, parduodami, priimami, tvarkomi vaistiniai preparatai, perpakuojama, perfasuojama vaistinių preparatų pakuotė, keičiama jos pateiktis ar vykdoma Reikalavimų 16 punkte nurodyta veikla.“

Sveikatos apsaugos ministras

Arūnas Dulkys

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS
MINISTRASĮSAKYMAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS
APSAUGOS MINISTRO 2021 M. SAUSIO 4
D. ĮSAKymo NR. V-2 „DĖL IŠPLĖSTINĖS
PRAKTIKOS VAISTININKO PASLAUGŲ TEIKIMO
REIKALAVIMŲ APRASO PATVIRTINIMO“
PAKEITIMO

2021 m. rugpjūčio 3 d. Nr. V-1798

Vilnius

P a k e i ė i u Išplėstinės praktikos vaistininko paslaugų teikimo reikalavimų aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2021 m. sausio 4 d. įsakymu Nr. V-2 „Dėl Išplėstinės praktikos vaistininko paslaugų teikimo reikalavimų aprašo patvirtinimo“:

1. Pakeičiu 9 punktą ir jį išdėstau taip:

„9. Aprašo 7 punkte nurodytos patalpos įrengiamos vaistinės licencijoje nurodytose patalpose nepažeidžiant Vaistinių patalpų ir įrengimų reikalavimų, patvirtintų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 7 d. įsakymu Nr. V-7 „Dėl Vaistinių patalpų ir įrengimų reikalavimų patvirtinimo“ (toliau – Reikalavimai), nuostatų.“

2. Papildau 9¹ punktu:

„9¹. Jeigu juridinis asmuo toje pačioje veiklos vietoje (veiklos vietos adresu) turi įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją teikti išplėstinės praktikos vaistininko paslaugas ir vaistinės veiklos licenciją, esant Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbtai valstybės lygio ekstremaliajai situacijai, ASPĮ, teikianti išplėstinės praktikos vaistininko paslaugas, nepažeisdama kitų teisės aktų, reglamentuojančių vaistinių preparatų laikymą ir medicininių atliekų tvarkymą, reikalavimų ir neperleisdama atsakomybės:

9¹.1. įsigyjamus vaistinius preparatus gali laikyti toje pačioje veiklos vietoje (veiklos vietos adresu) kaip ir ASPĮ, teikianti išplėstinės praktikos vaistininko paslaugas, veikiančioje visuomenės vaistinėje įrengtoje patalpoje ar vietoje;

9¹.2. savo veikloje susidarančias medicininės atliekas (išskyrus radioaktyviąsias medicininės atliekas) gali laikinai laikyti medicininių atliekų saugykloje, įrengtoje toje pačioje veiklos vietoje (veiklos vietos adresu) kaip ir ASPĮ, teikianti išplėstinės praktikos vaistininko paslaugas, veikiančios visuomenės vaistinės patalpoje ar vietoje, įrengtoje vaistinės patalpoje, kurioje nėra laikomi, parduodami, priimami, tvarkomi vaistiniai preparatai, perpakuojama, perfasuojama vaistinių preparatų pakuotė, keičiama jos pateiktis ar vykdoma Reikalavimų 16 punkte nurodyta veikla.“

Sveikatos apsaugos ministras

Arūnas Dulkys

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS
MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS
APSAUGOS MINISTRO 2002 M. BALANDŽIO 5 D.
ĮSAKymo NR. 159 „DĖL VAISTINIŲ PREPARATŲ
IR MEDICINOS PAGALBOS PRIEMONIŲ
ĮRAŠYMO Į KOMPENSAVIMO SĄRAŠUS IR JŲ
KEITIMO TVARKOS APRASO PATVIRTINIMO“
PAKEITIMO

2021 m. rugsėjo 29 d. Nr. V-2184

Vilnius

P a k e i ė i u Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. balandžio 5 d. įsakymą Nr. 159 „Dėl Vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių įrašymo į kompensavimo sąrašus ir jų keitimo tvarkos aprašo patvirtinimo“:

1. Pakeičiu nurodytu įsakymu patvirtintą Vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių įrašymo į kompensavimo sąrašus ir jų keitimo tvarkos aprašą:

1.1. Pakeičiu 3 punktą ir jį išdėstau taip:

„3. Pareiškėjas, siekiantis įrašyti vaistinį preparatą ar medicinos pagalbos priemonę į Sąrašus ar pakeisti jau kompensuojamo vaistinio preparato skyrimo sąlygas, išskyrus Aprašo 7.1 papunktyje nustatytus atvejus, pateikia VVKT Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro patvirtintos formos paraišką ir Aprašo 4, 8 ar 9 punkte nurodytus dokumentus elektroninėje laikmenoje, nurodydamas, kuri pateikta informacija, jo nuomone, laikytina konfidencialia. Pareiškėjas atsako už pateiktų dokumentų teisingumą.“

1.2. Pakeičiu 6 punktą ir jį išdėstau taip:

„6. Paraiškoje įrašyti vaistinį preparatą į kompensavimo sąrašus pateikta informacija turi būti parengta vadovaujantis sveikatos apsaugos ministro patvirtintomis Paraiškos įrašyti vaistinį preparatą į kompensavimo sąrašus rengimo taisyklėmis (toliau – Taisyklės). Bet kurių Taisyklėse nurodytų Paraiškos duomenų nepateikimas turi būti pagrįstas. Paraiškos informacijos, skirtos klinikiniam vertinimui ir ekonominiam vertinimui, turinys turi atitikti Paraiškos įrašyti vaistinį preparatą į kompensavimo sąrašus formos 4 ir 42 punktuose nustatytus reikalavimus.“

1.3. Pakeičiu 7.2.1 papunktį ir jį išdėstau taip:

„7.2.1. siūloma kompensuoti vaistinį preparatą, kuris yra įrašytas į Pasaulio sveikatos organizacijos skelbiamą būtinųjų vaistų sąrašą, nepriklausomai nuo šiame sąrašė nurodytos indikacijos ir (ar) skyrimo sąlygų, ir be kurio neįmanoma užtikrinti pacientų gydymo ar gydymo tęstinumo kompensuojamaisiais vaistiniais preparatais, kartu pateikiant informaciją, parengtą laikantis įrodymais pagrįstos medicinos principų, dėl tokio vaistinio preparato kompensavimo tikslingumo. Komisija, sprendama dėl vaistinio preparato kompensavimo tikslingumo, privalo įvertinti ir atsižvelgti į gydytojų specialistų nuomonę;“.

1.4. Pakeičiu 18 punktą ir jį išdėstau taip:

„18. VLK per 20 dienų nuo Aprašo 17 punkte nurodytų dokumentų gavimo dienos pateikia VVKT ir pareiškėjui

informaciją apie Lietuvai taikomos vaistinio preparato kainos atitiktį deklaruotoms vaistinio preparato kainoms kitose ES valstybėse ir ES valstybėse deklaruojamų, jų nesant, didmeninių trijų mažiausių kainų vidurkiui, siūlymą dėl PGS įgyvendinimo, jei PGS buvo pateikta, ir per 40 dienų išvadas apie įtaką PSDF biudžetui penkerių metų laikotarpiu, jei vaistinis preparatas būtų įrašytas į Sąrašus.

Tais atvejais, kai iš VLK pateiktų išvadų apie įtaką PSDF biudžetui penkerių metų laikotarpiu, jei vaistinis preparatas būtų įrašytas į Sąrašus, matyti, kad vaistinio preparato įtraukimas į Sąrašus pagal Paraiškoje nurodytą indikaciją (arba jos dalį) leistų sumažinti pacientų gydymo pagal tokias indikacijas išlaidas, vertinimo išvada ir rekomendacija kartu su sveikatos technologijų vertinimo protokolu Komisijai ir pareiškėjams turi būti pateikiami ne vėliau kaip per 75 dienas nuo Paraiškos gavimo dienos Aprašo 31 punkte nustatyta tvarka.

Jei po VLK išvadų apie įtaką PSDF biudžetui pateikimo per Aprašo 31 punkte nurodytą terminą atsiranda naujų aplinkybių, turinčių įtakos nurodytoms VLK išvadoms, VLK atlieka pakartotinį įtakos PSDF biudžetui vertinimą ir pateikia Komisijai ir VVKT atnaujintas išvadas.“

1.5. Pakeičiu 20 punktą ir jį išdėstau taip:
„20. VVKT, ne vėliau kaip per penkias dienas nuo Paraiškos priėmimo dienos, savo interneto svetainėje paskelbia šią su Paraiška susijusią informaciją: Paraiškos gavimo datą, pareiškėjo pavadinimą, vaistinio preparato, kurį siūloma įrašyti į kompensavimo sąrašus, bendrinį ir prekinį pavadinimus, registruotas vaistinio preparato indikacijas, kurioms gydyti siūloma šį vaistinį preparatą įrašyti į kompensavimo sąrašus (su skyrimo sąlygomis arba be jų), palyginamuosius gydymo būdus, nurodytus Paraiškoje, ir apie Paraiškos priėmimą praneša pacientų ir (ar) sveikatos priežiūros specialistų organizacijoms.“

1.6. Pakeičiu 22 punktą ir jį išdėstau taip:
„22. Pacientų ir (ar) sveikatos priežiūros specialistų organizacijos ne vėliau kaip per 40 dienų nuo Aprašo 20 punkte nurodytos informacijos paskelbimo VVKT interneto svetainėje dienos turi teisę pateikti savo nuomonę dėl vertinamos sveikatos technologijos, susijusios su vaistiniais preparatais, pateikdamos užpildytą klausimyną, kurio forma tvirtinama VVKT viršininko įsakymu. VVKT, gavusi informaciją iš pacientų ir (ar) sveikatos priežiūros specialistų organizacijos, ne vėliau kaip per penkias dienas joms išsiunčia patvirtinimą apie informacijos gavimą. Iš pacientų ir (ar) sveikatos priežiūros specialistų organizacijų gauta informacija kartu su VVKT apibendrinimu pateikiami Komisijai kaip priedas prie atlikto sveikatos technologijos, susijusios su vaistiniais preparatais, vertinimo.“

1.7. Pakeičiu 23 punktą ir jį išdėstau taip:
„23. VVKT ne vėliau kaip per 50 dienų nuo Paraiškos gavimo dienos atlieka sveikatos technologijos, susijusios su vaistiniais preparatais, vertinimą ir įvertina Paraiškoje pateiktos informacijos atitiktį Taisyklių reikalavimams, pateikdama komentarus, pastabas ar klausimus, jei tokių yra, pareiškėjui dėl kiekvieno paraiškos turinio elemento.“

1.8. Pakeičiu 24 punktą ir jį išdėstau taip:
„24. Jeigu Paraiškoje pateikta informacija neatitinka bent vieno Paraiškos įrašyti vaistinį preparatą į kompensavimo

sąrašus formos 4 ir 42 punktuose nurodyto reikalavimo, vertinimas neatliekamas, išskyrus atvejus, kai pareiškėjas yra pateikęs šią neatitiktį pagrindžiančius argumentus ir VVKT yra pripažinusi juos tinkamais bei pagrįstais.“

1.9. Pakeičiu 25 punktą ir jį išdėstau taip:
„25. Jeigu Paraiškoje nurodytos informacijos nepakanka vertinimo išvadai ir rekomendacijai parengti, VVKT kreipiasi į pareiškėją, prašydama patikslinti Paraiškoje pateiktą informaciją, atsakyti į VVKT klausimus. Pareiškėjas prašomą informaciją turi pateikti ne vėliau kaip per 60 dienų nuo VVKT prašymo gavimo dienos. Šis laikas į Paraiškos nagrinėjimo laiką neįskaičiuojamas. Pareiškėjas informaciją, susijusią su klinikiniu ir ekonominiu vertinimais, gali atnaujinti tik vieną kartą, išskyrus jei po VVKT prašomos informacijos pateikimo atsirado naujų aplinkybių, susijusių su VVKT užduotais klausimais.“

1.10. Pakeičiu 28 punktą ir jį išdėstau taip:
„28. Vertinimo išvada ir rekomendacija yra parengiamos sveikatos technologijos vertinimo protokolo pagrindu. Protokolo forma tvirtinama VVKT viršininko įsakymu.“

1.11. Pakeičiu 29 punktą ir jį išdėstau taip:
„29. Sveikatos technologijos vertinimo protokole pateikiama išvada apie siūlomo kompensuoti vaistinio preparato palyginamąjį efektyvumą, palyginamąjį saugumą, klinikinį veiksmingumą ir kaštų naudingumą.“

1.12. Pripažįstu netekusiu galios 30 punktą.
1.13. Pakeičiu 31 punktą ir jį išdėstau taip:
„31. Vertinimo išvada ir rekomendacija kartu su sveikatos technologijų vertinimo protokolu Komisijai ir pareiškėjams turi būti pateikiami ne vėliau kaip per 90 dienų nuo Paraiškos gavimo dienos, apie Paraiškos pateikimą Komisijai paskelbiant VVKT ir Sveikatos apsaugos ministerijos interneto svetainėse. Vertinimo išvada ir rekomendacijos santrauka skelbiamos VVKT ir Sveikatos apsaugos ministerijos interneto svetainėse ne vėliau kaip per penkias dienas nuo šių duomenų pateikimo Komisijai.

VVKT ne vėliau kaip per penkias dienas nuo toliau nurodytų duomenų pateikimo Komisijai dienos savo interneto svetainėje paskelbia šiuos duomenis: VLK informacijos apie Lietuvai taikomos vaistinio preparato kainos atitiktį deklaruotoms vaistinio preparato kainoms kitose ES valstybėse ir ES valstybėse deklaruojamų, jų nesant, didmeninių trijų mažiausių kainų vidurkiui pateikimo VVKT datą, VLK įtakos PSDF biudžetui vertinimo išvadą (be konfidencialios informacijos) ir išvados pateikimo VVKT datą, Aprašo 25 punkte nurodytą VVKT kreipimąsi į pareiškėją (be konfidencialios informacijos) ir jo išsiuntimo pareiškėjui datą, pareiškėjo atsakymo į šį kreipimąsi pateikimo datą, VVKT vertinimo išvadą ir rekomendaciją (be konfidencialios informacijos) bei jų pateikimo Komisijai datą, Paraiškos svarstymų Komisijoje datas, Komisijos sprendimo priėmimo datą. Ši informacija skelbiama ir Sveikatos apsaugos ministerijos interneto svetainėje.“

1.14. Pakeičiu 33.1 papunktį ir jį išdėstau taip:
„33.1. siūlomo kompensuoti vaistinio preparato palyginamasis efektyvumas yra mažesnis arba neįrodytas kaip toks pat, arba neįrodytas kaip didesnis, arba pateikti duomenys apie palyginamąjį efektyvumą yra netinkami vertinti, ir klinikinis veiksmingumas yra įvertintas kaip nepagrindžiantis

papildomos arba nesiskiriančios naudos pacientų sveikatai sukūrimo, lyginant su įprasta klinicine praktika;“.

1.15. Pripažįstu netekusiu galios 33.2 papunktį.
1.16. Pakeičiu 34.2 papunktį ir jį išdėstau taip:
„34.2. kompensuoti vaistinį preparatą pagal paraiškoje nurodytą indikaciją (arba jos dalį) su skyrimo sąlygomis arba be jų, taikant arba netaikant PGS, kai palyginamasis efektyvumas yra įvertintas kaip didesnis, tačiau dėl pateiktų įrodymų trūkumo gydymo sukuriama nauda pacientų sveikatai įvertinta kaip nesiskirianti, lyginant su įprasta klinicine praktika, o ekonominėje analizėje taikant didesnio klinikinio veiksmingumo prielaidas kaštų naudingumas atitinka referencinę naudingumo vertę, ir dėl šio vaistinio preparato bus sudaryta gydymo prieinamumo gerinimo ir rizikos pasidalijimo sutartis, pagrįsta klinikiniais rezultatais, ar pateikiamas kaštų minimizavimas;“.

1.17. Pakeičiu 40 punktą ir jį išdėstau taip:
„40. VVKT, priėmusi MPP paraišką, savo interneto svetainėje paskelbia šią su MPP paraiška susijusią informaciją: paraiškos gavimo datą, pareiškėjo pavadinimą, medicinos pagalbos priemonės, kurią siūloma įrašyti į kompensavimo sąrašus, pavadinimą, indikaciją, paraiškos pateikimo Komisijai datą. Ši informacija skelbiama ir Sveikatos apsaugos ministerijos interneto svetainėje.“

1.18. Pakeičiu 45 punktą ir jį išdėstau taip:
„45. VVKT išvada ir rekomendacija dėl medicinos pagalbos priemonės kompensavimo turi būti pateikta Komisijai ir pareiškėjams ir paskelbta VVKT ir Sveikatos apsaugos ministerijos interneto svetainėse ne vėliau kaip per 90 dienų nuo paraiškos gavimo dienos.“

1.19. Pakeičiu 47.1 papunktį ir jį išdėstau taip:
„47.1. vaistinis preparatas skiriamas mažiau kaip 1000 pacientų per metus šalies mastu stacionare arba dienos stacionare, kai vaistinio preparato charakteristikų santraukoje yra nurodyta, kad vaistinis preparatas turi būti laikomas stacionarinės asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančioje asmens sveikatos priežiūros įstaigoje, kurioje gydoma šiuo vaistiniu preparatu, ir vaistinis preparatas neturi būti duodamas pacientams laikyti namuose;“.

1.20. Pakeičiu 81.1 papunktį ir jį išdėstau taip:
„81.1. apie einamųjų metų išlaidas kompensuojamiesiems vaistiniams preparatams (teikia VLK);“.

1.21. Pakeičiu 84 punktą ir jį išdėstau taip:
„84. Sveikatos apsaugos ministerijos padalinys pagal kompetenciją Sveikatos apsaugos ministerijos interneto svetainėje ne vėliau kaip prieš 5 darbo dienas iki posėdžio paskelbia Komisijos posėdžio darbotvarkę. Komisijos ir Apeliacinės komisijos posėdžių protokolai, išskyrus konfidencialią informaciją, paskelbiami Sveikatos apsaugos

ministerijos interneto svetainėje ne vėliau kaip per 5 darbo dienas po posėdžio. Sveikatos apsaugos ministerijos padalinys pagal kompetenciją Sveikatos apsaugos ministerijos interneto svetainėje taip pat skelbia Aprašo 20, 31, 40 ir 45 punktuose nurodytą informaciją.“

1.22. Pripažįstu netekusiu galios 2 priedą.
2. Pakeičiu nurodytu įsakymu patvirtintą Paraiškos įrašyti vaistinius preparatus į kompensavimo sąrašus formą:

2.1. Pakeičiu 4 punktą ir jį išdėstau taip:
„4. Paraiškos užpildymo kontrolinis sąrašas:

1 lentelė

	Paraiškos dalis / Priedo (-ų) Nr.	Puslapis (-iai)**
Pridėta elektroninė produkto charakteristikų santrauka		
Pateiktos sunumeruotos nuorodų kopijos (pdf formatu) ar elektroniniu paštu <i>zipped</i> byloje ar kompaktiniame diske arba kito tipo laikmenoje		
Pateikta sisteminė literatūros apžvalga		
Pateiktas pagrindinio palyginamojo vaistinio preparato pasirinkimo pagrindimas		
Pateiktos palyginamųjų vaistinių preparatų kainos		
Pridėta prieinamumo gerinimo schema, jei ji yra teikiama		
Pridėtas elektroninis dokumentas <i>excel</i> formatu, kuris tiksliai atkartotų ir leistų patikrinti ekonominėje analizėje atliktus skaičiavimus bei leistų keisti kiekvieno rodiklio įvertį, atitinkamai perskaičiuojant ekonominės analizės rezultatus		

2.2. Papildau 4¹ punktu:
„4¹. Duomenų konfidencialumas:

Paraiškos / Paraiškos priedų psl.	Konfidencialumo priežastys	Laikas, per kurį informacija išliks konfidenciali**
<i>(papildoma pagal poreikį)</i>		

2.3. Pakeičiu 9 punktą ir jį išdėstau taip:
„9. Informacija apie pareiškėjo siūlomas papildomas skyrimo sąlygas (t. y. skyrimo sąlygas, nenurodytas vaistinio preparato charakteristikų santraukoje). Pateikta informacija turi atitikti Taisyklių 24–28 punktų nuostatas.

2.4. Pakeičiu 42 punktą ir jį išdėstau taip:
„42. Analizės kontrolinis klausimynas:

9 lentelė

1. Analizės struktūra		Paraiškos dalis / Priedo (-ų) Nr.	Puslapis (-iai)**
1.1.	Palyginamųjų praktikoje taikomų gydymo metodų aprašymas		
1.2.	Palyginamųjų praktikoje taikomų gydymo metodų atrankos pagrindimas		
1.3.	Analizėje nagrinėjamų pacientų grupių aprašymas ir pagrindimas		
1.4.	Analizės rūšies (kaštų efektyvumas arba kaštų minimizavimas) ir perspektyvos aprašymas ir pagrindimas		

1.5.	Laiko perspektyvos aprašymas ir pagrindimas		
1.6.	Pagrindinio analizės rezultatų matavimo vieneto pasirinkimas ir pagrindimas		
1.7.	Įrodymai, susiejantys netiesioginius (arba būdingus ligai, t. y. specifinius) tyrimo rezultatus (vertinamąsias baigtis) su tiesiogine nauda pacientų sveikatai <i>(Atsakymas gali būti neteikiamas dėl analizės atlikimo ypatumų.)</i>		
2. Analizės duomenys ir įrodymai			
2.1.	Efektyvumo įverčių šaltinių aprašymas		
2.2.	Aprašytos metodikos, kurias naudojant buvo vertinta sveikatos būklė (pvz., ligos sunkumo skalės) ir (ar) kita nauda pacientų sveikatai, ir pateikti duomenys, apibūdinantys pacientų populiacijas, kuriose jie buvo nustatyti <i>(Atsakymas gali būti neteikiamas dėl analizės atlikimo ypatumų.)</i>		
2.3.	Gydymui reikalingų resursų kiekis		
2.4.	Metodai, naudoti resursų kiekiui ir resurso vieneto kainai apskaičiuoti		
2.5.	Jei taikomi modeliavimo metodai, pateiktas metodų pasirinkimo pagrindimas <i>(Atsakymas gali būti neteikiamas dėl analizės atlikimo ypatumų.)</i>		
2.6.	Pateikti sunumeruoti analizėje taikomas prielaidas pagrindžiantys originalūs šaltiniai		
3. Analizės rezultatų pateikimas			
3.1.	Aiškiai suformuluota pareiškėjo pozicija dėl atliktos jautrumo analizės tikslo, rūšies ir metodikos		
3.2.	Aiškiai aprašytas ir pagrįstas jautrumo analizėje naudojamų kintamųjų pasirinkimas bei jų kraštinės ribos		
3.3.	Pagrindiniai analizės rezultatai pateikti tiek išskleistai, tiek apibendrintai		
3.4.	Analizės pritaikomumo Lietuvos sveikatos sistemai aprašymas		
3.5.	Įprastinio atvejo analizės rezultatai		
3.6.	Analizės rezultatai, kai taikoma prieinamumo gerinimo schema		

3. Pakeičiu nurodytu įsakymu patvirtintas Paraiškos įrašyti vaistinių preparatų į kompensavimo sąrašus rengimo taisykles:

3.1. Pakeičiu 13 punktą ir jį išdėstau taip:
„13. Visi paraiškoje cituojami šaltiniai turi būti tinkamai nurodyti, nuorodos numeruotos ta tvarka, kuria yra naudojamos tekste. Kiekvienai nuorodai turi būti skirtas tik vienas numeris, kuris, jei reikia, gali būti kartojamas kelis kartus. Šaltinio autorius ir data neturi būti nurodomi. Nuorodose pateikiami šaltiniai turi sutapti su tekste pateikiama informacija ir turi būti pateikti tuo pačiu stiliumi. Nuorodų pateikimas išnašose (angl. footnotes / endnotes) nėra tinkamas. Paraiškoje cituojant didelės apimties šaltinius turi būti nurodomas (-i) ir šaltinio puslapis (-iai), kuriame (-iuose) yra cituojama informacija.“

3.2 Pakeičiu 14 punktą ir jį išdėstau taip:
„14. Nuorodos turi būti pateikiamos formatuotoje byloje su visomis nuorodų kopijomis (pdf formatu) elektroniniu paštu suglaudintoje byloje (angl. zipped file), kompaktiniame diske arba kito tipo laikmenoje. Nuorodų kopijų numeriai turi sutapti su Paraiškoje cituojamų šaltinių numeriais.“

3.3. Pakeičiu 17 punktą ir jį išdėstau taip:
„17. Prieš pateikiant paraišką turi būti užpildytos visos paraiškos dalys ir atlikti kiti veiksmai, tai atitinkamai nurodant paraiškos užpildymo kontroliniame sąraše pagal 1 lentelę.

1 lentelė

	Paraiškos dalis /Priedo (-ų) Nr.	Puslapis (-iai)“
Pridėta elektroninė vaistinio preparato produkto charakteristikų santrauka		
Pateiktos sunumeruotos nuorodų kopijos (pdf formatu) ar elektroniniu paštu <i>zipped</i> byloje, ar kompaktiniame diske arba kito tipo laikmenoje		
Pateikta sisteminė literatūros apžvalga		
Pateiktas pagrindinio palyginamojo vaistinio preparato pasirinkimo pagrindimas		
Pateiktos palyginamųjų vaistinių preparatų kainos		
Pridėta prieinamumo gerinimo schema, jei ji yra teikiama		
Pridėtas elektroninis dokumentas <i>excel</i> formatu, kuris tiksliai atkartotų ir leistų patikrinti ekonominėje analizėje atliktus skaičiavimus bei leistų keisti kiekvieno rodiklio įvertį, atitinkamai perskaičiuojant ekonominės analizės rezultatus		

9 lentelė

1. Analizės struktūra		Paraiškos dalis / Priedo (-ų) Nr.	Puslapis (-iai)“
1.1.	Palyginamųjų praktikoje taikomų gydymo metodų aprašymas		
1.2.	Palyginamųjų praktikoje taikomų gydymo metodų atrankos pagrindimas		
1.3.	Analizėje nagrinėjamų pacientų grupių aprašymas ir pagrindimas		
1.4.	Analizės rūšies (kaštų efektyvumas arba kaštų minimizavimas) ir perspektyvos aprašymas ir pagrindimas		
1.5.	Laiko perspektyvos aprašymas ir pagrindimas		
1.6.	Pagrindinio analizės rezultatų matavimo vieneto pasirinkimas ir pagrindimas		
1.7.	Įrodymai, susiejantys netiesioginius (arba būdingus ligai, t. y. specifinius) tyrimo rezultatus (vertinamąsias baigtis) su tiesiogine nauda pacientų sveikatai <i>(Atsakymas gali būti neteikiamas dėl analizės atlikimo ypatumų.)</i>		
2. Analizės duomenys ir įrodymai			
2.1.	Efektyvumo įverčių šaltinių aprašymas		
2.2.	Aprašytos metodikos, kurias naudojant buvo vertinta sveikatos būklė (pvz., ligos sunkumo skalės) ir (ar) kita nauda pacientų sveikatai, ir pateikti duomenys, apibūdinantys pacientų populiacijas, kuriose jie buvo nustatyti <i>(Atsakymas gali būti neteikiamas dėl analizės atlikimo ypatumų.)</i>		
2.3.	Gydymui reikalingų resursų kiekis		
2.4.	Metodai, naudoti resursų kiekiui ir resurso vieneto kainai apskaičiuoti		
2.5.	Taikant modeliavimo metodus yra pateiktas metodų pasirinkimo pagrindimas <i>(Atsakymas gali būti neteikiamas dėl analizės atlikimo ypatumų.)</i>		
2.6.	Pateikti sunumeruoti analizėje taikomas prielaidas pagrindžiantys originalūs šaltiniai		
3. Analizės rezultatų pateikimas			
3.1.	Aiškiai suformuluota pareiškėjo pozicija dėl atliktos jautrumo analizės tikslo, rūšies ir metodikos		
3.2.	Aiškiai aprašytas ir pagrįstas jautrumo analizėje naudojamų kintamųjų pasirinkimas bei jų kraštinės ribos		
3.3.	Pagrindiniai analizės rezultatai pateikti tiek išskleistai, tiek apibendrintai		
3.4.	Analizės pritaikomumo Lietuvos sveikatos sistemai aprašymas		
3.5.	Įprastinio atvejo analizės rezultatai		
3.6.	Analizės rezultatai, kai taikoma prieinamumo gerinimo schema		

3.6. Pripažįstu netekusiais galios 175 ir 176 punktus.

Sveikatos apsaugos ministras
Arūnas Dulksys

Farmacijos Žinios

VIII metai

Kaunas, 1931 m. Birželio m.

Nr. 6 (48)

Mūsų reikalai.

Provincialas.

Dėl žalingos konkurencijos.

Paskutiniaisiais laikais visur nusiskundžiama ekonominės padėties sunkumais.

Visi paliestieji tos moderninės ligos organizuojasi, vienijasi.

Organizuojasi net labai skaitlingas ūkininkų luomas, nors jis išsisklaidęs po didelius plotus ir dėl to jam organizacijos dalykas sunkiausiai įveikiamas. Jiems, ūkininkams, susispiesti, susiorganizuoti, kad jų gaminiai būtų geresnėmis kainomis parduoti, kad jie būtų mažiau išnaudoti visokių „perkupčių“, padeda net pati valdžia.

Tą dalyką mes galime tik sveikinti ir džiaugtis.

Pramonininkai ir giminingų grupių pirkliai sunkių perspektyvų akyvaizdoje taip pat organizuojasi, kad apsisaugotų ir išsigelbėtų nuo ekonominio krizio, kuris ne vieną įmonę, ne vieną pirklių lengvai gali atvesti į bankrotą. Mes būtume priešingi įmonininkų ar pirklių organizacijoms, kurios turi tikslą visuomenę išnaudoti, parduodant savo gaminius ar prekes per brangiai.

Keistai atrodo ir net sunku suprasti, kuomet vaistininkai, turėdami oficiales jų gaminius ir vaistams nustatytas kainas ir įstatymais pažymėtus kelius, kaip turi eiti iš vaistinių vaistų prekyba, pradeda, kaip paprasčiausi krautuvininkai, tarp savęs konkuruoti, niekeno neverčiami, niekeno neprašomi.

Visuomenė dėl tos žalingos konkurencijos, pačių vaistininkų sukeltos, pradeda į vaistines šnairuoti, apkalbinėti vaistines, kad jos brangiai imančios už vaistus ir t. t.

Vaistinių autoritetas dėl tos nesąmoningos ir beprasmiškos konkurencijos visuomenės akyse pradeda smukti.

Yra aišku, kad koks nors vaistininkas, veddamas konkurenciją su savo kaimynu, iš to nepralobs, o blogų padarinių ateity ir sau ir kitiems tikrai susilauks.

Prekyboje nėra tokių neišmanėlių, kad nesužinotų kainų, kokiomis prekes pardavinėja jo kaimynas, todėl ir dėl šito konkurencija savo tikslo daugiau pritraukti klientų nepasieks.

Jeigu šiandien toliau numatantieji vaistininkai pradeda smarkiai nusiskųsti esama tarp vaistinių konkurencija, tai suprantamas yra tos konkurencijos žalingumas.

Kaip gi ta konkurencija pašalinti?

Vaistininkai kalba, kad konkurenciją sudaro savivaldybių vaistinės. Bet kas savivaldybių vaistinės veda? Ogi farmaceutai. Todėl atsakomą už konkurenciją lieka farmaceutai, nežiūrint, ar jie patys yra vaistinės savininkai ar samdyti vedėjai.

Farmaceutai turi suprasti, kad negalima kirsti to medžio, ant kurių gerovės šakų jie patys laikosi.

Kas bus farmaceutams, kuomet vaistinių ekonominė būklė visai pablogės? Iš kokių šaltinių jie mano pragyventi? Vaistinių konkurencija paliečia ir tarnaujančių farmaceutų ekonominę būklę.

Todėl visų farmaceutų interesas sustabdyti minėtą niekeno neprašomą, niekam gero neduodančią konkurenciją.

Reikia imtis visokių priemonių tiek Lietuvos Vaistininkų Draugijai, tiek Lietuvos Farmaceutų Sąjungai tą konkurenciją, kol dar ne vėlu sustabdyti.

Patartina vaistinių savininkams tuojau daryti žygių konkurenciją šalinti bendrais susitarimais ir garantijomis, kad vėl konkurencija neprasidės, kur tokia konkurencija yra pasireiškus.

Kur susitarimas savo jėgomis nepasiekiamas, patartina kreiptis į Lietuvos Vaistininkų Draugijos Valdybą reikalą padėti sunormuoti.

Vaistininkas.

Susirūpinkime vaistinių ekonominiu pakėlimu.

Straipsnis diskusinis. Redakcija.

Mes esame kasdieniniai liudininkai, kad vaistinių ekonominis gyvenimas darosi vis sunkesnis. Gausi patentika vis labiau išstumia receptūrą. Tinktūrų ir kitų Galeno preparatų, gaminamų su spiritu dėl pastarojo kainos didelio skirtumo vaistinėms ir laboratorijoms gamyba iš vaistinių atimta.

Mūsų ir užsienio laboratorijos išleidžia daug patentikos ir Galeno preparatų, kuriuos kiekvienas vaistininkas lengvai gali pagaminti savo vaistinėje. Visi šitie preparatai išstumia mūsų pačių gaminamą ir pagamintą rankinį pardavimą.

Vaistinių spintos prikrautos užsieninių ir vietinių patentuotų preparatų. Jie visi daug kainuoja ir vaistinėms visai mažai duoda naudos. Šiuo atžvilgiu vaistinės pasidarė visai mažai apmokamos tarpininkės tarp patentuotų, dažnai mažos vertės ir nieko iš esmės savyje naujo neturinčių vaistų gamintojų iš vienos pusės ir reklamos, dažnai mažos moralės vertės, viliojamų pirkėjų, iš kitos pusės. Labai dažnai vaistinės iš tokių operacijų dėl užsigulėjusios patentikos amortizacijos turi tik nuostolių.

Tačiau mes esame įžengę į patentikos gadynę kartu su visu pasauliu. Ta gadyne graso sudaryti ir vaistinių gyvenime ir farmaceutams krizę, nes darbas iš vaistinių vis labiau ir labiau perkeliamas į fabriko laboratorijas, masinė vaistų gamyba su mašinų pagalba atima darbą iš farmaceutų, sudarydama pastarųjų tarpe nedarbą.

Todėl farmaceutai savo ateitimi privalo susirūpinti.

Vokietijoje, Lenkijoje ir kitur vaistinės su patentikų antplūdžiu pradėjo vesti kovą. Susibūrusios vaistinės gamina savo patentiką

vienoje kitoje laboratorijoje dideliais kiekiais, išsiuntinėja į vaistines, kurios ją parduoda savo firma.

Mes, kad darbas vaistinėse nemažėtų, galėtume su mūsų Lietuvos Vaistininkų Draugijos pagalba taip pat turėti vaistinėse savo masiniai gaminamą patentiką, tik kiekvienai vaistinei atskirai tais pačiais receptais ir tos pačios sudėties.

Draugija užsakytų dideliais kiekiais gaminamai patentikai gražius moderniškus įpakavimus, juos savo nariams pardavinėtų su mažu uždarbiu.

Kiekviena pagaminusi patentiką vaistinė padėtų ant pagaminto vaisto savo firmą ir neštų už pagamintos patentikos tikrumą ir gerumą atsakomybę. Mes žinome, kad labai dažnai įpakavimas ir paties patentuoto vaisto medžiaga kainuoja nedaugiausia. Tačiau patentuoto dalyko gamintojas, turėdamas galvoje reklamų išlaidas, skiria pigiam vaistui brangią kainą. Vaistinės, parduodamos juos, turi labai mažutį uždarbį.

Patentuotų vaistų gamintojų reikalą paėmus tvarkyti mūsų Draugijai, mano siūlymu, vaistinės turėtų daugiau darbo ir jų nusmukę ir vis labiau smunkas ekonominis būvis pakiltų.

Reikia susirūpinti ir ieškoti išeities iš to rato, kuriame atsidūrėme dėl tūkstančiais įvairių pavadinimų užplūdusių patentikų.

Norėčiau išgirsti šiuo reikalu kitų vaistininkų nuomonę.

A. Purtokas,
Chemikas vaistininkas.

Vaistinė ar aptieka?

Mūsų krašte vis dar tebežymu rusų įtakos. Laikas jau, rodos, pagaliau nuo jos išsivaduoti. Čia noriu išsitariti dėl vieno aprusinto termino.

Nors antrą dešimtmetį tvarkomos vaistinės Lietuvoje, farmacijos mokslas progresuoja ir jau daug nauja pasiekta, tačiau vaistinių kai kur iškabose, „Farmacijos Žiniuose“ tebefigūruoja „aptieka“, paimta iš rusiškosios „aptekos“ (apteka).

Mums gi, turintiems šiam reikalui žodį *vaistinė*, „aptieka“ yra išmestina ir štai dėl ko.

„Aptieka“ (rus. apteka) yra iškraipytas graikiškas žodis „apothēke“, susidedas iš *apo*-su, pa-, ir *tithēmi* — kraunu, dedu, slepiu, — todėl iš šių dviejų žodžių graikai turėjo apothēką, bet ne *apthēką*, ir *jujų* apothēka tereiškę sandėlių, rūši, atskirą vietą, kurioje buvo sudėti įvairūs namų apyvokos daiktai. Tad, apothēka, kaip matom, nieko nenusako apie vaistus ir todėl mums netinka, o ką bekalbėti apie vartojamą mūsų kalboj svetimos darybos „aptieka“. Prancūzai, pav., vaistinę vadina pharmacie.

Pagaliau ir gyvenimo faktai liudija, kad „aptieka“ *vaistinės* vietoje teliko tik iškabose: Vyt. Didžiojo universitetas, duodamas farmaceutams diplomus, vadina juos chemikais vaistininkais, bet ne „chemikais aptiekininkais“, taip pat turime vaistininkų, bet ne aptiekininkų draugiją.

Todėl lietuviškoji visuomenė raštu ir žodžiu vaistinę įpratusi vadinti *vaistine*, bet ne „aptieka“, nes pats operuojamasis joje dalykas, vaistai, sako vaistinės naudai.

Jei vaistinės daryba kalbininkų pripažįstama taisyklinga, savoį *vaistinę* visais atžvilgiais „aptiekai“ būtų prakeltinesnė.

KRONIKA.

— Nuo birželio m. 15 d. į revizoriaus vietą prie Farmacijos skyriaus paskirtas provizorius *Augustinas Švambarys*.

Prov. A. Švambarys gimė 1888 m. Sutekūnų kaime, Šiaulių apskrityje. Užbaigęs atitinkamą mokslą, pirmą praktiką vaistinės moksle ėjo Pikelių vaistinėje, kurioje ištarnavo 5 metus ir atliko visą mokinio ir dalinai prov. padėjėjo praktiką.

Toliau tarnavo Kijevo vaistinėse.

Provizoriaus mokslą išėjo Kijevo universitete; provizoriaus diplomą cum eximia laude gavo 1915 m.

Po karo sugrįžęs į Lietuvą, prov. A. Švambarys išbuvo 10 metų Vilkijos Christausko įpėdinių vaistinės vedėju. Iš šios vietos perėjo į Sveikatos Departamento Farmacijos Skyriaus tarnybą.

— Lietuvos Vaistininkų Draugijos Valdyba po visuotinio susirinkimo susitvarkė taip: pirmininkas — prov. Steponas Nasvytis, vice-pirmininkas — prov. Petras Bertulis, sekretorius — prov. Petras Staugaitis, išdininkas — prov. Povilas Mikuličius, narys — Dovidas Gurvičius.

— Į Kauno miesto tarybą įeina 3 provizoriai vaistininkai: prov. A. Grigalauskas, prov. P. Mikuličius ir buvęs vaistininkas prov. Stakelė.

— Valdybos pirmininkas prov. St. Nasvytis nuo liepos m. 1 d. vieną mėnesį išvyko atostogų į Palangą.

— Provizoriui K. Grybauskui, žinomam mūsų veikėjui vaistinių augalų mokslo srity, važiuojant į Tarptautinį vaistinių augalų kongresą į Paryžių š. m. liepos m. 16—24 d. prie V. D. Universiteto skirtų kelpinigių 500 lt. Lietuvos Vaistininkų D-ja pridėjo 400 litų ir Lietuvos Farmaceutų Sąjunga — 200 litų.

— Vienam Briuselio gydytojui neaiškiai parašius receptą, buvo atleisti akims vaistai žymiai stipresni, negu leidžiama (20 gr. vieton 20 centigr.). Ligonis (3 metų vaikas) nuo tų vaistų apakęs. Teismas priteisė iš gydytojo vaiko tėvui 100.000 frankų. Šitas įvykis turėtų būti pamokymu ir mūsų gydytojams, kurių receptai irgi kai kada labai sunkiai išskaitomi.

„Med.“

— Praktikuojančių Kaune medicinos gydytojų yra 160. Palyginus su pernykščiais metais, šiais metais gydytojų Kaune padaugėjo 17. Be to, Kaune gyvena dar apie 40 med. gydytojų visai nepraktikuojančių.

„Med.“

— Kiek kur yra gydytojų: 10.000 gyventojų tenka Estijoje 7,8 gydytojai, Austrijoje — 11,3, Bulgarijoje — 8,1, Vengrijoje — 7,1, Vokietijoje — 6,9, Danijoje — 7,2, Prancūzijoje — 5,9, Olandijoje — 5,7, Latvijoje — 5,2, Švedijoje — 3, Suomijoje — 2,5 ir Lietuvoje — 2,1.

„Med.“

PRADĖJO DARBĄ LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO PATVIRTINA NAUJOS SUDĖTIES NACIONALINĖ SVEIKATOS TARYBA

Prof. Ona Ragažinskienė

Nacionalinės sveikatos tarybos narė, laikinai einanti Tarybos pirmininko pareigas
VDU Botanikos sodas

Nacionalinė sveikatos taryba pirmą kartą įsteigta Lietuvos Respublikos Seime 1998 m. birželio 16 d. nutarimu Nr. VIII-798 ir ši veikla tęsiama iki šiol.

2021 m. rugsėjo 30 d. LR Seimas patvirtino naujos sudėties Nacionalinę sveikatos tarybą, kuri sudaryta iš 15 narių: 3 atstovai iš savivaldybių bendruomenių sveikatos tarybų; 6 – iš mokslo ir studijų institucijų, nerengiančių sveikatos priežiūros specialistų ir asociacijų, vienijančių mokslininkus; 3 – iš asociacijų, vienijančių sveikatinimo veiklos srities asmenis; 3 – iš mokslo ir studijų institucijų rengiančių sveikatos priežiūros specialistus. LR Seimas pavedė laikinai, iki nuolatinio Tarybos pirmininko paskyrimo, Nacionalinės sveikatos Tarybos pirmininko pareigas eiti prof. dr. habil. Onai Ragažinskienei. 2021 m. rugsėjo 28 d. už tokį nutarimo projektą vienbalsiai balsavo 113 LR Seimo narių.

Lietuvos Respublikos Seimo paskirti Nacionalinės sveikatos tarybos nariai: dr. Vaida Aleknavičiūtė-Ablonskė (Šiaulių valstybinės kolegijos Reabilitacijos ir Šiaulių universiteto Sveikatos studijų katedros lektorė), doc. dr. Jurgita Andruškienė (Klaipėdos valstybinės kolegijos Sveikatos mokslų fakulteto prodekanė ir Klaipėdos universiteto docentė), dr. Tatjana Ivaškienė (Valstybinio mokslinių tyrimų instituto Inovatyvios medicinos centro direktorė, VšĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikų Inovacijų ir technologijų perdavimo skyriaus vyriausioji projektų vadovė), prof. dr. Ligita Jančorienė (Lietuvos infektologų draugijos valdybos narė, VšĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikų Infekcinių ligų centro vadovė, Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Klinikinės medicinos instituto Infekcinių ligų ir dermatovenerologijos klinikos vadovė), prof. habil. dr. Sonata Jarmalaitė (Nacionalinio vėžio instituto direktoriaus pavaduotoja mokslui ir plėtrai, l. e. direktoriaus pareigas, genetikė, Vilniaus universitetas), Irma Juodienė (Lietuvos asociacijos “Gyvastis” tarybos narė, Kauno krašto nefrologinių ligonių draugijos “Kauno Gyvastis” pirmininkė), prof. habil. dr.

Ramunė Kalėdienė (Lietuvos visuomenės sveikatos asociacijos prezidentė, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Medicinos akademijos Visuomenės sveikatos fakulteto dekanė, Sveikatos vadybos katedros vedėja), Nerijus Mikelionis (Kauno miesto savivaldybės Bendruomenės sveikatos tarybos narys, VšĮ Kauno miesto greitosios medicinos pagalbos stoties direktorius, Lietuvos greitosios medicinos pagalbos įstaigų asociacijos valdybos pirmininkas), dr. Laimutis Paškevičius (Lietuvos privačių sveikatos priežiūros įstaigų asociacijos prezidentas, Lietuvos medicinos turizmo asociacijos “Medicinos Lietuva” prezidentas, Lietuvos medicinos turizmo klasterio “LitCare” valdybos pirmininkas, Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto lektorius), Rožė Perminienė (Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Sveikatos apsaugos skyriaus vedėja), prof. dr. habil. Ona Ragažinskienė (Vytauto Didžiojo universiteto botanikos sodo Vaistinių ir prieskoninių augalų mokslo sektoriaus vedėja, Gamtos mokslų fakulteto profesorė); prof. dr. Diana Rėklaitienė (Lietuvos sporto universiteto rektorė, Treniravimo mokslų katedros profesorė), doc. dr. Aelita Skarbalienė (Klaipėdos universiteto Sveikatos mokslų fakulteto studijų prodekanė), Neringa Tarvydienė (Klaipėdos rajono savivaldybės Bendruomenės sveikatos tarybos narė, Visuomenės sveikatos biuro direktorė), prof. habil. dr. Algirdas Utkus (Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto dekanas, Biomedicinos mokslų instituto Žmogaus ir medicininės genetikos katedros vedėjas, VšĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikų Medicininės genetikos centro vadovas).

Pagal Sveikatos sistemos įstatymo 67 straipsnį, LR Seimui patvirtinus Nacionalinės sveikatos Tarybą, ne vėliau kaip per 10 darbo dienų pradedama šios Tarybos pirmininko rinkimų procedūra.

2021 m. spalio 6 d. posėdyje pradėjo darbą Lietuvos Respublikos Seimo patvirtinta naujos sudėties Nacionalinė sveikatos taryba. Posėdyje dalyvavęs LR Seimo sveikatos reikalų komiteto pirmininkas Antanas Matulas, pasveikino šios Tarybos garbius narius, palinkėdamas kelti Nacionalinės sveikatos

tarybos autoritetą ir veiklos lygmenį, formuojant sveikatos politiką, atliepiančią nacionalinius ir tarptautinius sveikatos politikos iššūkius.

Prof. dr. habil. Ona Ragažinskienė Nacionalinės sveikatos tarybos narė, laikinai einanti Tarybos pirmininko pareigas pirmininkavo pirmajam Nacionalinės sveikatos tarybos posėdžiui, kuriame buvo renkamas kandidatas į šios Tarybos pirmininko pareigas. Nutarta LR Seimo pirmininkei teikti prof. habil. dr. Algirdo Utkaus kandidatūrą į Nacionalinės sveikatos tarybos pirmininko pareigas.

2021 m. birželio 17 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 67 straipsnio pakeitimo įstatymą Nr. XIV-403 ir nutarimu Nr. XIV-404 patvirtino Nacionalinės sveikatos tarybos nuostatus, kuriais patobulino šios Tarybos sudarymo tvarką, funkcijas, teises, finansavimą.

Nacionalinė sveikatos taryba yra LR Seimui atsakinga sveikatos politikos vertinimo ir formavimo patariamoji institucija; sudaroma 4 metų kadencijai ir veikia pagal LR Seimo patvirtintus Nacionalinės sveikatos tarybos nuostatus.

Nacionalinės sveikatos tarybos misija – stebėti visuomenės Sveikatos būklę ir jos pokyčius, aiškintis šių pokyčių priežastis, vadovaujantis nacionalinių, tarptautinių mokslinių tyrimų duomenimis bei argumentais ir sveikatos organizacijų rekomendacijomis, pagrįstomis teisiniais dokumentais ir įgyvendinti pasiūlymus praktikoje situacijos gerinimui.

Nacionalinės sveikatos tarybos pagrindinės funkcijos – teikti išvadas ir pasiūlymus Lietuvos Respublikos Seimui dėl įstatymų ir kitų teisės aktų projektų, reglamentuojančių sveikatos priežiūrą; pareikšti nuomonę valstybinės sveikatos politikos klausimais LR Seimui, Prezidentui, Vyriausybei, ministerijoms, Vyriausybės įstaigoms, mokslo ir studijų bei savivaldybių institucijoms; dalyvauti viešose diskusijose su visuomeninėmis organizacijomis svarbiausiais sveikatos politikos ir strategijos tobulinimo, ir jų įgyvendinimo klausimais.

Nacionalinės sveikatos tarybos naujos funkcijos – teikti informaciją visuomenei masinės informacijos priemonėmis apie Nacionalinės sveikatos tarybos narių vykdomą veiklą ir pasiekimus; sudaryti ekspertų komisijas ir darbo grupes ypatingų, specifinių klausimų sprendimui, įgyvenant šios Tarybos funkcijas.

*Nuotraukose – akimirkos iš vykusio posėdžio
Nacionalinės sveikatos tarybos archyvo
nuotraukos*

Farmacijos studentų mokslo ir visuomeninės veiklos naujienos COVID – 19 pandemijos laikotarpiu

Magistrantai: Mantas Skvarnavicius, Nida Abraitytė
Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, Farmacijos fakultetai

Dėl COVID-19 pandemijos Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2020 m. kovo 14 d. nutarimu šalyje įvedė karantino režimą, todėl Lietuvos universitetai, tame tarpe ir Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, buvo priversti studijų procesą pritaikyti nuotoliniam mokymui.

2021 m. keičiantis pasaulinei epidemiologinei situacijai, universitetas ėjo koją kojon su ja bei keitėsi kartu. Laikantis visų reikalavimų, būtinų pandemijai stabdyti, LSMU farmacijos fakultete, kaip ir visose kitose aukštojo mokslo įstaigose Lietuvoje, yra reikalingas galimybių pasas, padedantis užtikrinami ir kontaktinių užsiėmimų vykimą, reikalingą kompetentingai paruošti farmacijos specialistus ateičiai. Vienas iš saugesnių studijų užtikrinimo pavyzdžių galėtų būti vaistų technologijos disciplinos laboratoriniai darbai

ketvirto kurso studentams bei farmakognozijos laboratoriniai darbai trečiojo kurso studentams. Laboratoriniai darbai vyksta mažesnėmis studentų

Nuotrauka iš kasmet vykstančios Maisto dienos, foto 2020 metų.

SFD atstovai 2021 metų pirmakursių stovykloje, vykusios kartu su visuomenės sveikatos bei odontologijos fakultetais.

Karantino metu organizuotas minėjimas, siekiant atkreipti dėmesį į vyrų sveikatos problemas. LSMU FF, Kaunas.

grupelėmis, palaikant atstumus tarp studentų pačioje laboratorijoje, taip dar labiau sumažinant galimą užsikrėtimų tikimybę bei leidžiant studentams net ir karantino sąlygomis gauti praktinių įgūdžių gaminant vaistus pagal receptus laboratorijoje su ten esančia įranga bei susipažįstant su vaistiniais augalais prie jų prisiliečiant, o ne teoriškai, prie kompiuterių namuose. Kita vertus nuotolinis mokymasis sutaupė ir vis dar sutaupo gana daug laiko bei degalų tiek dėstytojams tiek studentams, todėl galimybė per savaitę pamiegoti daugiau valandų buvo ir yra tikra atgaiva intensyvių farmacijos studijų kontekste bei daugelio studentų nuomone, padėjo atsverti dėl pandemijos suvaržymų gyvo bendravimo trūkumo sukeltus negatyvius padarinius emocinei būklei.

Hibridinis mokymasis, pavyzdžiui seminarus ir paskaitas vykdant nuotoliniu būdu "Microsoft Teams" ir "Big Blue Button" platformose bei pačioje "Moodle" mokymosi aplinkoje, leido farmacijos studijoms tapti lanksčioms, net ir grįžus prie kontaktinio mokymosi stiliaus, nes bet kuriuo momentu paūmėjus epidemiologinei situacijai, tiek studentai, tiek jiems dėstantys dėstytojai be jokio vargo gali pakeisti mokymosi aplinką. Įgūdžiai, tokie kaip reikalingos informacijos ieškojimas internete, prezentacijų ruošimas seminarams, įvairių mokslinių straipsnių analizė ir kitos kompetencijos sudarančios kompiuterinį raštingumą, tikrai gali tapti naudingais ne tik kilus ekstremaliai situacijai, bet ir įprastose kontaktinėse ar virtualiose studijose, pavyzdžiui vykdant tarptautinę atstovaujamąją ar mokslinę veiklą.

Prie tos pačios teigiamos atmosferos bei egzistuojančių tradicijų palaikymo tikrai stipriai prisidėjo ir studentų farmacininkų draugija (SFD). Organizuodami renginius įprastų studijų metu, draugijos nariai tai tęsė ir toliau, net tuomet, kai atrodė, kad visi galintys įvykti renginiai ar įvairių pasaulinių dienų (pvz.: pasaulinė AIDS diena) minėjimai įvykti galimybių neturi. Suorganizuoti nuotoliniai viešojo kalbėjimo mokymai, protmūšis pasaulei kanapių diena paminėti ir prisidėjimas prie įvairių motyvacinių konferencijų skirtų vaistininkams yra tik keletas iš daugybės įgyvendintų veiklų, kurias su begaliniu užsidegimu vykdė studentų farmacininkų draugija.

Kaip ir kiekvienais metais vyko daiktų aukojimas „Gerumo Savaitės“ metu, nors ir į priimančias įstaigas nuvežti dovanas dėl pandemijos reikalavimų galėjo tik vienas draugijos narys. Renginys, kurį vis dėlto mokslo metų pradžioje pavyko suorganizuoti buvo Pasaulinės Maisto dienos minėjimas, kurio metu gauti pinigai buvo paaukoti būtent „Gerumo savaitei“. Tačiau pandemijos metu įgytas organizacinis „lankstumas“ leido ir pačiai draugijai naujai pažvelgti į susirinkimus bei naujos valdybos rinkimus abu šiuos metus. Tiek pirmaisiais, tiek antraisiais apribojimų metais vykęs visuotinis narių susirinkimas vyko tiek realiai, tiek virtualiai, nes neturintys galimybės atvykti nariai galėjo prie susirinkimo jungtis virtualiai per „Zoom“ platformą, bent taip galėdami išreikšti savo nuomonę, pavyzdžiui, balsavimo metu. Draugijos nariai dar daugiau dėmesio pradėjo skirti skaitmeninio turinio, tokio kaip infopostai apie ligas ir jų gydymą, kurie socialiniuose tinkluose leido pasiekti ne tik farmacijos studentus, bet ir platesnę auditoriją, taip vykdydami visuomenės švietimo funkciją. Organizacijos viduje taip pat vyko komandos formavimas - dažnai vykdavo tarybos susirinkimai, vyko virtualus žaidimų vakaras bei protmūšis tik šį kartą ne iš profesijai aktualių, o įvairių netikėčiausių faktų. Šiltam santykiui tarp draugijos narių pakurstyti buvo organizuojami filmų vakarai bei virtualūs „pasisėdėjimai“. Mokslo metų pabaigoje buvo suorganizuotas SFD bei jos leidžiamo laikraščio „Panacėja“ gimtadienis, kuris suteikė šansą ne tik draugijos nariams, tačiau ir visai universiteto bendruomenei atšvęsti šios organizacijos egzistavimą ir klestėjimą. Be to pandemijos paskatinta informacinių technologijų darbo grupė sutelkė daug jėgų SFD internetinio puslapio atnaujinimui, taip sustiprindama draugijos profesionalumą ir pasiekiamumą internetinėje erdvėje. Dėl sumažėjusio renginių srauto daugiau dėmesio buvo skirta SFD reprezentacijai tarptautiniuose farmacijos studentų renginiuose ir iniciatyvose vykusiose nuotoliniu būdu, tai padėjo praplėsti horizontus, pasisemti naujų idėjų bei padidinti LSMU studentų farmacininkų draugijos žinomumą Europos ir tarptautiniu mastu.

TRADICINIS LIETUVOS FARMACIJOS SĄJUNGOS RENGINYS „FARMACIJOS DIENOS 2021“

1997 m. Tauragnuose Lietuvos Farmacijos sąjunga suorganizavo pirmąją vasaros renginį „Farmacijos dienos“ farmacijos bendruomenei.

Išimtinai, šis renginys neįvyko tik 2020 m. dėl COVID-19 pandemijos,

2021 m. liepos 18-19 d., Byliškių km, Prienų rajone įvyko 23-asis kasmetinis tradicinis Farmacijos dienų renginys - tarptautinė mokslinė-praktinė konferencija „Farmacijos naujienos“, kurios programa pristatoma su nuotraukomis.

Tarptautinė mokslinė-praktinė konferencija FARMACIJOS NAUJIENOS The International Scientific – Practical Conference PHARMACEUTICALS NEWS Programa / Programme

Šeštadienis, liepos 17, 2021 / Saturday, July 17, 2021

15.00-16.00	Registracija	Registration
	Plenarinė sesija / Plenary session I	
Posėdžio vadovai/ Chairpersons	Prof. Habil. Dr. Eduardas Tarasevičius, Lietuva / Lithuania Konferencijos organizacinio komiteto pirmininkas / Chairperson of the Organizing Committee Prof. Dr. Habil. Ona Ragažinskienė, Lietuva / Lithuania Konferencijos mokslinio komiteto pirmininkė / Chairperson of the Scientific Committee	
16.00-16.30	Sveikinimo žodis /Konferencijos atidarymas Prof. Habil. Dr. Eduardas Tarasevičius, Lietuvos Farmacijos sąjungos Prezidentas	Welcome speech / Opening of the conference Prof. Habil. Dr. Eduardas Tarasevičius, President of the Lithuanian Pharmaceutical Association
16.30-17.00	Šiuolaikinės farmacijos pramonės būklė Latvijoje Aigars Eniņš Latvijos farmacininkų draugijos narys	The state of the modern pharmaceutical industry in Latvia Aigars Eniņš Member of the Pharmacists' Society of Latvia
17.00-17.30	Farmacijos draugijos veikla ir šiuolaikiniai prioritetai Latvijoje Dace Kikute Latvijos farmacininkų draugijos prezidentė	Pharmaceutical Society activities and modern priorities in Latvia Dace Kikute President of the Pharmacists' Society of Latvia
17.30-18.00	Atgaivos pertraukėlė	Refreshment break
	Farmacijos mokslininkų indėlis vaistažolininkystės plėtrai kaimo bendruomenėse Prof. dr. habil. Ona Ragažinskienė VDU Botanikos sodas LFS valdybos Farmakognozijos komisijos pirmininkė	The contribution of pharmaceutical scientists to the development of herbal medicine in rural communities Prof. Dr. Habil. Ona Ragažinskienė Botanical Garden at Vytautas Magnus University Chair of the Pharmacognosy Commission of the Lithuanian Pharmaceutical Association Board
18.30-19.00	Augalinių skaidulų reikšmė žmogaus sveikatai Dr. Elmantas Pocevičius Direktorius UAB „Švenčionių vaistažolės“	The importance of plant fibers for human health Dr. Elmantas Pocevičius Director of company „Švenčionių vaistažolės“
19.00-19.30	Modernūs vaistinių augalų tyrimo metodai Prof. dr. habil. Liudas Ivanauskas Lietuvos sveikatos mokslų universitetas Lietuvos Farmacijos sąjungos Viceprezidentas LFS valdybos Farmacinės analizės ir kokybės komisijos pirmininkas	Modern research methods of medicinal plants Prof. Dr. Habil. Liudas Ivanauskas Vice-President of the Lithuanian Pharmaceutical Association Lithuanian University of Health Sciences / Chair of the Pharmaceutical Analysis and Quality Commission of the Lithuanian Pharmaceutical Association Board
19.30-20.00	Vakcinavimo proceso intensyvinimo reikšmė Lietuvos vaistinėse Rima Losinskaja Direktorė UAB „Universiteto vaistinė“ / LFS valdybos, Vaistų technologijos komisijos pirmininkė	Significance of intensification of vaccination process in Lithuanian pharmacies Rima Losinskaja Director of company „University Pharmacy“ Chair of the Pharmaceutical Technology Commission of the Lithuanian Pharmaceutical Association Board
20.00	Diskusijos	Discussions

FOTOREPORTAŽAS IŠ „FARMACIJOS DIENŲ 2021“

FOTOREPORTAŽAS IŠ „FARMACIJOS DIENŲ 2021“

Vaistinėse planuojami svarbūs pokyčiai, kurie palies kiekvieną: receptinius vaistus bus galima gauti paprasčiau

DELFI Sveikatos naujienos (108)
Gabrielė Grinkaitė
2021 m. spalio 29 d.

Per dvejus pandemijos metus vaistinės sulaukė daugybės naujų pokyčių. Nuo šių metų vaistinėms buvo suteikta teisė pradėti skiepyti gyventojus nuo įvairių ligų, taip pat nemokamai spausdinami galimybių pasai, o dabar jau kalbama, kad vaistininkai galėtų pratęsti ir vaistų receptus, tad dėl šios paslaugos neberekėtų keliauti pas šeimos gydytoją.

Apie pokyčius vaistinėse laidoje „Delfi tema“ kalbėjomės su Sveikatos apsaugos viceministru Aurimu Pečkausku, Vaistinių asociacijos pirmininke Kristina Nemaniūte-Gagė ir vaistinių tinklo „Camelia“ komunikacijos vadove Žiedūne Juškyte.

Manoma, jog receptinių vaistų gyventojai galėtų gauti neišėję iš namų

Neseniai Sveikatos apsaugos ministerija užsiminė, kad jau nuo pavasario gali atsirasti nuotolinės vaistinės. Pasak viceministro, apie tokią galimybę yra diskutuojama jau kurį laiką. Visgi, planuojama, kad tokios vaistinės galėtų atsirasti ne anksčiau nei kitų metų kovą ar balandį.

„Visi reikalingi teisės aktai jau yra sutvarkyti. Tačiau natūralu, kad norint pajudėti į centralizuotą nuotolinę prekybą, reikia daug techninių pakeitimų. Nuotolinė prekyba turėtų vykti per e.sveikatos sistemą. Dėl to Registrų centras turėtų įvykdyti daug programinių pakeitimų. Per pastaruosius metus Registrų centre vyko daug įvairių darbų, jie buvo prioriteto tvarka pakelti į viršų. Kalbame apie vakcinacijos procesus, apie daugybę kitų palengvinimų, kurie buvo būtini pandemijos metu. Natūralu, kad nuotolinė prekyba vaistiniais preparatais yra šiek tiek pasistūmėjusi prioriteto eilėje žemyn. Tačiau Sveikatos reikalų komitete praėjusią savaitę apie tai buvo diskutuota, taip pat turime naujos informacijos iš Registrų centro“, – laidoje kalbėjo SAM viceministras.

Nuotolinėse vaistinėse pacientai galėtų įsigyti receptinių ir kompensuojamų vaistų. Kaip pasakojo A. Pečkauskas, pacientui reikėtų tik prisijungti prie e.sveikatos sistemos, pasirinkti vaistus, kurie jam buvo išrašyti gydytojo, o tada pasirinkti būdą, kaip juos norėtų gauti. Kol kas nėra nuspręsta, kaip tiksliai galėtų atrodyti vaistų pristatymas, tačiau manoma, kad pacientas vaistus galėtų gauti paštomatu, kurjeriu ar pats atsiimti vaistinėje.

„Turėtų matytis, kokiose vaistinėse, kokių medikamentų pasiūla yra prieinama. Toliau žmogus bus nukeliamas į vaistinės serverius, kur priims sprendimus dėl medikamentų pristatymo“, – sakė A. Pečkauskas.

Pasak K. Nemaniūtės-Gagės, tokios nuotolinės vaistinės tikrai reikalingos. Ypač svarbios jos būtų pandemijos metu, mat sergantys, turintys judėjimo negalią ar privalantys būti izoliacijoje gyventojai susiduria su rimtais sunkumais, kai reikia gauti gydytojo paskirtus vaistus.

„Pandemijos pradžioje turėjome daug savanorių, kurie padėdavo žmonėms pristatyti vaistus į namus. Dabar tai šiek tiek išsivėpė ir savanorių reikia kitose srityse. Dabar

vaistinės turi savo internetinius puslapius, bet ten gali prekiauti tik nereceptiniais vaistais. Buvo priimtas sprendimas, kad turėtų būti sukurtas bendras puslapis, kuriame susijungs visos vaistinės.

Ir ką mes girdime, kad Registrų centras šias idėjas turi įgyvendinti kovo, balandžio mėnesiais. Tikrai suprantame, su kokiais sunkumais susiduria Registrų centras. Esame labai dėkingi, kaip jie greitai išsprendė daugybę klausimų dėl skiepavimo vaistinėse ir galimybių pasų. Buvo tokių dienų, kai galimybių paso į vaistinę atėdavo atsiimti 90 tūkstančių žmonių. Tai buvo rugsėjo 13 dieną. Bet manome, kad šiuo metu laukti, kol Registrų centras padarys sistemą, nebūtų protinga. Laukia patys sunkiausi pandeminių žiemų mėnesiai ir šiuo metu galėtume rasti kitą sprendimą“, – lėtus ministerijos sprendimų kritikavo vaistinių atstovė.

Šiuo metu, pasak pašnekovės, susidariusi absurdiška situacija. Atėjusiems savanoriams tereikia pasakyti žmogaus, kuriam nešami vaistai, asmens kodą, o vaistininkas jam išduoda reikalingus medikamentus.

„Vadinasi, farmacinę paslaugą suteikiame jam, o ne tiesiogiai žmogui. Aišku, geriau taip nei išvis negauti vaistų į namus. Bet galėtume išsiųsti vaistus, jei žmogus paskambintų mums telefonu, įrašytume pokalbį, pasiūlytume pigiausių vaistus, suteiktume informaciją. Pati asmeniškai gaunu skambučių iš žmonių, kai jie prašo padėti, nes yra izoliacijoje ir jam niekas negali atnešti vaistų“, – kalbėjo K. Nemaniūtė-Gagė.

Svarstoma, kad kai kuriuos receptus galėtų pratęsti ir vaistininkai

Neseniai vaistininkai pateikė dar vieną pasiūlymą ministerijai – buvo pasiūlyta, jog vaistų receptai galėtų būti pratęsti vaistinėse, o ne šeimos gydytojo kabinete.

Pasak K. Nemaniūtės-Gagės, jų atliktos apklausos duomenimis, 70 proc. žmonių norėtų tokios paslaugos.

„Tai nėra dviračio išradimas, Europos Sąjungoje tai jau seniai veikia, 14 ES šalių tai daro. Situacija labai paprasta – senstant visuomenei reikia vis daugiau sveikatos priežiūros paslaugų, dėl to ieškoma variantų, ką daryti, kad eilės neilgėtų, o žmonės gautų kokybišką gydymą. Pandemijos metu eilėms ilgėjant, ieškoma sprendimų. Jau šiandien vaistininkas gali išduoti receptinį vaistą be recepto 30 dienų, tokiu atveju, kai žmogus nespėjo nueiti pas gydytoją. Tačiau jam galima išduoti tik vaistą už pilną kainą, žmogus nepretenduoja į kompensaciją. Matome tokius atvejus, kai žmogus nusprendžia susilaikyti, nepirkti, kol pakliūs pas gydytoją. Tai reiškia, vaistų vartojimas būna nutraukiamas“, – problemas vardijo vaistinių atstovė.

Tad vaistinės siūlo, jog nespėjus pas gydytoją, pats vaistininkas galėtų trumpam laikui pratęsti tą kompensuojamą vaistą, kurį pacientas vartojo iki tol. K. Nemaniūtės-Gagės teigimu, tai būtų galima daryti jau dabar ir nelaukti bendrų sistemų paleidimo.

„Kitas sprendimas, kai gydytojas e.sveikatos sistemoje pažymi, kad gydymo siūlo nekeisti. Tai labai aktualu pacientams, kurie gydosi lėtines ligas ilgą laiką ir vis turi

nuvykti pas gydytoją, kad jam būtų prateštas receptas“, – sakė pašnekovė.

Viceministro teigimu, diskusijos dėl šio pasiūlymo ministerijoje vyksta, tad artimiausiu metu tokiam nutarimui gali būti pritarta.

„Principinė pozicija pačios ministerijos yra tikrai taip, mes matome tą galimybę, nes taip patogiau pacientui ir padeda spręsti gydytojų prieinamumo klausimus. Tačiau visi turime suprasti, kad tai nėra trumpas procesas. Jei norime, kad vaistininkas gali pratešti receptus, turime žinoti, kokioms ligoms, kokius medikamentus, turime sudaryti galimybę palaikyti šeimos gydytojo ir vaistininko ryšį. Ministerijoje matome galimybę, bet bus reikalingi ir techniniai pakeitimai e.sveikatoje, tas procesas užtruks“, – laidoje komentavo A. Pečkauskas.

Susidomėjimas skiepais vaistinėse – didžiulis

Šiais metais vaistinės pradėjo skiepyti gyventojus nuo erkinio encefalito, gripo bei koronaviruso. Pasak „Camelia“ komunikacijos vadovės Ž. Juškytės, žmonės šia paslauga aktyviai naudojami.

„Tai ganėtinai nauja paslauga, pradėjome ją teikti tik pavasarį. Iš pradžių tikrai nerimavome, ar žmonės pasitiks vaistininkais, ar bus patogų skiepytis vaistinėse. Tačiau, kai tik pradėjome su erkinio encefalito skiepu, susidomėjimas buvo didžiulis, paskiepijome labai daug pacientų. Vaistinės buvo ta vieta, kurioje pacientas gavo pirmąją vakciną. Tai reiškia, kad prisidėjome ir prie užkrečiamų ligų plitimo stabdymo. Žmonės sako, kad tai patogų padaryti, nereikia laukti. Skiepytis galima ir nuo gripo, taip pat ir nuo kovid. Nuo koronaviruso skiepijame tik kai kuriose vaistinėse. Atėję žmonės sako, kad pasirinko šią vietą dėl to, jog tikisi mažesnių žmonių srautų, paprasčiau ir greičiau. Be to, vaistininkas gali skirti daugiau dėmesio vienam žmogui, pakonsultuoti, nuraminti“, – sakė Ž. Juškytė.

Dėl erkinio encefalito ir gripo skiepo galima užsiregistruoti internetu, vaistinės puslapyje arba paskambinti į konkrečią vaistinę. Jei žmogus ateina nusipirkti vaistų ir tuo metu vaistinės skiepų kabinete yra laisvas laikas, galima pasiskiepyti iškart.

Tuo metu dėl koronaviruso vakcinų, norint pasiskiepyti vaistinėje, reikia prieš atvykstant paskambinti į karštąją liniją arba užsiregistruoti *koronastop.lrv.lt*.

Nors skiepai vaistinėse buvo pasiteisinę sprendimas, tačiau vaistininkai ne kartą kritikavo ministerijos taikomus reikalavimus. Šiuo metu, pasak Ž. Juškytės, jie vis dar nepasikeitę ir yra ganėtinai griežti.

„Vaistinė, kurioje skiepijama, turi gauti sveikatos priežiūros įstaigos licenziją. Ją gauti nėra lengva, procesai yra apsunkinti. Manome, kad tai būtų galima supaprastinti ir įrengti daugiau kabinetų. Svarstome, kodėl pandemijos metu galima skiepyti parke ar autobuse, bet vaistinėje to daryti negalime. Tokie apribojimai riboja ir pacientų prieinamumą prie skiepų“, – sakė Ž. Juškytė.

Nuo COVID-19, K. Nemaniūtrės-Gagės duomenimis, vaistinėse pasiskiepijo virš 3 tūkstančių žmonių, kitomis vakcinomis 6-7 kartus daugiau. Ateityje, pasak jos, vakcinacijos procesai vaistinėse turėtų plėstis, atsirasti daugiau vakcinavimo kabinetų ir daugiau vakcinų.

Praėjusią savaitę ministerija išplatino informaciją, jog vaistinėse vienam klientui turėtų būti skiriama 30 kvadratinų

metrų ploto. Šis nutarimas vaistininkų buvo kritikuojamas itin smarkiai ir šiuo metu ministerijoje vėl yra svarstomas.

„Kaip ir dauguma sprendimų pandemijos metu, taip ir šis turėjo būti priimtas ganėtinai greitai. Jis buvo priimtas po diskusijų su prekybininkais ir kitomis pusėmis. Natūralu, kad tokie sprendimai tinka ne visiems, dėl to diskusijos tęsiasi, gavome ir Vaistinių asociacijos kreipimąsi, turėjome ne vieną diskusiją šiais klausimais. Manau, kad jos ir toliau tęsis. Jei matome, kad kai kurie sprendimai nepasiekia rezultato arba apriboja veiklas taip, kad jos nebegali būti teikiamos ar riboja pacientų prieinamumą prie vaistų, tikrai jos svarstytinės, gali būti pergalvojamos“, – kalbėjo viceministras.

Griežtai draudžiama DELFI paskelbtą informaciją panaudoti kitose interneto svetainėse, žiniasklaidos priemonėse ar kitur arba platinti mūsų medžiagą kuriuo nors pavidalu be sutikimo, o jei sutikimas gautas, būtina nurodyti DELFI kaip šaltinį.

VVKT vadovas išrinktas Europos šalių vaistų agentūrų vadovų tinklo Valdymo grupės nariu

Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos viršininkas Gytis Andrulionis rugsėjo 15-16 dienomis vykusio HMA plenarinio posėdžio metu buvo išrinktas naujuoju Europos šalių vaistų agentūrų vadovų tinklo Valdymo grupės (The Heads of Medicines Agencies Management Group (HMA-MG)) nariu. Tai pirmas kartas, kai tokias pareigas užima Lietuvos atstovas.

Europos šalių vaistų agentūrų vadovų tinklas (HMA) – tai nacionalinių kompetentingų institucijų, atsakingų už žmonėms skirtų bei veterinarinių vaistinių preparatų ir medicinos prietaisų reglamentavimą Europos ekonominėje erdvėje (EEE), vadovų tinklas.

HMA sprendžia svarbiausius tinklo strateginius klausimus, ypač daug dėmesio skiriant vaistų reguliavimo sistemos Europoje kūrimui, koordinavimui ir nuosekliam pastarosios darbui, taip pat koordinuoja abipusio pripažinimo (MRP) ir decentralizuotas vaistų registracijos procedūras (DCP). Nuolat tarpusavyje keičiasi aktualia informacija ir geriausia patirtimi.

HMA Valdymo grupė koordinuoja Vaistų agentūrų vadovų tinklą, administruoja ir prižiūri HMA nuolatinio sekretoriato vadovus, atstovauja ir bendradarbiauja HMA santykiuose su Europos Tarybai pirmininkaujančia valstybe, veikia HMA vardu kitose specialiai įgaliotose srityse.

VVKT informacija.

Nuotraukoje - Gytis Andrulionis

SOVIETŲ SĄJUNGOS KALĖJIMUOSE IR TREMTYJE ŽUVĘ LIETUVOS FARMACININKAI

1939 m. rugpjūčio 23 d. Sovietų Sąjunga ir Hitlerio valdoma Vokietija pasirašė Nepuolimo sutartį – garsųjį Ribentropo-Molotovo paktą. Jo slaptaisiais protokolais buvo pasidalinta Europa. Užsitikrinsi paktu saugų užnugarį ir karui reikalingų žaliavų tiekimui, po savaitės Vokietija užpuolė Lenkiją – prasidėjo Antrasis pasaulinis karas.

Vokietija pergalingai žygiavo per Europą, o Sovietų Sąjungai pavyko nuo Lenkijos atplėsti Vakarų Ukrainą, Vakarų Baltarusiją ir Vilniaus kraštą. Nepraėjus nei metams, 1940 m. birželio 15 d. Sovietų Sąjunga okupavo Lietuvą, Latviją ir Estiją.

Prieš šių šalių gyventojus tuoj prasidėjo represijos. Sovietų Sąjunga žinojo, kad jie nepritaria „išvadavimui“ nuo „liaudies priešų“ valdžios, nors kai kas okupacinę armiją sutiko ir su gėlėmis.

Pirmiausia buvo suimti valstybės vadovai, atsakingi valdininkai, kariuomenės vadai, visuomeninių organizacijų ir partijų vadovai, o 1941 m. birželio 14 d., įvykdytas ir masinis gyventojų trėmimas į Sibirą, Altajų, Komijos šiaurę. Pasibaigus karui represijos ir trėmimai tęsėsi.

Okupavus kraštą buvo paskelbta „liaudies valdžia“ ir pravesta ūkio reforma: nacionalizuota pramonė ir prekyba, žemė ir bankai. Nacionalizuotos ir vaistinės, o jų savininkai vaistininkai paskelbti kapitalistais, nes naudojos samdoma darbo jėga – samdė valytojas, o didesnės vaistinės ir farmacininkus.

Vaistininkai Nepriklausomoje tarpukario Lietuvoje sudarė svarbią inteligentijos dalį, ypač mažuose miesteliuose. Jie ne tik teikė sveikatos paslaugas, bet buvo aktyvūs visuomenės nariai – priklausė įvairioms organizacijoms ir partijoms. Buvo renkami į Seimą, į savivaldybių tarybas, buvo burmistrais, viršaičiais, net apskričių viršininkais.

Carizmo laikais Lietuvos ūkininkų vaikams siekti mokslo buvo sunku. Po sukilimų prieš caro valdžią buvo uždrausta spauda, uždarytos mokyklos, Vilniaus universitetas, net vienuolynai. Išvažiuoti mokytis į užsienį neturėjo pinigų. Lengviausias kelias įgyti mokslą ir profesiją buvo vaistinės mokinio darbas. Norint juo tapti reikėjo baigti keturias gimnazijos klases arba iš jų kurso išlaidyti prie komisijos egzaminus. Už darbą vaistinėje mokinys gaudavo išlaikymą ir dar nedidelę algą. Po trejų metų mokinys baigdavo kelių mėnesių kursus prie universiteto ir, išlaikęs valstybinius egzaminus, įgydavo profesiją – tapdavo farmacininku ir gaudavo vaistininko padėjėjo pažymėjimą. Tada galėjo būti nedidelės miestelio (kaimo) vaistinės vedėju ar dirbti didelėje vaistinėje, vadovaujant provizoriui. Po trejų metų praktikos, galėjo studijuoti farmaciją universitete ir gauti provizoriaus diplomą. Be to, dirbdamas vaistinėje sukaupęs lėšų ir išlaikęs brandos atestato egzaminus, universitete galėjo studijuodamas įgyti kitą norimą profesiją.

Dėl to daugelis tarpukario Lietuvos inteligentų – gydytojų, inžinierių, pedagogų, net karininkų bei kitų profesijų atstovai buvo ragavę vaistininko padėjėjo duonos.

Nuo sovietinių okupantų todėl nukentėjo ir nemanai farmacininkų. Tikslus jų skaičius nežinomas, nes tokia statistika nebuvo vedama.

Pirmiausia buvo suimtas 1936 m. Seimo narys, 1935-1938 m. ejęs Vidaus reikalų ministerio pareigas, brigados generolas, vaistininko padėjėjas (jau 1927 m. jam Sveikatos departamentas išdavė leidimą užsiimti farmacijos praktika Lietuvoje), 1888 m. gimęs Julius Čaplikas. 1938 m. išėjęs į atsargą jis prisiminė savo seną profesiją ir su provizoriumi Petru Stakele kreipėsi į Sveikatos departamentą, prašydamai leisti Kaune įsteigti chemijos-farmacijos laboratoriją. Tokį leidimą gavo, tačiau dėl 1939 m. prasidėjusio karo laboratorijos įsteigti nepavyko.

Julius Čaplikas buvo suimtas 1940 m. liepos 12 d., liepos 23 d. buvo išvežtas į Maskvos kalėjimą, kuriame 1941 m. liepos 30 d. nužudytas.

Provizorius Juozas Valančius, g. 1889 m., kaip buvęs Šiaulių vaistinės savininkas ir 1931-1938 m. Šiaulių burmistras, buvo suimtas 1940 m., rugpjūčio 21 d. Kalintas Šiaulių kalėjime, o prasidėjus karui, 1941 m. išvežtas į Rusiją ir nuo 1941 m. liepos 3 d. kalėjo Gorkio m. kalėjime, kur 1942 m. rugpjūčio 14 d. mirė. Ypatingasis pasitarimas 1942 m. rugsėjo 16 d. provizorių J. Valančių po mirties nuteisė 8 metams darbo pataisos lagerio.

Tuoj po nacionazacijos, 1940 m. Kaune, buvo suimtas GerMaPo chemijos farmacijos laboratorijos ir vaistų sandėlio bendrasavininkas, vaistininko padėjėjas, g. 1882 m. Adolfas Gerdvilis. Jis buvo kalinamas Kauno sunkiųjų darbų kalėjime, vėliau perkeltas į VI fortą. Prasidėjus karui su Vokietija ir Kauno sukilimui, iš kalinimo išsilaisvino. Kalinant praradęs sveikatą, tardymų iškankintas 1941 m. rugsėjo 19 d. staiga mirė nuo širdies priepuolio.

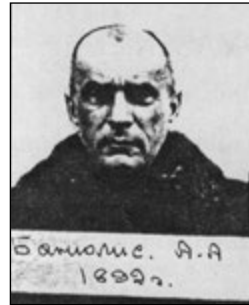
Iš 1941 m. birželio 14 d. suimtų ar ištremtų iš Lietuvos 31 farmacininko, kalėjime, lageryje ar tremtyje mirė 18 asmenų:

– chemikas vaistininkas Antanas Baniulis, g. 1892 m., Pandėlio vaistinės nuomininkas, atskirtas nuo tremiamos šeimos, Rešotų lageryje nuteistas 8 m. kalėti darbo lageryje, nes, atseit, šmeižė Sovietų Sąjungą ir priklausė Ateitininkų sąjungai. Lageryje mirė 1945 metais.

– Česlovas Christauskas, g. 1895 m., vaistininko padėjėjas, karo invalidas, nuo šeimos atskirtas buvo kalinamas Rešotų lageryje. „Kaip socialiai pavojingas elementas“ nuteistas kalėti lageryje 5 metus. Mirė lageryje 1944 metais.

– Kostas Ivanovas, g. 1912 m., paskutinio farmacijos kurso studentas, 1941 m. birželio 14 d. suimtas universitete,

Antanas Baniulis

Česlovas Christauskas

Kostas Ivanovas (stovi)

Antanas Baniulis

Vytautas Podliaskis

nuvežtas į Archangelsko srities lagerį Kargopolą. Už priklausymą studentų Korporacijai „Jūra“ nuteistas kalėti lageryje 5 metus. Mirė lageryje 1943 m. rugpjūčio 3 dieną.

– provizorius Jonas Kalvelis, g. 1885 m., Lukšių vaistinės savininkas, nuvežtas į Rešotų lagerį, sūriame 1942 m., vasario 4 d. mirė.

– Vytautas Podliaskis, g. 1919 m. studentas farmacininkas, išvežtas į Sverdlovsko srities Garių rajono lagerį. Buvo

kaltinamas priklausęs korporacijai „Jūra“, 1939-1940 m. buvęs jos sekretorius. 1941 m. spalio 15 d. žuvo miško kirtvietėje užgriuvus kertamam medžiui.

– vaistininko padėjėjas Vladas Kazimieras Rozmanas, g. 1893 m., buvęs Panevėžio, Biržų, Rokiškio ir Raseinių apskričių viršininku. Nuo šeimos atskirtas, nuvežtas į Rešotų lagerį. 1943 m. vasario 15 d. sušaudytas Kansko kalėjime.

Vl. K. Rozmanas

Konstantinas Stašys

K. Vaitkevičius

Antanas Butikas

Simonas Gaudešis

– provizorius Konstantinas Stašys, g. 1888 m., Vilniaus vaistininkas, lietuviybės skleidėjas Vilniaus krašte, o 1939 m. gruodyje paskirtas Vilniaus burmistru. Su šeima išvežtas į Altajaus kraštą. 1941 m. rudenį suimtas ir nuteistas kalėti 10 metų lageryje. Manoma, kad kalėjime mirė 1942 m., bet seimą įsitikinusi, kad buvo sušaudytas.

– provizorius Antanas Vaicekauskas, g. 1877 m., Seirijų vaistinės savininkas. Nuvežtas į Kansko lagerį kaip „socialiai pavojingas elementas“ Nesulaukęs teismo 1942 m. kovo 7 d. mirė.

– provizorius Kazimieras Vaitkevičius, g. 1879 m., Rietauvo vaistinės savininkas, nuvežtas į Rešotų lagerį, kur 1941 m. gruodžio 7 d. mirė.

– provizorius Benjaminas Vidokleris, g. 1885 m., Jonavos vaistinės bendrasavininkas. Atskirtas nuo šeimos pateko į Severurallagą, kuriame greitai – 1941 m. rugpjūčio 22 d. mirė.

Kiti farmacininkai, su šeimomis ištremti 1941 m. birželio 14 d. ir nuo šeimos atskirti, mirė tremtyje, tai:

– provizorius Antanas Butikas, g. 1887 m., Mažeikių vaistinės receptaras buvo nuvežtas į Rešotų lagery. Už priklausymą tautininkų sąjungai nuteistas kalėti lageryje 10 metų. Atlikęs bausmę ištremtas į Jakutiją. Kur gyveno ištremta šeima. Mirė 1954 m. Jakutske.

– provizorius Simonas Gaudešis, g. 1867 m., Šilalės vaistinės savininkas mirė tremtyje Komijoje 1942 m. vasario 23 dieną.

– vaistininko padėjėja Genovaitė Kazickaitė-Bertašienė, g. 1910 m., Utenos vaistinės asistentė, ištremta su šeima į Barnaulą Altajaus krašte. Mirė 2000 m. Barnaule.

– vaistininko padėjėjas Anicetas Kerpauskis, g. 1887 m., karo invalidas be abiejų kojų, Žemaičių Kalvarijos vaistinės savininkas. Su šeima ištremtas į Komiją, kur 1957 m. mirė.

– provizorė Karolina Hopenaitė-Jazdovskienė, g. 1893 m., Anykščių vaistinės vedėja, ištremta į Altajaus kraštą. Čia, jau 1941 m. mirė, susirgusi šiltine.

– provizorius Antanas Naujokaitis, g. 1893 m., Bartininkų vaistinės savininkas, su šeima ištremtas į Altajaus kraštą. 1944 m. mirė tremtyje nuo plaučių uždegimo.

– vaistininko padėjėjas Julius Stašenis, g. 1891 m. Tarpukario Lietuvoje dirbo vaistinių revizoriumi. Nuo šeimos atskirtas, nuvežtas į Sevurallagą Sverdlovsko srityje. Už priklausymą tautininkų sąjungai nuteistas 8 metus kalėti lageryje. Atlikęs bausmę buvo ištremtas į Molotovo srities Kasinsko rajono invalidų namus, nes po insulto jam buvo paraližuota kairė kūno pusė. 1953 m. sausio 23 d. čia Julius Stašenis mirė.

– provizorius Karolis Žiugžda, g. 1883 m., Igliaukos vaistinės savininkas, ištremtas į Tomsko sritį Sibire, kur 1950 m. rugsėjo 20 d. mirė.

1944 m. Sovietinei armijai atkovoju iš vokiečių didesnę Lietuvos dalį, Latvijos pasienyje, Lušėje, buvo suimtas Lušės vaistinės savininkas ir vedėjas, provizorius Pranas Adamkavičius, g. 1883 m., kuris 1936 m. buvo išrinktas į Lietuvos seimą nuo Mažeikių apskrities. Provizorius buvo ištremtas į Kemerovo sritį. Dirbo kolchoze, nušalo rankas ir, prasidėjus gangrenai, mirė.

Vaistininko padėjėjas Vytautas Šalkauskas, g. 1914 m., dirbęs Kauno vaistinėje, 1941 m. buvo suimtas ir apkaltintas,

A. Kerpauskis

Karolina Hopenaitė

Julius Stašenis su šeima

Karolis Žiugžda

Vytautas Šalkauskas

kad platino antisovietines proklamacijas. Prasidėjus karui iš Kauno kalėjimo išsilaivino ir prisidėjo prie sukilėlių. Po to dirbo Veliuonos vaistinės vedėju, bet 1944 m. pabaigoje buvo areštuotas ir 1945 m. birželio 1 d. sušaudytas Vilniuje.

Farmacijos magistras Edvardas Lengameris, g. 1910 m., Trakų vaistinės asistentas. 1944 m. gruodžio 14 d. suimtas kaip priklausęs Armijai Krajovai. Nesulaukęs teismo 1945 m. gegužės 29 d. mirė Maskvos Butyrkų kalėjime.

Vaistininko padėjėjas Zigmas Lapšys, g. 1875 m., Rokiškio apskr., Suvainiškių vaistinės savininkas, buvo suimtas 1945 m. ir tais pačiais metais žuvo kalinamas Rokiškio kalėjime.

Vaistininko padėjėjas Romualdas Bulavas, g. 1894 m., dirbo Rokiškio vaistinės asistentu. Apkaltintas teikęs partizanams pagalbą vaistais, 1945 m. rugsėjo 29 d. suimam-

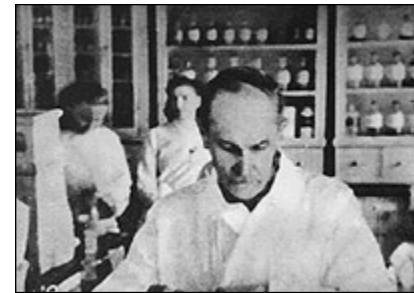
as, nuteistas kalėti lageryje 3 metus. Mirė Magadano lageryje 1947 m. balandžio 13 d.

Vaistininko padėjėjas Petras Bložė, g. 1887 m., Baisogalos vaistinės savininkas ir vedėjas. Už pagalbą sukilėliams ir partizanams 1946 m. sausyje areštuotas ir karo tribunolo tų metų balandžio 16 d. nuteistas 15 metų katorgos darbų. Mirė 1953 m. Irkutsko lageryje.

Pokario metais Lietuvoje vykstant partizaniniam pasipriešinimui, vaistininkei buvo nuolat stebimi ar neremia partizanų vaistais ir tvarsliava.

1948 m. gegužės 22 d. per masinį gyventojų trėmimą, buvo ištremta ir vaistininku. Kai kurie iš jų mirė tremtyje Sibire:

– vaistininko padėjėjas Julius Budrys, g. 1894 m., Kaltinėnų vaistinės vedėjas. Po karo bijodamas tremties, nes

Dulevičius

Konstantinas Stašys

K. Vaitkevičius

Antanas Butikas

Simonas Gaudešis

turėjo nemaną ūkį, su sūnumi išvažiavo į Klaipėdą ir dirbo Klaipėdos vaistinėse. Ištremtas į Krasnojarsko kraštą, kur 1951 m. mirė. Jo žmona Bronė Budrienė, g. 1897 m. Kaltinėnų vaistinės savininkė, tuo pat metu ištremta iš Kaltinėnų. Mirė tremtyje 1956 m.

– vaistininko padėjėjas Mečislovas Dulevičius, g. 1889 m., Pasvalio vaistinės vedėjo pavaduotojas su seima 1948 m. gegužės 27 d. ištremtas į Buriatijos-Mongoliją. Tremtyje įskūstas šmeižtu prieš Sovietų Sąjungą ir nuteistas kaip Tėvynės išdavikas kalėti lageryje. 1960 m. kovo 7 d. lageryje mirė nuo insulto.

– vaistininko padėjėjas Antanas Indrašius, g. 1885 m., Kamajų vaistinės savininkas ir vedėjas, su šeima ištremtas į Krasnojarsko kraštą. Mirė tremtyje 1950 m. vasario 5 d.

– vaistininko padėjėjas Pranas Vaškelis, g. 1888 m., Alytaus vaistinės vedėjas, su dukra Ona ištremtas į Krasnojarsko krašto Tetšinsko rajoną. Pranas Vaškelis mirė tremtyje 1956 m. birželio 22 d.

Kai kurie vaistininkai, kaltinti pėdėje vaistais partizanams buvo ištremti per vėliau sekusius trėmimus:

– vaistininko padėjėjas Jonas Kazilionis, g. 1890 m., po karo dirbęs Pasvalio vaistinėje. Su žmona 1949 m. kovo 25 d. ištremtas į Irkutsko sritį. Abu su žmona mirė tremtyje.

– vaistininko padėjėjas Kazys Civinskas, g. 1886 m., Kybartų vaistinės vedėjas, su šeima 1951 m. spalio 2 d. ištremtas į Krasnojarsko kraštą. 1958 m. birželio 18 d. mirė tremtyje susirgęs vėžiu.

– provizorius Pranas Kausteklis, g. 1873 m., su šeima taip pat ištremtas 1951 m. spalio 2 d. į Krasnojarsko krašto Ačinsko rajoną. Čia mirė 1955 m. spalio 8 d.

– chemikas vaistininkas Jonas Remiazas, g. 1893 m., dirbęs Plungės vaistinėje receptaru, ištremtas į Krasnojarsko kraštą 1952 m. sausio 23 d. Jo žmona su dukra 1951 m. buvo ištremti iš Jiezno. J. Remiazui tada pasisėkė pasislėpti, mirė tremtyje nuo insulto 1952 m., pabuvęs tremtyje vos 7 mėnesius.

Tai tiek man pavyko surinkti žinių apie nuo sovietinių represijų žuvusius vaistininkus. Tikriausiai jų buvo ir daugiau.

Dr. Regina Žukienė

VIENA SENIAUSIŲ VEIKIANČIŲ VAISTINIŲ EUROPOJE

Talino Rotušės aikštėje, Estijoje, beveik 600 metų toje pačioje vietoje veikia Rotušės vaistinė „Raeapteek“. Tikslī atidarymo data nėra žinoma. Vaistinė pirmą kartą galėjo būti atidaryta 1415 metais. Tačiau tiksliai yra žinoma, kad 1422 m. vaistinė jau turėjo trečiąjį savininką. Tai seniausia veikianti vaistinė Europoje. Vaistinė įsikūrusi 11 numeriu pažymėtame name.

Į seniausios vaistinės titulą pretenduoja dar dvi vaistinės – Florencijoje (Italija) ir Dubrovnikė (Kroatija).

Per ilgą „Raeapteek“ istoriją vaistininkais čia buvo daug garbingų žmonių, tačiau ypatingai ilgai ji priklausė Burchartų šeimai. Nuo 1582 iki 1911 metų vaistinė priklausė dešimčiai Burchartų šeimos kartų. Šeimoje buvo tokia tradicija, vyriausiąjį sūnų pavadinti Johanu ir jį mokyti vaistininko amato.

1911-1940 m. Raeapteek priklausė Leibert ir Schneider šeimoms. 1907 m. Rudolfas Leibertas vaistinės laboratorijoje pradėjo gaminti vaistą nuo anemijos „Ferratol“. Tai gali būti pirmasis Estijos farmacijos pramonės produktas.

1695 m. sudarytas vaistinių prekių kainoraštis „Taxa“ leidžia sužinoti, kokios prekės viduramžiais buvo parduodamos „Raeapteek“ vaistinėje. Kainoraštyje randame 54 skirtingas vandens rūšis, 25 riebalus, 32 balzamus, 128 skirtingus aliejus, 20 tinktūrų, 49 tepalus ir 71 žolelių arbata. Be to, buvo tokių neįprastų prekių kaip sudegintų bičių, ežiukų ir eržilų kanopų milteliai, sliekų aliejus, išbalusios šunų išmatos ir žmogaus riebalai. Sąrašė taip pat buvo marcipano, kuris, kaip žinoma, malšina širdies skausmą ir gerina atmintį. Ten taip pat buvo parduodamas popierius, rašalas, sandarinimo vaškas, dažai, tabakas, pypkės, žaidimo kortos, deglai, audiniai, parakas, druska, prieskoniai.

Per ilgą vaistinės gyvavimo laikotarpį buvo periodai, kada vaistininkas vienu metu būdavo ir medicinos mokslininkas, ir šeimos gydytojas.

„Raeapteek“ buvo vieta, kurioje galima nusipirkti ne tik vaistų, bet gauti patarimų kaip gydytis bei sulaukti dvasinės pagalbos.

Senąją „Raeapteek“ galima palyginti su šiandienine kavine, kurioje žmonės galėjo išgerti puodelį arbatos ar taure vynu, sužinoti naujienas ir jas perduoti kitiems. „Raeapteek“ buvo

miesto valdžios ir kitų svarbių žmonių susitikimo vieta. Čia žmonės sudarydavo sutartis, gėrė klaretą – vaistinėje pagamintą vyną, kurio receptas buvo sukurtas 1467 metais. Manoma, kad būtent čia buvo sprendžiami svarbiausi miesto valdymo klausimai.

Po 1990 metų vaistinė buvo pilnai rekonstruota, nes per beveik 50 metų remontui nebuvo skiriamas didelis dėmesys. Rekonstrukcija vyko daugiau negu 10 metų ir baigėsi 2003 metais. Vaistinės savininkai išsaugojo istorinį interjerą: raižytus baldus, kandelabrus, senovinius indus ir knygas, rankinį kasos aparatą ir kitas smulkmenas, suteikiančias vaistinei ypatingą atmosferą ir paliekančias neišdildomą įspūdį.

Šiuo metu pirmame aukšto didžiąją dalį užima šiuolaikinė vaistinė, kurioje galima įsigyti reikalingus vaistus. Taip pat čia veikia antikvarinė parduotuvė, o 1999 metais antrame aukšte buvo atidarytas česnakinis restoranas „Baltazaras“.

Po vaistinę organizuojamos teminės mokamos ekskursijos, kurių metu supažindinama su vaistinės istorija, senoviniais vaistų gamybos būdais. Galima pasigaminti marcipaną arba paragauti klareto.

Jeigu būsite Taline, rekomenduojame aplankyti šią įdomią vaistinę-muziejų, kuri įsikūrusia adresu: Rotušės aikštė (Raekoja plats) 11, Talinas, Estija. Tel.: (+372) 5 887 5701

El. paštas: revalirae@apotheka.ee

Dirba I-VI nuo 10.00 iki 18.00 val.

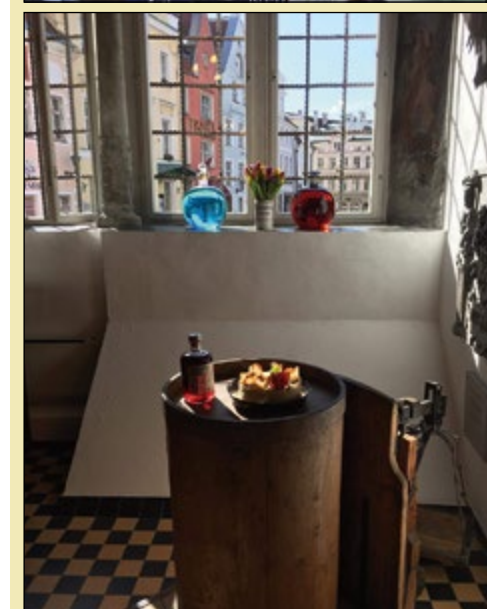
Nuorodos:

<http://raeapteek.ee/en/>

<https://www.visualcapitalist.com/wp-content/uploads/2020/02/Mapped-Oldest-Companies.html>

Raeapteek
ad. 1422

Medžiagą surinko ir pateikė
Aleksandras Švedas

NEW DATES

80th FIP World Congress of Pharmacy and Pharmaceutical Sciences Seville, Spain

18-22 September 2022

